

سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

نامه فرهنگ و ارتباطات

ماهنامه گزیده فعالیت های سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در خارج از کشور سال دوم شماره ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۳

گسترش دیپلماسی فرهنگی ایرانی در منطقه اوراسیا

- بزرگداشت سعدی شیرازی در یونان
- بزرگداشت حکیم ابوالقاسم فردوسی با حضور استادان دانشگاه‌های تایلند
- بزرگداشت سه شاعر بزرگ ایرانی در دانشگاه بلگراد
- رقابت دانشجویان قزاقی در المپیاد زبان فارسی دانشگاه‌های آلمانی
- جشن شصتمین سالگرد تأسیس بخش زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه بمبئی
- بیان ویژگی‌های تاریخ و تمدن ایران در بلغارستان
- رونمایی «مصحف مشهد رضوی» در نمایشگاه بین‌المللی کتاب دوحه
- انتشار «گلستان سعدی» به زبان بوسنیایی
- آثار هنرمندان ایرانی در بزرگترین رخداد هنری جهان
- تدریس تفسیر قرآن مقام معظم رهبری در لبنان
- کنفرانس ۴۵ سالگی جمهوری اسلامی ایران در روسیه
- توسعه دیپلماسی موزه‌ای در ارمنستان
- رونمایی دیوان کامل مختومقلی در عشق آباد
- دیدار رئیس دستگاه دیپلماسی فرهنگی کشور و وزیر آموزش، علوم، فرهنگ و ورزش جمهوری ارمنستان

یک مسئله همین مسئله اقتصاد و دیگری
مسئله فرهنگ است.

در هر دو عرصه و در هر دو زمینه توقعی
که وجود دارد تلاش مشترکی است میان
مسئولان کشور و آحاد مردم.

آنچه برای بنای زندگی و سازندگی آینده مورد
انتظار است، بدون مشارکت مردم تحقق پذیر
نیست.

مقام معظم رهبری، پیام به ملت شریف ایران، به مناسبت حلول سال ۱۳۹۳

بسم الله الرحمن الرحيم

عنوان: نامه فرهنگ و ارتباطات اردیبهشت ماه ۱۴۰۳

گزیده فعالیت‌های سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در خارج از کشور

محل نشر: تهران / سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

ناشر: روابط عمومی و اطلاع رسانی

مدیر مسئول: مهدی بزازان

سرمدبیر: جواد امینی منش

دبیر تحریریه: مهسا احمدی

نشانی:

تهران - بزرگراه شهید قاسم سلیمانی، روبروی درب شمالی مصلی تهران، مجتمع امام خمینی (ره)

صندوق پستی: ۱۵۸۱۵/۲۵۱۶

تلفن: ۸۸۱۵۳۳۱۷ و ۸۸۱۵۳۳۱۰ - ۲۱ - ۰۰۹۸

وبگاه: ICRO.IR

پست الکترونیک: info@icro.ir

نسخه کاغذی این ماهنامه به صورت محدود منتشر شده و نسخه الکترونیک آن در وبگاه سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی قابل دسترسی است.

۳	زبان و ادبیات فارسی و ایران شناسی
۲۳	فعالیت‌های قرآنی
۲۵	انقلاب اسلامی و فرهنگ مقاومت
۳۰	چاپ و نشر
۳۷	هنر
۴۳	زن و خانواده
۴۵	دیدارها و یادداشت‌های رئیس سازمان

بزرگداشت سعدی در دانشگاه دولت محمدآزادی در ترکمنستان

محمد آزادی و مختوم قلی فراغی، اقیانوس بیکران صلح و ثبات و بشردوستی هستند.

روزبهرانی با اشاره به سعدی به عنوان «استاد سخن» یا «افصح المتکلمین» گفت: سعدی به نحوی استادانه، عالی‌ترین مفاهیم اخلاقی و انسانی را چنان به نظم و نثر درآورده که در عین شیوایی، برای همه مخاطبان قابل فهم است، به‌گونه‌ای که اگرچه ۷۰۰ سال از سرایش این ابیات می‌گذرد، اما این آثار همچنان برای نسل امروز قابل درک و زنده است و با گذشت قرن‌ها اثرگذاری خود را حفظ نموده است. کافی است به عناوین ابواب بوستان‌نگاهی بیندازید تا دریابید حیات طیبه و اخلاقمدارانه از چه جایگاهی نزد این ادیب ایرانی برخوردار بوده است. چنانکه می‌دانید ابواب بوستان عبارتند از: عدل و تدبیر، احسان، عشق و شور، تواضع، رضای الهی، قناعت، تربیت، شکرگذاری، توبه و راه صواب و مناجات پروردگار. سعدی در گلستان هم اخلاق را سرلوحه اشعار خود قرار داده و گاهی از فضائل قناعت و نوع‌دوستی گفته، گاه آداب سخن را برشمرده و گاهی دیگر رفتارهایی چون پرگویی، حرص و کبر را مذمت کرده است.

روزبهرانی در پایان ضمن ابراز امیدواری تداوم و گسترش هرچه بیشتر همکاری‌های فرهنگی میان دو کشور خصوصاً جامعه دانشگاهی ایران و ترکمنستان و با اشاره به سعدی به عنوان شاعر صلح و نوع‌دوستی، گفت: موضوع قابل توجه

با مشارکت گروه زبان فارسی دانشگاه دولتی زبان‌های خارجی دولت محمد آزادی، ویژه‌برنامه باشکوهی به مناسبت بزرگداشت سعدی و روز نثر فارسی و رونمایی از کتاب فرهنگ اصطلاحات روزمره ترکمنی به فارسی در سالن اجتماعات آن دانشگاه در عشق‌آباد برگزار شد. مراسم اول اردیبهشت با حضور علی مجتبی روزبهرانی سفیر جمهوری اسلامی ایران، نویدرسولی رایزن فرهنگی، «مقصد بگنج‌جویج چاری یف» رئیس دانشگاه دولتی زبان‌های خارجی دولت محمد آزادی، معاونان و استادان، دیپلمات‌های سفارت، جمعی از فارسی‌آموزان و پرسنل آموزشی رایزنی فرهنگی و دانشجویان آن دانشگاه برگزار شد.

بگنج‌جویج چاری یف به افتتاح دیپارتمان زبان فارسی در دانشگاه در سال ۱۹۹۰ اشاره کرد و گفت: برگزاری بزرگداشت مشاهیر به اتفاق برادران ایرانی به یک رسم اصیل مبدل گردیده است. محتوای غنی اشعار سعدی در مورد عدالت و آبادانی است، عقاید سعدی قرن‌ها بعد بر روی مختوم قلی فراغی و دولت محمد آزادی تأثیر گذاشته است به‌طوری‌که این دو، سعدی را استاد خود می‌دانستند و آرزو داشتند که در زمینه شعر و شاعری به سطح او برسند.

چاری یف با اشاره به کتاب جدید رئیس جمهوری ترکمنستان با عنوان «آنو، سرزمین برخاسته از هزاره‌ها» گفت: امروزه استادان سخنی چون سعدی، حافظ، دولت

۱۶۲۶م. توسط «آندره دوریه» به زبان فرانسوی ترجمه و منتشر می‌شود و پس از این است که بزرگان جهان، دلبسته اندیشه و نگاه سعدی می‌شوند؛ بزرگانی چون پوشکین، گوته، بالزاک، ولتر و ویکتور هوگو که نه تنها از آثارش تأثیر پذیرفته که در ستایش او سروده‌اند. این تأثیرپذیری به حدی بود که یکی از رهبران فرانسه در قرن هفدهم نام سعدی را بر توه خود می‌گذارد و او با همین نام یعنی «سعدی کارنو» حاکم فرانسه می‌شود.

مختومقلی شاعر بزرگ ترکمن که به زبان و ادبیات فارسی تسلط داشته از شعرایی چون سعدی تأثیر پذیرفته است، او آنگاه که از سعدی سخن می‌گوید به «بوستان» اثر جاویدان وی اشاره می‌کند و تأکید می‌ورزد بر آنکه این کتاب را خوانده و فهمیده است.

رسولی در پایان با اشاره به ثبت «کلیات سعدی» در حافظه جهانی یونسکو ابراز امیدواری کرد که با توجه به وجود کرسی زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه آزادی، بتوانیم با همکاری یکدیگر و با مشارکت دانشگاه های ایران، گام های مؤثری را در تقویت و توسعه این زبان در دانشگاه برداریم.

این مراسم به‌همت و ایلستگی فرهنگی سرکنسولگری کشورمان در آلمانی و همکاری بخش خاورمیانه و آسیای جنوبی در دانشکده شرق‌شناسی دانشگاه ملی فارابی قزاقستان، با مشارکت قزاقستان و تاجیکستان در کرسی ایران‌شناسی دانشگاه فارابی برگزار شد.

محسن فقاتی، سرکنسول جمهوری اسلامی ایران در آلمانی، روشن باباخان‌زاده، سرکنسول جمهوری تاجیکستان در آلمانی، حسین آقازاده وابسته فرهنگی

در نگاه سعدی به صلح آن است که از نظر او صلح نه فقط از جنبه سیاست‌ورزی و حکمرانی، که از نگاه انسانی و دینی نیز حائز اهمیت است. سعدی چنانکه می‌گوید، آحاد بشر را «اعضای یکدیگر» و «در آفرینش، ز یک گوهر» می‌داند و همواره بر نوع‌دوستی و مراعات حال هم‌نوعان، خصوصاً ضعیفا تأکید می‌نماید.

تویدرسولی در مورد رونمایی از کتاب فرهنگ اصطلاحات روزمره ترکمنی به فارسی، گفت: سعدی، پایه‌گذار مکتب

ادبی شیراز است و آثارش، کلیدی‌ترین باورها و اندیشه‌های انسانی را بازتاب می‌دهد. رمز و راز شکوه و ماندگاری آثار سعدی در آن است که براساس نیازهای زمانه، به ارزش‌های فرهنگی، معنای تازه‌ای بخشیده است و هم‌اینک نیز پس از گذشت بیش از ۷۰۰ سال، آرزوهای انسانی را در آن می‌یابیم و می‌کوشیم که آنها را با شیوه‌های زندگی مردم زمانه و نیازهای آنان وفق دهیم.

وی به رواج بیش از ۱۹۶۵ ضرب‌المثل از «کلیات سعدی» در میان مردم و متون ادبی و وجود ۱۱۲۱ نسخه خطی در صدر نسخ خطی ایران به زبان فارسی و تأثیرپذیری و دلبستگی شخصیت های جهانی به وی اشاره کرد و افزود: گلستان، اولین کتاب ادبی فارسی است که در سال

■ بزرگداشت سعدی در دانشگاه ملی فارابی قزاقستان

آقازاده ویژگی‌های سعدی را به‌عنوان یک شخصیت برجسته جهانی و ادبی تشریح کرد و گفت آثار مکتوب ایرانی به‌عنوان غنی‌ترین و قدیمی‌ترین میراث مکتوب بشری در مجامع علمی و جهانی شناخته می‌شود و راز ماندگاری و جهانی‌شدن سعدی مردمی‌بودن و تبیین مفاهیم و مضمون‌های انسانی و بشری برای تمام اعصار است. امروز در سردر ورودی سازمان ملل شعر «بنی آدم» سعدی به زبانهای زنده دنیا نقش بسته و از میان ۱۲۰۰۰ شعر ایرانی که ضرب‌المثل شده، سعدی در رتبه نخست ایستاده و ۲۰۹۰ شعر او ضرب‌المثل شده است، چراکه فرایند پذیرش شعر به‌عنوان ضرب‌المثل از لحاظ اجتماعی بسیار پیچیده و دشوار است. ایشان تأکید کرد بوستان و گلستان سرشار از مضمون‌های اخلاقی است و جوامع انسانی بیش از هر زمان به آموزه‌های اخلاقی برای تربیت جوانان نیاز دارد، این آموزه‌ها به‌عنوان الگو باید ترویج شود.

سخنرانان دیگر در مورد سهم بزرگ این شاعر در ادبیات جهان، ترجمه آثار به زبان قزاقی و پژوهش‌های جدید سخن گفتند. گوهر عمر خانوا مترجم قزاقی، اشعار ترجمه‌شده سعدی را به زبان قزاقی قرائت کرد و دانشجویان قزاق رشته‌های زبان فارسی و تاریخ، اشعار سعدی را از حفظ به زبان فارسی خواندند و یاد این شاعر را گرامی داشتند.

سرکنسولگری کشورمان در آلماتی، اسلام چمنی مدیر مرکز تحقیقات علمی «توران - ایران» دانشگاه فارابی، نمازی نیشابوری، شاعر ایرانی، ناتالیا ایم، رئیس دانشکده شرق‌شناسی دانشگاه فارابی، اعضای هیئت علمی رشته‌های زبان‌های شرقی و دانشجویان جوان قزاق رشته‌های زبان فارسی و تاریخ در این گردهمایی فرهنگی شرکت داشتند. هدف از شب شعر تبادل نظر در مورد آثار سعدی شیرازی و ترویج و معرفی میراث او بود. ناتالیا ایم، در سخنرانی خود به آثار سعدی شیرازی به‌ویژه «گلستان» و «بوستان» پرداخت و اشاره کرد، میراث ادبی سعدی ارزش فوق‌العاده زیادی دارد. آثار او بدون اینکه ارزش و اهمیت خود را از دست بدهد، جوانان را تربیت می‌کند. محسن فقاتی بر ماهیت انسانی آثار سعدی، جستجوی مفهوم «میانه‌روی» و القای مفاهیمی همچون عقلانیت و همدردی با هم‌نوعان تأکید کرد و با اشاره به همین ویژگی‌ها، دلایل ماندگاری و تأثیرگذاری اشعار سعدی را در طول تاریخ تبیین کرد.

بزرگداشت سعدی شیرازی در آستانه پایتخت قزاقستان

طالبی متین، به حضور اسلام در ایران و تغییر زبان‌های دیگر کشورهای اسلامی به عربی اشاره کرد و اظهار داشت ایرانیان به دلیل ظلم حاکم بر کشورشان و دعوت اسلام به عدل و برابری، اسلام را با آغوش باز پذیرا شدند، اما هی‌چگاه حاضر به تغییر زبان خود یعنی زبان فارسی نشدند. این مهم به‌همت فردوسی شاعر نامدار ایران صورت گرفت که بنیان زبان فارسی را با خلق شاهنامه استحکام بخشید و فارسی امروزه وام‌دار شیوه سخن‌سرایی این شاعر است.

وی با قرائت شعر معروف سعدی «بنی آدم اعضای یک پیکرند...» بیان کرد که سعدی ۷۸۰ سال پیش با تشبیه جامعه بشری به پیکره یک انسان به زیبایی موضوع همدردی انسان‌ها را با هم به تصویر کشیده است. هم‌چنین عبادی با ارائه اطلاعاتی درباره زندگی، تحصیل و سفرهای وی، به توصیف بوستان و گلستان پرداخت و از کلیات سعدی که حاوی قصاید، غزلیات، قطعات،

مراسمی در اول اردیبهشت روز آغاز نگارش کتاب گلستان و روز سعدی در راینی فرهنگی ایران در قزاقستان برگزار شد. این برنامه با حضور علی‌اکبر طالبی متین رایزن فرهنگی ایران در قزاقستان، سید محمد عبادی پژوهشگر دانشگاه ادیان و مذاهب ایران به‌عنوان مهمان ویژه و جمعی از دانشجویان زبان فارسی و ایران‌شناسی از دانشگاه بین‌المللی آستانه برگزار شد.

تخیل و نظر داشته باشد، حاصل دنیای تجربه‌های عملی است. شاید به همین دلیل عینی‌بودن، پند و اندرزهای سعدی بسیار دلنشین است، گرچه چگونگی بیان هنرمندانه آنها سهم عمده‌ای در این آثار دارد.

ترجیع‌بند، رباعیات و مقالات و قصاید عربی است، نام برد. او با تأملی بر سفرهای سعدی، توشه این سفرها را قصه‌ها، روایات و مشاهداتی دانست که ریشه در واقعیت زندگی داشت، چنانکه در هر حکایت گلستان، بیش از اینکه جنبه

بزرگداشت سعدی شیرازی در یونان

سرزمین‌های گوناگون داشت و این تجربه‌ها در کنار نبوغ سرشار و ذوق ادبی بی‌نظیرش، او را به خلق آثاری بدیع و جاودانه رهنمون کرد. غزلیات سعدی نیز در زمره بهترین اشعار عاشقانه و عارفانه زبان فارسی قرار دارد. سوز و گداز عشق و شور و شیدایی عارفانه در غزل‌های سعدی، جان و روح هر خواننده‌ای را مسحور می‌کند.

کوستاس پایادوپولوس، مدیر انتشارات تاکسیدفتیس، از نام‌آشنایان عرصه چاپ و نشر کتاب در یونان ضمن اشاره به کتاب‌هایی که در زمینه ادبیات ایران در آن انتشارات به چاپ رسیده اظهار کرد، ملت ایران به‌دروستی ارزش‌هایش را قدر می‌تهد. سفیر و رایزن ایران در سخنرانی خود اشاره کرد که ۲۰ آوریل در تقویم ایران به نام سعدی است، ملتی که چنین اهمیتی برای شعر و ادبیات قائل است، واقعاً قابل احترام است. ملت ایران با وجود هجمه‌های نیروهای بیگانه در ادوار مختلف تاریخی، ارزش‌ها و سنت‌های خود را حفظ کرده و این اصالت ایرانی‌ها را نشان می‌دهد. من با مطالعه کتاب بوستان متوجه شدم هر دو ملت برای انتقال مفاهیم متعالی و ارزش‌های فرهنگی از حکایت‌ها و داستان‌های ادبی استفاده می‌کنند. تاکسیدفتیس چهار کتاب درباره ایران به‌چاپ رسانده که یکی از این کتاب‌ها «خون دلی که لعل شد»، مربوط به خاطرات رهبر ایران از دوران پیش از انقلاب و اسارت در زندان شاه است. در بخشی از این کتاب ایشان گفتند که به غیر از دعا و مناجات، شعر و ادبیات نقش پررنگی در مقاومت من در زندان داشته است.

چنین شاخصه‌ای در کدام ملت و رهبری می‌بینید؟ در حاشیه این نشست از نسخه دیجیتال کتاب داستان‌های مثنوی رونمایی شد. این کتاب که در بزرگترین پلتفرم کتاب صوتی یونان موجود است، توسط پانایوتیس بوپوریس بازیگر معروف یونانی روایت شده است.

انجمن علاقه‌مندان به زبان فارسی به مناسبت روز بزرگداشت سعدی شاعر ایرانی، مراسمی را با حمایت رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در محل موزه باستان‌شناسی آتن در یونان برگزار کرد. در این رویداد ملک حسین گیوزاد سفیر جمهوری اسلامی ایران در آتن، مهدی تیک‌خواه قومی رایزن فرهنگی کشورمان در یونان، دو تن از بازیگران سرشناس سینما و تلویزیون یونانی، تعدادی از شخصیتهای فرهنگی و جمعی از فارسی‌آموزان حضور یافتند.

خاتم خریستینا سوتیریو، بازیگر سینما و تلویزیون یونان و معاون انجمن علاقه‌مندان به زبان و ادب فارسی، طی سخنان کوتاهی به معرفی این شاعر ایرانی پرداخت. کیوزاد ضمن اشاره به میراث ادبی ایران گفت: ادبیات فارسی گنجینه‌های گرانبها و میراثی ارزشمند برای ایرانیان و فارسی‌زبانان سراسر جهان است که نه‌تنها در گذشته نقشی مهم در شکل‌گیری هویت و فرهنگ ایرانیان ایفا کرده، بلکه امروزه نیز به عنوان منبعی الهام‌بخش برای ایرانیان است. این گنجینه شامل طیف گسترده‌ای از انواع صنایع ادبی، تذکره، تاریخ، فلسفه و عرفان می‌شود و آینه تمام‌نمای فرهنگ، تاریخ آندیشه‌ها، باورها احساسات و تجربیات مردم ایران در طول قرون مختلف است. سعدی با سرودن اشعار و نگارش نثری فصیح و شیوا و زبانی ساده و روان نقشی بی‌بدیل در ارتقای زبان و ادبیات فارسی ایفا کرد. سبک سعدی به‌دلیل سهل و ممتنع‌بودن، لحن شیرین و دلنشین و استفاده از تمثیل‌ها و ضرب‌المثل‌ها، به‌عنوان یکی از زیباترین و دلنشین‌ترین سبک‌های ادبی شناخته می‌شود.

قومی بیان کرد، سعدی کسی است که گنجینه گراتبهایی از حکمت، معرفت و زیبایی را به بشریت هدیه کرده است. سعدی در شیراز به دنیا آمد و سفری پرفراز و نشیب از

بزرگداشت سعدی در کتابخانه سامانیان بلخ

حکیمی نویسنده مجموعه شعری، بابر محبوب نویسنده مجموعه دوبیتی (خدا دیوانه را از دور می‌دید)، یاسین مستور نویسنده کتاب‌های (مادر ایثارگر تاریخ، معلم من) و جان کابلی در محل کتابخانه سامانیان بلخ حضور داشتند.

صالح محمد خلیق با تشکر از حضور شاعران و نویسندگان افزود: ابومحمد مشرف‌الدین مصلح ابن عبدالله ابن مشرف متخلص به سعدی که در تاریخ ادبیات فارسی به القاب استاد سخن، پادشاه سخن و شیخ اجل یاد شده است در بحرانی‌ترین برهه تاریخ خراسان کهن و فارسی می‌زیست و شاهد بزرگترین حادثه‌ها در سرزمین‌های اسلامی توسط عباسیان بود. وی در نظامیه بغداد که از بهترین دانشگاه‌های روزگارش بود، دانش آموخت.

وی گفت: آثار استاد سخن، گلستان در نشر و بوستان و دیوان غزلیات او در نظم، از تأثیرگذارترین آثار در جوامع فارسی‌زبان است، تا آنجاکه بسیاری از نکته‌های اخلاقی و اجتماعی یادشده به‌عنوان ضرب‌المثل تا امروز در میان مردم فارسی‌زبان کشورهای افغانستان، ایران، تاجیکستان و ازبکستان و در مجموع آسیای میانه کاربرد دارد.

به‌مناسبت روز بزرگداشت سعدی شیرازی از سوی وابستگی فرهنگی سرکنسولگری جمهوری اسلامی ایران در مزار شریف، رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در کابل و انجمن نویسندگان بلخ طی همایش باشکوه ادبی برگزار شد. در این مراسم که با مدیریت صالح محمد خلیق، رئیس انجمن نویسندگان بلخ و نویسنده ۴۲ اثر شعری و پژوهشی از جمله تاریخ ادبیات بلخ انجام شد، شاعران جوان و فارسی‌سرایان سرزمین بلخ همچون عبدالواحد عاطف کابلیان نویسنده شش مجموعه شعری به نام‌های (تیر، نگرهبان ۲۰۲۱، چشمه، طلا و آهن)، عبدالغفار تاقب خراسانی نویسنده کتاب (تجوای دل)، محمد حنیف ثابقی نویسنده کتاب مجموعه طنز (گوش توک)، سید حیدر همگام نویسنده کتاب (مشاهیر سادات افغانستان)، نثار شهریور نویسنده مجموعه شعری (پاییز روی جاده)، احمد شاه فیاض نویسنده مجموعه‌های شعری (جلال شهرهای ماندگارم، شهر آفتاب)، قیام‌الدین قاطع نویسنده مجموعه شعری (سیاهی‌های سرخ)، حسین اصیل قهرمان نویسنده مجموعه‌های شعری (یک‌تکه عشق، دُر با عشق)، مبین

تقدیر از مترجمان «بوستان» و «گلستان» سعدی به زبان بوسنیایی

اثر فاخر تازه ترجمه‌شده ادبیات کشورمان به زبان بوسنیایی تجلیل کرد.

اسماعیلی در تقدیرنامه‌های جداگانه، از منیر درکیچ، مترجم «گلستان» و معمر کودریچ مترجم «بوستان» به دلیل اهتمام ایشان به ترجمه آثار ارزشمند زبان و ادبیات فارسی تجلیل کرد. این تقدیرنامه‌ها در جریان مراسم رونمایی از این دو اثر در کتابخانه غازی خسروبیگ ساریوو، توسط ابودر ابراهیمی ترکمان سفیر ج.ا.ایران در بوسنی و هرزگوین به مترجمان اهدا شد.

محمد مهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی جمهوری اسلامی ایران با ارسال تقدیرنامه، از مترجمان دو

شعر او را دست‌یافتنی عنوان کرد. وی افزود: باوجود گذشت چند قرن از درگذشت سعدی، زبان و اندیشه او هنوز برای جهانیان جذاب است. از دل اشعار سعدی، ۱۹۶۵ ضرب‌المثل به‌زبان فارسی راه یافته و بر غنای آن افزوده است.

در ادامه منیر درکیچ، مترجم گلستان سعدی، معمر کودریچ، مترجم بوستان سعدی، غلامرضا سالمیان، استاد اعزامی زبان و ادبیات فارسی به دانشگاه ساریوو و نامیر کاراحلیویچ، استادتمام گروه زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه ساریوو در معرفی آثار منتشرشده به ایراد سخن پرداختند.

در ادامه عثمان لایویچ، پژوهشگر و شرق‌شناس بوسنیایی به معرفی نمایشگاه نسخ خطی آثار سعدی در کتابخانه غازی خسروبیگ پرداخت. در این نمایشگاه حدود ۲۰ نسخه خطی شاخص از آثار سعدی، موجود در کتابخانه غازی خسروبیگ از جمله نسخه خطی نگارش شده به سال ۷۱۲ هـ. ق به‌تمایش درآمده و به‌مدت یک‌ماه در معرض دید علاقه‌مندان خواهد بود.

این نسخه در سال ۲۰۲۲ در مخزن کتابخانه غازی خسروبیگ توسط دکتر منیر درکیچ شناسایی شد و صحت‌سنجی‌ها، اصالت این نسخه را تأیید کرد. کتابخانه غازی خسروبیگ محل نگهداری تعداد ۱۰۰ نسخه خطی از آثار سعدی است.

این دو اثر با همکاری رایزنی فرهنگی سفارت ج.ا.ایران در بوسنی و هرزگوین و انتشارات بومی دوبراکنیگا در قالب طرح تاپ به‌زیور طبع آراسته شد. برنامه رونمایی در کتابخانه غازی خسروبیگ ساریوو و دانشگاه ساریوو با حضور سفیر ج.ا.ایران، رئیس کتابخانه غازی خسروبیگ، معاون بین‌الملل دانشکده فلسفه دانشگاه ساریوو، جمعی از ایران‌شناسان و استادان دانشگاه، نخبگان و علاقه‌مندان به زبان و ادبیات فارسی در محل کتابخانه غازی خسروبیگ برگزار شد. همزمان، نمایشگاهی از نسخ خطی آثار سعدی برپا و از یک نسخه نویافته کهن (سومین نسخه قدیمی گلستان در جهان) برای نخستین‌بار رونمایی شد.

رئیس کتابخانه غازی خسروبیگ ضمن مروری بر سابقه درخشان زبان و ادبیات فارسی در بوسنی و هرزگوین به مجموعه ارزشمند آثار خطی این کتابخانه از زبان فارسی اشاره کرد.

مینکا جانکو معاون بین‌الملل دانشکده فلسفه دانشگاه ساریوو ضمن تشکر از رایزنی فرهنگی سفارت کشورمان برای پیگیری انتشار این آثار، گروه زبان و ادبیات فارسی این دانشگاه را گروهی پویا و پیشرو عنوان کرد که با تکیه بر پیشینه زبان و ادبیات فارسی در بوسنی و هرزگوین در مسیر حفظ میراث مشترک ادبی دو کشور گام برمی‌دارد.

ابوذر ابراهیمی ترکمان، سفیر ج.ا.ایران در بوسنی و هرزگوین در سخنانی، سعدی را شاعری از جنس مردم و

بزرگداشت حکیم فردوسی توسی در شهر آستانه قزاقستان

به‌مناسبت سالروز بزرگداشت حکیم فردوسی، به‌همت رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مراسم باشکوهی در محل رایزنی فرهنگی در آستانه قزاقستان و با حضور علی‌اکبر جوکار سفیر ایران در قزاقستان، رخسانا جلیلووا رایزن فرهنگی جمهوری تاجیکستان در قزاقستان، سامال تولبایوا استاد برجسته و عضو هیئت علمی دانشگاه ملی اوراسیا، آئیگیریم ایبرایوا رئیس دانشکده علوم اجتماعی و معاون روابط بین‌الملل دانشگاه بین‌المللی آستانه و دانگل بابالیکوا از استادان دانشگاه دفاع ملی آستانه برگزار شد. این مراسم در جمع پرشور و مشتاق دانشجویان زبان

زبان فارسی و حفظ آن از گزند هجوم اعراب به ایران و تأثیر زبان عربی بر زبان فارسی وامدار فردوسی حکیم دانست. همان‌گونه که پادشاه مصر نیز بر این امر اذعان دارد که اگر کشور مصر همچون فردوسی‌ای داشت، شاید اکنون زبان این کشور عربی نبود.

سپس رایزن فرهنگی کشور تاجیکستان با گوییش شیرین فارسی تاجیکی خود سخنانی در ستایش و تمجید از فردوسی بیان کرد. او فردوسی را مایه فخر و مباهات همه فارسی‌زبانان و ادبیات جهان خواند.

آیگیریم ایبرایوا با تشکر از سفیر و رایزن فرهنگی ایران، آشنایی دانشجویان با این زبان را از ضروریات این دانشگاه دانست و اشتیاق خود را در تداوم دوره‌های زبان فارسی و ایران‌شناسی و حضور فعال‌تر و پررنگ‌تر دانشجویان در چنین محافلی ابراز کرد و از قرار دادن زبان فارسی به‌عنوان زبان دوم در برنامه‌های درسی این دانشگاه در ترم جاری خبر داد.

داناگل بابالیکوا، نیز شاهنامه فردوسی را شاهکار جهانی دانست و با مشاهده تصاویر شاهنامه در نمایشگاهی که در کنار همین برنامه برپا شده بود، به‌طور عمده جنبه اسطوره‌ای، قهرمانی، تعارض نیکی و بدی و نبرد میان قهرمانان و دیوان و دفاع از سرزمین و آیین نیکی و راستی را بیان کرد و گفت: دانشجویان باید بیشتر در این‌باره بدانند و با مضمون آن آشنا شوند؛ اساطیر و اسطوره‌ها را بشناسند؛ اهمیت دفاع از سرزمین و فرهنگ و زبان را دریابند و آن را الگوی زندگی خود قرار دهند.

پس از ایشان سامال تولبایوا سخنان خود را در دو بخش اهمیت فردوسی و شاهکار ادبی وی و نیز موقعیت زبان فارسی در قزاقستان بیان کرد و گفت: آموزش زبان فارسی در دانشگاه ملی اوراسیا از سال ۱۹۹۹ برپا بوده، گرچه فراز و فرودهایی داشته است و به لزوم یادگیری زبان فارسی توسط دانشجویان تأکید کرد.

فارسی و ایران‌شناسی از دانشگاه‌های مختلف شهر آستانه از جمله نظریات، ملی اوراسیا، بین‌المللی آستانه و دفاع ملی و همچنین رایزنی فرهنگی ایران شکوهی دو چندان یافت. برنامه‌های متنوعی از جمله برپایی نمایشگاه عکس شاهنامه در محل سالن همایش، سخنرانی‌ها، نمایش تماهنگ اشعار فردوسی و شاهنامه‌خوانی، اجرای مسابقه، مشارکت دانشجویان در شعرخوانی و نمایش تماهنگ از ظرفیت‌های دانشگاهی ایران برای دانشجویان تدارک دیده شده بود.

طالبی‌متین در سخنرانی خود گفت: این کتاب طولانی‌ترین اثر ادبیات جهان به‌شمار می‌رود و شامل بیش از ۵۰۰۰۰ بیت، ۶۶ داستان و ۹۹۰ فصل است. ترجمه این اثر که در سال‌های ۱۸۵۶ تا ۱۸۷۳ انجام شد، به‌دلیل ممنوعیت چاپ آن در دوره شوروی مدت‌ها مخفی ماند تا آنکه در سال ۲۰۰۴ در دو جلد به‌صورت دست‌نوشته به‌چاپ رسید و اکنون این اثر گرانبها به زبان قزاقی در اختیار مردم قزاقستان و علاقه‌مندان به آن قرار دارد. علی‌اکبر جوکار با اشاره به بیت معروف فردوسی که می‌گوید: «بسی رنج بردم در این سال سی * عجم زنده کردم بدین پارسی»، ایرانیان را به سبب احیا و پاسداشت

بزرگداشت حکیم ابوالقاسم فردوسی با حضور استادان دانشگاه‌های تایلند

در این نشست که فرصتی مناسب برای تبادل نظر و همکاری در زمینه‌های فرهنگی و علمی بین رؤسای دانشگاه‌های تایلند بود، حاضران درباره فردوسی، شاهنامه و ضرورت بزرگداشت این شاعر و اثر ماندگار او اشاراتی داشتند.

رایزن فرهنگی ضمن ابراز تمایل به همکاری گسترده‌تر با دانشگاه‌های تایلند در زمینه‌های فرهنگی و علمی، به‌ویژه در حوزه زبان و ادبیات فارسی با توجه به تقارن روز بزرگداشت فردوسی، او را پدر زبان فارسی دانست و بیان

داد و پیشنهاد برگزاری مسابقه کتابخوانی و مقاله‌نویسی درباره شاهنامه برای دانشجویان تایلندی را ارائه کرد.

نوجوانان سویارونگ نیثیبات، معاون مدیر اجرایی دانشگاه سوخوتای تاماتیرات گفت: می‌توان از ایده‌های رؤسای دانشگاه‌های تایلند برای اجرای برنامه‌های بزرگداشت شاعران دو کشور نسبت به برگزاری سمینارها و کارگاه‌های آموزشی درباره شاعران تایلندی، ترجمه شاهنامه به زبان تایلندی، برگزاری نمایشگاه عکس و نقاشی، برگزاری مسابقه کتابخوانی و مقاله‌نویسی و ترجمه شاهنامه به زبان‌های محلی تایلند اقدام کرد.

در پایان رایزن فرهنگی ایران در مورد جزئیات همکاری دانشگاه‌ها در زمینه برگزاری کلاس‌های زبان فارسی، دوره‌های ایران‌شناسی، سمینار، پخش فیلم و برگزاری کارگاه‌ها اشاره کرد و مقرر شد دو طرف برنامه‌های خود را ارائه کنند تا برنامه همکاری یکساله تدوین شود.

کرد؛ این کتاب روی نقطه اصلی بشری دست گذاشته و آن جدال نیکی با بدی است. تفکر شاهنامه بر این محور است که سرانجام باید با کوشش‌های بسیار، نیکی بر بدی چیره شود. خوبی و بدی دائم در حال کشاکش هستند. شناخت این شاعر و اثر او برای مردم تایلند می‌تواند به افزایش تعاملات فرهنگی و تقویت روابط دوستانه بین ایران و تایلند کمک کند.

دکتر تانیاپورن، معاون بین‌الملل دانشگاه تاماسات بیان کرد؛ این نشست‌ها می‌تواند موجب افزایش تعاملات علمی و ارتقای سطح دانش در هر دو کشور شود. آموزش زبان فارسی می‌تواند به دانشجویان تایلندی کمک کند تا با فرهنگ و تاریخ ایران بیشتر آشنا شوند و فرصت‌های شغلی جدیدی برای خود رقم بزنند. وی از آمادگی دانشگاه خود برای میزبانی برنامه‌های بزرگداشت فردوسی در تایلند خبر

نشست شخصیت حکیم ابوالقاسم فردوسی در خانه فرهنگ حیدرآباد

تا روز بزرگداشت فردوسی در تقویم ایران، روز پاسداشت زبان فارسی نامگذاری شود. به همین دلیل فردوسی فراتر از یک شاعر، یک حکیم فرزانه است. امیدوارم روزی برسد که شاهنامه به زبان فارسی در خانه فرهنگ خوانده شود و همه آن را بفهمند.

سخنران اصلی جامی چاندیو، استاد و پژوهشگر برجسته ایالت سند، درباره اهمیت شعر فردوسی، وجوه برجسته شعر او و نقش آن در زنده‌نگهداشتن زبان فارسی مطالبی را بیان کرد و تراژدی نبرد رستم و سهراب را به‌طور خلاصه بیان کرد که با واکنش احساسی مخاطبان روبه‌رو شد.

ظہیر میرانی سردبیر روزنامه درتی کراچی با اشاره به سخنرانی جامی چاندیو بیان کرد؛ او با سخنانی زیبا، این مراسم را زینت بخشید؛ سپس سخنرانی شگفت‌انگیزی در مورد کتاب شعر حماسی قرون وسطی معروف جهان به زبان فارسی «شاهنامه»، با همان شیوه‌ای که فردوسی نوشته بود ایراد کرد.

نشست شخصیت و شعر حکیم ابوالقاسم فردوسی با حضور علاقه‌مندان به شعر و ادب فارسی در محل خانه فرهنگ ج.ا.ایران در حیدرآباد برگزار شد. در این نشست ابتدا دو نمانگ به زبان‌های انگلیسی و اردو درباره شاهنامه برای میهمانان پخش شد. شبیر کوکر از شاعران حیدرآباد، شعری را که درباره فردوسی در یکی از کتاب‌هایش منتشر کرده بود برای حاضران خواند. رضا پارسا، وابسته فرهنگی و مسئول خانه فرهنگ ج.ا.ایران در حیدرآباد، درباره اهمیت شعر فردوسی و نقش آن در زنده‌نگهداشتن زبان فارسی سخن گفت و تأکید کرد که این مسئله سبب شده

نشست پژوهشی «جهان فردوسی» در آنکارا

افغان، نمایندگان برخی احزاب، استادان و دانشجویان دانشگاه‌های ترکیه و فرهنگ‌دوستان زبان و ادب فارسی برگزار شد.

سید قاسم ناظمی، رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران با استناد به روایتی در کتاب‌های سلوکی و عرفانی

به‌مناسبت ۲۵ اردیبهشت روز بزرگداشت حکیم فردوسی و روز پاسداشت زبان فارسی، با ابتکار رایزنی فرهنگی کشورمان مراسم مشترکی با همکاری سفارتخانه‌های تاجیکستان و افغانستان در خانه فرهنگ ایران در آنکارا برگزار شد. این مراسم با شرکت دیپلمات‌های تاجیک و

می‌شد و عمر وی کفاف اتمام همه ابیات را نداد. وی اضافه کرد: برای ترجمه شاهنامه ده‌سال وقت گذاشتیم. ابتدا ترجمه مرحوم نجاتی لوگال را مطالعه کردم؛ سپس با استفاده از آن شروع به ترجمه کردم و افتخار می‌کنم اولین کسی هستم که تمام این کتاب را ترجمه کردم و جایزه بهترین کتاب را از دبستان رئیس جمهور ایران دریافت کردم و به همین دلیل مورد تقدیر رجب طیب اردوغان، رئیس جمهور ترکیه قرار گرفتم و ایشان شخصاً مرا به کاخ دعوت کرد.

بختیار عبدالغفارزاده کاردار سفارت جمهوری تاجیکستان در آنکارا فردوسی را یکی از شخصیت‌های برجسته تمدن جهانی دانست که موجب مباهات همه جهانیان است. وی گفت خلق شاهنامه توسط فردوسی یک اتفاق بزرگ برای ادبیات و فرهنگ فارسی و تاجیکی است.

«شاعران را دانش‌آموزان خداوند بر روی زمین» توصیف کرد و افزود: مانوس بودن با کلمات و معانی عمیق، شاعران را برای فهم و کشف معانی بزرگ مهیا می‌کند و این درک با سختی و رنج همراه است و تمام شاعران از این جهت با رنج دست به گریبان بوده‌اند. به همین دلیل فردوسی از رنج بسیار برای خلق شاهنامه سخن گفته است. وی شاهنامه را حاوی پیام‌های انسان‌ساز دانست که حاصل رنج فردوسی است و این دستاورد برای همه جهان ارزشمند است. وی در ادامه با معرفی کتابی با قدمت نزدیک به ۱۰۰ سال پیش از ترجمه‌های شاهنامه در ترکیه گفت: شاهنامه و فردوسی در ادبیات دیروز و امروز ترکیه حضور مؤثر دارد و در کتاب‌های متعدد ترجمه و تألیف می‌توان آن را مشاهده کرد.

پروفسور نعمت ایلدیریم؛ که شاهنامه فردوسی را به‌زبان

سید ناجی با اشاره به گذشت بیش از هزار سال از تدوین شاهنامه گفت: حکایت‌ها و تمثیل‌های خارق‌العاده در این اثر بی‌نظیر در قرن ۲۱ هم‌چنان مورد توجه مردم اقصی‌نقاط جهان است. برخی اسامی موجود در شاهنامه از جمله کیقباد، کیکاووس، کیخسرو و مانند آن بارها از سوی پادشاهان ترک به‌عنوان اسم مورد استفاده قرار گرفته است.

ترکی ترجمه کرده است، با اشاره به شرایط دوران زندگی فردوسی، شاهنامه را اثری بی‌نظیر در تاریخ ادبیات جهان دانست که در آن افزون بر ذکر حوادث تاریخی ایرانیان از ابتدای خلقت تا اواخر دوره ساسانی، این کتاب را حاوی نکات تربیتی و آموزشی بسیار توصیف کرد که برای تمام جوامع بشری قابل توجه و اعتنا است. اولین ترجمه شاهنامه در دوره عثمانی به‌دستور پادشاهان عثمانی بود و اولین ترجمه نوین توسط مرحوم نجاتی لوگال صورت گرفت که تنها بیست هزار بیت از اشعار شاهنامه را شامل

پاسداشت زبان فارسی و بزرگداشت فردوسی در هند

تشریفات و... را آموزش می‌دهد و تنها مردان جنگاور نیستند که در آن ایفای نقش می‌کنند، بلکه زنان وفادار و قهرمانی در شاهنامه هستند که در بسیاری از موارد مسیر درست زندگی را به مردان آموزش می‌دهند و خطاهای آنان را اصلاح می‌کنند.

فرید عصر، رایزن فرهنگی ج.ا.ایران در دهلی بیان کرد؛ فردوسی به‌عنوان حکیمی بزرگ، با کیاست و سیاست تمام توانست عالی‌ترین مفاهیم و معارف ایرانیان را در لباس شعر فارسی به جهانیان عرضه کند.

حبیب‌الله میرزایف، معاون سفیر تاجیکستان در هند از دبستگی تاجیکان به شاهنامه فردوسی و نقش زبان فارسی در شکل‌گیری هویت ملی تاجیکان یاد کرد.

قهرمان سلیمانی، مدیر مرکز تحقیقات زبان، روایت فردوسی را زیباترین و خردمندانه‌ترین روایت از حیات فرهنگی و اجتماعی مردم هند در متون فارسی دانست و بیان کرد؛ در میان متون برجسته زبان فارسی هیچ‌یک تا این اندازه نگاه مثبت به مردم هند نداشته است.

پاسداشت زبان فارسی و بزرگداشت فردوسی با شرکت جمع قابل توجهی از استادان زبان فارسی، پژوهشگران، دانشجویان، اعضای انجمن زرتشتیان هند و نمایندگان کشورهای افغانستان و تاجیکستان در محل کافه کتاب «قند پارسی» در خانه فرهنگ ج.ا.ایران برگزار شد. بخشی از این مراسم به پاسداشت خاطره روانشاد خانم صبر جمشید هوی‌والا، استاد فقید زرتشتی دانشگاه جواهر لعل نهرو اختصاص داشت که سی‌سال از عمر خود را صرف آموزش و پژوهش در شاهنامه کرده بود.

اختر حسین کاظمی، استاد زبان فارسی دانشگاه و مدیر انستیتو مطالعات فارسی با اشاره به سهم زبان فارسی در تمدن بشری، هر کوششی را در مسیر توسعه زبان فارسی تلاش برای ایجاد زندگی بهتر و انسانی‌تر بشری توصیف کرد.

الهی، سفیر ج.ا.ایران در هند، شاهنامه را کتابی جامع دانست که برخلاف تصور رایج فقط به جنگ‌ها نمی‌پردازد، بلکه آیین مذاکره و گفت‌وگو، شیوه زیست اجتماعی،

بزرگداشت زبان فارسی و فردوسی در ایروان

راستای حفظ و پاسداشت زبان فارسی و توسعه کمی و کیفی آن در کشور ارمنستان بود. یکی از اهداف این نشست گرامیداشت مقام معلم و تجلیل از آموزگاران زبان فارسی مدارس فارسی‌آموزان ارمنستان بود که با حضور دکتر سبحانی سفیر و آقای اسدی موحد رایزن فرهنگی سفارت و جمعی از معلمان و مدیران مدارس مرکز آموزش زبان فارسی، تنی چند از استادان زبان فارسی و کارکنان سفارت کشورمان برگزار شد.

اسدی موحد پیرامون برگزاری دوره‌های دانش‌افزایی در ایران برای دانشجویان و دانش‌آموزان زبان فارسی و این دوره‌ها در ارمنستان با هماهنگی بنیاد سعدی و با حضور استادان زبان فارسی از کشورمان توضیحاتی ارائه داد.

هم‌زمان با زادروز حکیم ابوالقاسم فردوسی و روز پاسداشت زبان فارسی، سالن اجتماعات مسجد جامع کبود ایروان شاهد برگزاری یکی از ارزشمندترین گردهمایی‌ها در

دانش‌افزایی و تأمین کتاب‌های آموزشی و تجهیز مدارس از اهداف سفارت و رایزنی فرهنگی است، بر انجام آن در سال جاری طبق برنامه‌ریزی انجام‌شده تأکید کرد.

در ادامه مدیران مدارس فارسی‌آموز خواستار رفع مشکلات در زمینه آموزش زبان فارسی و تأمین نیازهای آموزشی شدند. دکتر سبحانی با اشاره به اینکه اجرای دوره‌های

■ همایش علمی «شاهنامه و زبان فارسی» در دانشگاه دولتی ایروان

گنجینه‌های ادب فارسی از نظر در برداشتن لغات و اصطلاحات ادبی است. شاهنامه تقویم مصور حماسه، تاریخ و فرهنگ سرزمین فارس است و ما مقتخریم که زبان فارسی در کشور ادب‌پرور ارمنستان همسایه خوب و تجیب ایران رونق دارد و به سرمایه اجتماعی دو ملت شریف ایران و ارمنستان تبدیل شده است.

هم‌چنین اسدی موحد شاهنامه را حماسه ملی ایرانی دانست که در بردارنده مفاهیم انسانی و اخلاقی است و بعد از رودکی تمامی شاعران فارسی‌گو برخوان فردوسی و شاهنامه او نشسته‌اند و در آثار شاعران بزرگ ایران، اثرپذیری از شاهنامه را می‌بینیم. شاهنامه مملو از مفاهیم بلند خردورزی، تفکر و تعقل است که در جای‌جای آن حکمت، تدبیر و خردورزی آشکارا دیده می‌شود. در بسیاری از این داستان‌ها، پهلوانان و پادشاهان با استفاده از خرد خود بر دشمنان غلبه می‌کنند؛ مشکلات را حل می‌کنند و عدالت را در جامعه برقرار می‌سازند. در شاهنامه، نمونه‌های بسیاری از زنان خردمند نیز وجود دارد که از جمله آن‌ها می‌توان به گردآفرید (مادر زال) و رودابه (مادر سیاوش) اشاره کرد که این زنان با استفاده از خرد خود، به فرزندان‌شان در گذر از سختی‌ها و مشکلات یاری می‌رسانند. در شاهنامه مفاهیم بلند اخلاقی و انسانی به زیبایی بیان شده و خالق این اثر ماندگار، با بهره‌گیری از ذوق و هنر خود، تصویری روشن از فرهنگ، تاریخ و هویت ایرانی به خوانندگان ارائه می‌دهد.

سپس ملکبان بیان کرد: اولین دانشمند و نویسنده‌ای که درباره فردوسی شاعر بزرگ پارسی‌گو قلم‌فرسایی کرده، استاد بزرگ دانشکده لازاریان است و با اشاره به سپانوس

هم‌زمان با سالروز تولد حکیم ابوالقاسم فردوسی، حماسه‌سرای ایرانی، همایش علمی با موضوع «شاهنامه و زبان فارسی» در محل دانشگاه دولتی ایروان و کرسی ایران‌شناسی این دانشگاه و با حمایت و پشتیبانی سفارت و رایزنی فرهنگی کشورمان در ارمنستان برگزار شد.

در این همایش هاوتسیان، رئیس دانشگاه دولتی ارمنستان، ملکبان رئیس دانشکده شرق‌شناسی، وسکاتیان رئیس کرسی ایران‌شناسی، سبحانی سفیر جمهوری اسلامی ایران، اسدی موحد رایزن فرهنگی کشورمان و جمعی از شرق‌شناسان، ایران‌شناسان، دانشجویان و فرهیختگان ادبیات فارسی دانشگاه‌های ایروان حضور داشتند.

وسکاتیان به نقش و جایگاه فردوسی در حفظ و نگهداری زبان و ادبیات فارسی اشاره و اظهار امیدواری کرد این همایش مقدمه برنامه‌های قوی‌تر و بهتری در حوزه ادبیات و تمدن ایران باشد. هاوتسیان در سخنانی گفت: یقین دارد این نشست بسیار مهم و پرمحتوا خواهد بود و به تاریخ ارمنستان و بزرگان این کشور پرداخته خواهد شد.

سبحانی هم با تأکید بر اینکه بزرگداشت حکیم فردوسی در واقع گرامیداشت فرهنگ، ادب و پاسداشت زبان فارسی است، بیان کرد؛ مفاخر فرهنگ و ادب ایران تنها متعلق به جغرافیای ایران زمین نبوده، بلکه متعلق به تمام بشریت هستند؛ چراکه زبان آثار و منظومه فکری آنان نیکی، خردمندی، عدالت، نوع‌دوستی، انسانیت و پرهیز از خشونت است. شاهنامه بر تارک فرهنگ و ادب ایران‌زمین و تاریخ ادبیات حماسی جهان می‌درخشد. زنده‌ماندن تاریخ و فرهنگ و زبان فارسی به برکت شاهنامه فردوسی است؛ چراکه شاهنامه فردوسی یکی از پرمایه‌ترین و بی‌نیازترین

باز هم در شوشی به چاپ رسیده است. استاد ایران‌شناسی بیان کرد: گئورگ واسطور مترجم، محقق و زبان‌شناس در مقاله‌های ترجمه‌های سامول گورزادیاتس را مورد بررسی قرار داد و به موارد قابل ملاحظه‌ای از آن پرداخت و سه‌دهه بعد واسطور ترجمه شاهنامه را به‌عهده گرفت و در سال ۱۹۲۴ در تشریح ادبی هنری تورگ در ایروان قسمتی از ترجمه شاهنامه را با محوریت بخش بیژن و منیژه به‌چاپ رساند.

لازاریان استاد دانشگاه که در سال ۱۸۴۹ برای پژوهش‌های علمی درباره شاهنامه به درجه دکتری در شرق‌شناسی نایل شد، به رافی دیگر نویسنده ارمنی که در ایران متولد شده و کتاب «سفر به ایران» او نیز اشاره کرد. وی بیان کرد: در سال ۱۸۹۴ این مترجم کتاب خود را با عنوان «فردوسی، ضحاک و اژدها» منتشر کرد که مجوز آن را ازسوی مامور ارزیاب کتاب تقلیس در تاریخ ۱۲ نوامبر ۱۸۹۲ دریافت کرد. ایشان هم‌چنین ۱۵۰۰۰ بیت از شاهنامه را ترجمه کرده و ترجمه بعدی او در سال ۱۸۹۴

■ بزرگداشت سه شاعر بزرگ ایرانی در دانشگاه بلگراد

فردوسی و روز پاسداشت زبان فارسی، در مرکز اتچمن فارغ‌التحصیلان این دانشگاه برگزار شد.

در این مراسم که با حضور دانشجویان و علاقه‌مندان به زبان و ادبیات فارسی برگزار شد، پورپزشک رایزن فرهنگی به مناسبت‌های متعدد ماه اردیبهشت اشاره کرد و اظهار داشت: فردوسی بزرگترین احیاگر زبان فارسی و هویت ملی ایرانیان است. از این جهت نسل‌های مختلف ایرانی و فارسی‌زبانان مدیون او هستند و فردوسی فقط متعلق به ایرانیان نیست، شاهنامه اثری جهانی با مایه‌های قوی ادبی، حماسی، هنری و اخلاقی است. وی در ادامه گفت: به‌رغم ترجمه رباعیات خیام، او هنوز عمیقاً شناخته نشده است. شخصیت عارفی مانند سنایی که هم‌عصر وی است، خیام را پیشوای حکیمان می‌نامد؛ لذا نمی‌توان پذیرفت که در آن روزگار، محفلی باشد که «پیشوای حکیمان» در آن حاضر باشد و تنها کارش می‌گساری برای اضمحلال عقل باشد. آن هم کسی که در روزگار خود در علوم چون فلسفه، ریاضی و نجوم جایگاه بالایی داشت. وی افزود: مختموقلی فراغی، شاعر ایرانی ترکمن ازجمله مفاخر ایران و ترکمن است که آثار و اشعار ارزشمند و پر حکمت وی برای همیشه جاویدان شده و از این‌رو برای بزرگداشت او در ایران یک روز در نظر گرفته شده است.

در ادامه آندریا استنکوویچ خلاصه تحلیل داستان هفت‌خان رستم را قرائت کرد و خانم تنودورا یووانوویچ با ارائه مقاله، شخصیت علمی و ادبی خیام را در زمینه‌های علوم ریاضی، ستاره‌شناسی و تهیه و تنظیم سالنامه، فلسفه و شعر معرفی کرد. خانم اولیان نیز چند قطعه از رباعیات خیام را به فارسی و ترجمه آن به صربی را قرائت کرد. خانم آلیسا شاپی قطعه‌ای از اشعار مختموقلی را به زبان ترکی خواند و ترجمه آن را به زبان صربی نیز قرائت کرد.

VEČE SEĆANJA NA IRANSKE PESNIKE

- Ferdowsi
- Omar Hajjam
- Mahtumqoli Faraqi

بزرگداشت شاعران ایران زمین

- حکیم فردوسی
- حکیم خیام
- مختموقلی فراغی

UTORAK 14.5.2024.
U 17:30

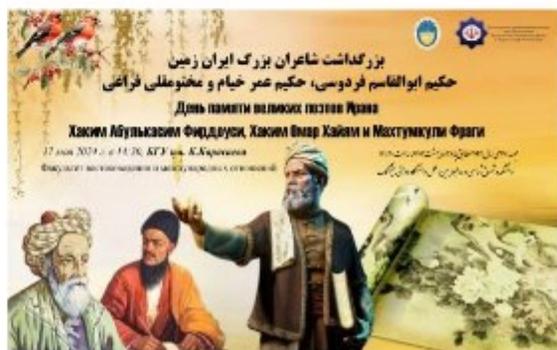
Alumni Filološkog fakulteta
1300 Kaplara 1

به‌همت رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و نمایندگی بنیاد سعدی در صربستان و با مشارکت مرکز مطالعات فارسی به مدیریت سعید صفری استاد زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه بلگراد، برنامه بزرگداشت حکیم فردوسی، حکیم خیام و مختموقلی فراغی شاعر ایرانی ترکمن در ۲۵ اردیبهشت، مصادف با روز بزرگداشت حکیم

بزرگداشت سه شاعر شهیر ایرانی در دانشگاه دولتی بیشکک

از جمله آنان مختومقلی فراغی، احیاگر زبان ترکمنی تقدیر کرد. طوقاتی در سخنانی مهم‌ترین جنبه‌های زندگی این مفاخر را برای دانشجویان برشمرد و شباهت فردوسی با مختومقلی فراغی را مورد بررسی قرار داد؛ زیرا وی نیز توانسته است زبان ترکمنی را زنده نگه دارد. مختومقلی فراغی خدمت بزرگی به زبان ترکمنی کرده است؛ همچنین دربارهٔ خیام و اهمیت آثار او در ریاضیات و نجوم

همزمان با بزرگداشت حکیم ابوالقاسم فردوسی و روز پاسداشت زبان فارسی، روز بزرگداشت حکیم عمر خیام نیشابوری و مختومقلی فراغی، مراسم بزرگداشتی به‌همت رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران و مرکز ایران‌شناسی و اسلام‌شناسی دانشکده شرق‌شناسی و روابط بین‌الملل دانشگاه دولتی بیشکک در محل این دانشگاه برگزار شد.

و دیوان اشعارش و تأثیر او در علم ستاره‌شناسی و اصلاح تقویم جلالی که غیر قابل انکار و بی‌نظیر است سخنانی بیان کرد.

پس از ارائه دانشجویان، خانم‌ها ملاحظت مامدوا و زلیخا تقفی و آقای نورلان بک بالتابایف نیز هر کدام در سخنرانی خود دربارهٔ این شاعران برجسته نکاتی را بیان کردند.

در این مراسم که با حضور دانشجویان و فارسی‌آموزان دانشگاه دولتی بیشکک و جمعی از استادان دانشگاه برگزار شد، تالاس بک مشرباف رئیس دانشکده شرق‌شناسی، ابودر طوقاتی رایزن فرهنگی ایران، نورلان بیک بالتابایف، زلیخا تقفی و خانم ملاحظت مامدوا، استادان زبان فارسی دانشگاه‌های قرقیزستان نیز حضور داشتند. مشرباف از ابتکار رایزنی در همزمانی بزرگداشت سه شاعر

پایان دوره کلاس‌های آموزش زبان فارسی در دهلی نو

فارسی‌آموزان مقیم دهلی، مدرسان دوره و گروهی از علاقه‌مندان به زبان فارسی برگزار شد.

سلیمانی بیان کرد؛ سعدی بزرگ‌ترین آموزگار زبان فارسی به‌ویژه در بیرون مرزهای سیاسی ایران است و مردم هند قرن‌ها با آموزه‌ها، هنر نویسندگی و شاعرانگی او آشنا هستند و در طول زمان افراد بسیاری در شبه قاره به پیروی از سعدی آثار زیادی خلق کرده‌اند.

فرید عصر، سعدی را آموزگاری توصیف کرد که جامعه انسانی همواره از او درس گرفته و در جامعه هند از احترام بسیاری برخوردار است و باید در آموزش زبان فارسی به آموزه‌های این آموزگار بزرگ جامعه بشری بیشتر توجه شود. وی پیشنهاد کرد، فارسی‌آموزان در قالب پیام ویدیویی نوشته‌ها یا سروده‌های کوتاه سعدی را بخوانند و به زبان فارسی شرح دهند و به افراد برگزیده نیز جایزه اعطا شود، که مورد استقبال حاضران قرار گرفت.

در آستانه بزرگداشت سعدی، مراسم پایان دوره کلاس‌های آموزش زبان فارسی مرکز تحقیقات زبان فارسی دهلی‌نو، در محل سالن اجتماعات خانه فرهنگ ایران برگزار شد. این مراسم، با حضور فریدالدین فرید عصر رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در دهلی نو، قهرمان سلیمانی مدیر مرکز تحقیقات زبان فارسی دهلی‌نو و گروهی از

آموزش زبان فارسی در خانه فرهنگ ج.ا.ایران در کراچی

سالانه در چهار فصل کلاس‌های آموزش زبان فارسی در سطوح چهارگانه برگزار می‌کند.

دوره بهاره آموزش زبان فارسی در خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در کراچی پاکستان آغاز شد. سعید طالبی‌تیا مسئول خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در کراچی گفت: ۲۰ نفر از فارسی‌آموزان در سنین و ادیان و مذاهب مختلف در این دوره شرکت دارند و با شور و علاقه در کلاس‌ها حاضر می‌شوند و استاد غلامحسن مفتی، کتاب مینا ۱ از منشورات بنیاد سعدی را برای فارسی‌آموزان تدریس می‌کند. طالبی‌تیا ابراز امیدواری کرد در دولت مکتبی دکتور رئیسی که دارای رویکردهای فرهنگی بین‌المللی است، بودجه‌های آموزشی ترمیم و افزایش یابد. خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در کراچی که یکی از بزرگترین مراکز فرهنگ ایران در خارج از کشور است،

آموزش زبان فارسی در دانشگاه دولتی آرابائف قرقیزستان

زبان هستند و ما در نظر داریم زبان فارسی به‌عنوان یکی از زبان‌های خارجی، زبان اول یا دوم در دانشکده تدریس شود.

در ادامه یادگاری، برنامه‌های اصلی سفارت را برشمرد و پیشینه تاریخی و فرهنگی و میراث مشترک ایران و کشورهای آسیای مرکزی را عامل بسیار مهمی در گسترش روابط دو کشور دانست. ایشان با اشاره به اینکه دانشجویان آینده‌سازان نسل‌های آینده دو کشور هستند و باید هر چه بیشتر با هم آشنایی پیدا کنند، گفت: علم و دانش ابزارهای شکل‌دهنده آینده است و زبان وسیله ایجاد ارتباط بین مردمان و ابزار تعامل است. باتوجه به تحولات فناوری و پیشرفت‌های روزافزون باید از ابزارهای نوین آموزش الکترونیک بهره ببریم. ما با همکاری وزارت علوم آماده اعزام استادان زبان فارسی هستیم.

ابوذر طوقاتی آمادگی رایزنی برای هرگونه همکاری برای برگزاری فعالیت‌ها و نشست‌های مشترک علمی و فرهنگی دانشگاهی و گسترش فعالیت در حوزه آموزش زبان فارسی در این دانشگاه و تبادل استاد و دانشجو و اعطای بورس تحصیلی به علاقه‌مندان به تحصیل در ایران را اعلام کرد.

غلامحسین یادگاری سفیر جمهوری اسلامی ایران در قرقیزستان، ابوذر طوقاتی رایزن فرهنگی و مصطفی کبریچی رایزن سیاسی سفارت با حضور در دانشگاه دولتی آرابائف با رئیس دانشگاه خانم ایگول عبدالواو دیدار و گفتگو کردند.

در ابتدا عبدالواو با اشاره به هشتاد سال سابقه فعالیت این دانشگاه و سابقه آموزش زبان فارسی در آن، خاطرنشان کرد: در حال حاضر شرکت‌کنندگان در دوره زبان فارسی به‌صورت داوطلبانه و با علاقه شخصی در حال یادگیری این

دوره‌های آموزش زبان فارسی در لاذقیه

دوره‌های آموزشی خانه فرهنگ، کلاس‌های جدید نمایندگی افتتاح و مورد بهره‌برداری قرار گرفتند. در این دوره بیش از ۸۰ نفر از داوطلبان از سطح مقدماتی تا فوق میانی زیر نظر سه‌تن از مدرسان زبان فارسی، آموزش خواهند دید.

همزمان با آماده بهره‌برداری شدن کلاس‌ها و سالن خانه فرهنگ کشورمان، دوره‌های آموزش زبان فارسی دوباره پس از وقفه‌ای کوتاه برقرار شد.

این دوره با حضور وابسته فرهنگی کشورمان و نماینده بنیاد سعدی، مدرسان زبان فارسی و فارسی‌آموزان

دوره‌های آموزش زبان فارسی در لاذقیه در ۱۲ سطح از مقدماتی تا فوق میانی بر اساس شیوه آموزشی بنیاد سعدی در محل خانه فرهنگ کشورمان و اتاق ایران در دانشگاه تشرین برگزار می‌شود. هم‌چنین هم‌زمان با آماده بهره‌برداری شدن سالن جدید خانه فرهنگ کشورمان در لاذقیه، اولین نشست هفتگی ادبی «قصه‌خوانی» که به مرور ادبیات داستانی معاصر ایران می‌پردازد، با حضور وابسته فرهنگی کشورمان، مدرسان

زبان فارسی در لاذقیه و فارسی‌آموزان سطح پیشرفته خانه فرهنگ برگزار شد. این نشست بیش از پنج‌سال است که به‌طور پیوسته هر پنجشنبه برگزار می‌شود. این نشست با خوانش و بررسی بخش اول داستان طنز «کباب‌غاز» از مجموعه داستان‌های کتاب دو جلدی «شاهکار» اثر «محمدعلی جمالزاده» در راستای ارتقای سطح ادبیات فارسی شرکت‌کننده‌ها و آشنایی آن‌ها با ملامح فرهنگ و ادب ایران‌زمین برگزار شد.

رقابت دانشجویان قزاقی در المپیاد زبان فارسی دانشگاه‌های آلمانی

انستیتو، استادان و دانشجویان شرکت کردند. محسن فغانی بیان کرد؛ آموزش زبان فارسی امکان دسترسی به فرصت‌های شغلی در شرکت‌های ایرانی فعال در قزاقستان و شرکت‌های قزاقی فعال در ایران به‌وجود می‌آورد. ازسوی دیگر، فارسی‌آموزان قزاقی به منابع دست‌اول تاریخ مردمان قزاقی در منابع فارسی دسترسی پیدا می‌کنند. در ایران برای دانشجویان به‌صورت بورسیه و غیر بورسیه در تمام رشته‌های دانشگاه در مقاطع تک‌میلی امکان تحصیل وجود دارد و به دانشجویان ممتاز قزاقی بورسیه اعطا می‌کنیم. حسین آقازاده خاطر نشان کرد؛ رویکرد اصلی در آموزش زبان فارسی، کاربردی‌سازی آن و افزایش مهارت‌های فارسی‌آموزان قزاقی است و بر این اساس، به برگزیدگان المپیاد زبان فارسی جوایز و گواهینامه مشترک ازسوی وابستگی فرهنگی و نمایندگی بنیاد سعدی در آلمانی و دانشگاه تربیت معلم دختران اعطا می‌کنیم. ریسبکووا ژانار کاسیمیکیونا معاون توسعه راهبردی دانشگاه در جمع داوطلبان گفت: مدیریت دانشگاه تلاش خواهد کرد از آموزش زبان فارسی در این دانشگاه پشتیبانی بیشتری انجام دهد.

المپیاد زبان فارسی با همکاری مشترک وابستگی فرهنگی سرکنسولگری جمهوری اسلامی ایران و دانشگاه ملی تربیت معلم دختران در سالن اجتماعات این دانشگاه در ۱۴۰۲/۲/۸ برگزار شد. مسئولان دانشگاه باتوجه به سابقه موفقیت‌آمیز گذشته، امسال هم‌زمان با برگزاری المپیاد زبان فارسی، المپیاد زبان انگلیسی را نیز برگزار کردند. محسن فغانی سرکنسول جمهوری اسلامی ایران در آلمانی، ریسبکووا ژانار کاسیمیکیونا معاون توسعه راهبردی دانشگاه ملی تربیت معلم دختران قزاقستان، آشینووا کونینپا آخاتونوا رئیس انستیتو زبان‌شناسی، حسین آقازاده رئیس مرکز فرهنگی سرکنسولگری جمهوری اسلامی ایران در آلمانی، مدیران

نشست بررسی راهکارهای توسعه زبان فارسی در گرجستان

محمود ادیب سفیر جمهوری اسلامی ایران در گرجستان به اهمیت زبان فارسی در کشورهای گوناگون از جمله آلمان، روسیه و فرانسه که جایگاه و سابقه فعال در حوزه ایران‌شناسی و زبان فارسی دارند اشاره کرد و به اهمیت سابقه زبان فارسی در گرجستان و کرسی زبان‌شناسی این دانشگاه که در سال ۱۸۱۲ تأسیس شده و جزء فعال‌ترین کرسی‌های ایران‌شناسی است، پرداخت.

مهدی سعادت‌نژاد، ریزن فرهنگی ایران برای حفظ و تقویت کرسی‌های زبان فارسی و ایران‌شناسی و ارائه راهکارهای مناسب، از استادان و مفاخر این حوزه درخواست همکاری کرد. از دیگر سخنرانان این همایش، حسابی استاد اعزامی وزارت علوم در دانشگاه تفلیس بود که به تاریخچه زبان فارسی و خروج از عجمیت در برابر زبان عربی و جایگاه رفیع زبان فارسی با شاهکار ادبی شاهنامه پرداخت.

همزمان با روز پاسداشت زبان فارسی و بزرگداشت حکیم ابوالقاسم فردوسی، گردهمایی ایران‌شناسان و استادان زبان فارسی به‌همت رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در تفلیس برگزار شد.

جشن شصتمین سالگرد تأسیس بخش زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه بمبئی

تمونه‌هایی از این موارد را برشمرد. فاضل نمونه‌هایی از سابقه تبادل معارف انسانی و ادبیات دو ملت قبل و بعد از ظهور اسلام را برشمرد و از کتاب کلیله‌و‌دمنه به‌عنوان یکی از برجسته‌ترین آثار که از هند برای ایرانیان به ارمغان آورده شد و اکنون نیز مورد توجه مخاطبان ایرانی است یاد کرد و آرزو کرد تبادل اندیشه‌ها و ادبیات دو ملت با قوت بیشتر ادامه پیدا کند و ما شاهد برگزاری صدمین جشن تأسیس گروه زبان فارسی در این دانشگاه باشیم.

سپس رضایی اسکندری سخنانی دربارهٔ مبادلات سیاسی و فرهنگی دو کشور ایراد کرد. در حاشیه مراسم نیز نمایشگاهی از کتاب‌های آموزشی و کمک‌آموزشی زبان فارسی، دیوان شاعران مشهور ایرانی، آثار نقیص صنایع دستی و نمایشگاه نقاشی خط دو تن از هنرمندان مورد استقبال قرار گرفت.

دانشگاه بمبئی با حمایت خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران جشن بزرگی به مناسبت شصتمین سالگرد تأسیس بخش زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه بمبئی برگزار کرد. این برنامه باعنوان جشن بهار و مشارکت گروه‌های علوم سیاسی و موسیقی دانشگاه بمبئی با حضور داوود رضایی اسکندری سرپرست سرکنسولگری ج.ا.ایران در بمبئی، محمدرضا فاضل وابسته فرهنگی و مسئول خانه فرهنگ ج.ا. ایران در بمبئی و رئیس برخی گروه‌های دیگر، استادان و دانشجویان دانشگاه برگزار شد.

سکینه خان رئیس بخش زبان و ادبیات فارسی دانشگاه بمبئی ابراز امیدواری کرد این برنامه فصل جدیدی از روابط گروه زبان و ادبیات فارسی و خانه فرهنگ باشد. در ادامه شعور عزمی شاعر بزرگ هندی ضمن اشاره به اشتراکات فراوان زبان اردو و گویش ماراتی با زبان فارسی،

۴۰۰ هزار سند مربوط به خلیج فارس در آرشیو ملی هند

بخش قابل توجهی از آن‌ها به زبان عربی نوشته شده به همین نام شناخته شده است و استفاده از ترکیب جعلی خلیج عربی بر خلاف تمام شواهد و مستندات تاریخی و جغرافیایی و مبتنی بر انگیزه‌های سیاسی است. جمال عبدالناصر رئیس جمهور مصر در پی اختلاف با ایران و در زمینه تاریخی پان‌عریبسم اولین بار اصطلاح مجعول خلیج عربی را به کار برد. امروزه برخی از کشورهای منطقه سعی می‌کنند از این نام جعلی، در اختلافات ارضی و سرزمینی با ایران بر سر برخی جزایر عرب‌نشین ایرانی سوءاستفاده کنند.

وی با اشاره به تحولات اخیر هند بیان کرد؛ ترویج این اصطلاح جعلی چندسال قبل در برخی اندیشکده‌ها و دانشگاه‌های هند آغاز و سپس به رسانه‌ها نفوذ کرده است. متأسفانه اکنون، حتی مقامات هندی در موافقت‌نامه‌های رسمی خود همچون IMEC از خلیج عربی استفاده کرده و در گفتار و نوشتارهای خود از استفاده از واژه خلیج فارس پرهیز می‌کنند.

وی بر نقش مهم پژوهشگران برجسته و استادان منصف و حقیقت‌جوی هندی در خنثی‌کردن چنین اقداماتی که سبب خدشه‌دارشدن روابط ایران و هند می‌شود، تأکید و بیان کرد که خلیج فارس یک حوزه تمدنی به‌شمار می‌رود و می‌تواند نقطه پیوند کشورهای همسایه باشد.

فرید عصر با اشاره به ۱۰ اردیبهشت، سالروز اخراج پرتغالی‌ها بعد از ۱۱۲ سال اشغالگری در خلیج فارس در سال ۱۶۲۲، این نامگذاری را یادآور رشادتهای مردم ایران در حفاظت از این مرز و بوم و واکنش به اطلاعات غلط برخی کشورهای عربی و غربی برای تحریف نام خلیج فارس است که تلاش کردند اسامی دیگری را وارد نقشه‌های جغرافیایی کنند.

آصف نواز در مقاله خود به جاذبه‌های گردشگری منطقه خلیج فارس پرداخت و آمارهای جالبی از چگونگی افزایش

همزمان با روز ملی خلیج فارس، به‌همت رایزنی فرهنگی و سفارت جمهوری اسلامی ایران و همکاری مرکز میکروفیلم نور نشست علمی با عنوان «بررسی تاریخ، جغرافیای سیاسی و ظرفیت‌های گردشگری خلیج فارس» به‌همراه نمایشگاهی از کتاب‌ها، اسناد، عکس‌ها و نقشه‌های تاریخی در محل خانه فرهنگ ج.ا.ایران در دهلی نو برگزار شد.

نشست با حضور و سخنرانی ایرج الهی سفیر جمهوری اسلامی ایران در هندوستان، فریدالدین فریدعصر رایزن جمهوری اسلامی ایران در دهلی نو، قهرمان سلیمانی مدیر مرکز تحقیقات فارسی دهلی نو، پروفیسور انیس‌الرحمن استاد گروه مطالعات غرب در دانشگاه جواهر لعل نهرو دهلی نو، آصف نواز استادیار مؤسسه مطالعات بین‌المللی دانشگاه همدرد دهلی نو، بهزادی نسخه‌شناس و پژوهشگر تاریخ از تهران و پروفیسور علیرضا عسکری چاوردی از دانشگاه شیراز به‌صورت برخط ۱۰ اردیبهشت‌ماه در محل خانه فرهنگ ایران در دهلی نو برگزار شد.

در این نشست از ده‌ها جلد کتاب حاوی اسناد تاریخی خلیج فارس در آرشیو ملی هند رونمایی شد. آرشیو ملی هند با نگهداری بیش از ۱,۴ میلیون سند فارسی، یکی از مهم‌ترین مراکز اسناد فارسی در هند به‌شمار می‌رود که اسناد خلیج فارس از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است و اطلاعات ارزشمندی از تاریخ، سیاست و روابط منطقه در دوران حضور بریتانیا ارائه می‌دهد. تعداد اسناد خلیج فارس در آرشیو ملی هند ۲۹۰ هزار فقره است که در قالب ۲۵۰ جلد به‌صورت چاپ همانند به‌همراه فهرست اجمالی گردآوری شده است.

انتقاد از تعبیر جعلی خلیج عربی در گفتار و نوشتارهای مقامات هندی

ایرج الهی در سخنان خود تأکید کرد: هر کس که اندک مطالعه‌ای داشته باشد انکار نمی‌کند که خلیج فارس در تمام نقشه‌های جغرافیایی و کتاب‌های تاریخ و جغرافیا که

خلیج فارس است و روایتی از دیدارهای محرمانه ژنرال فرانسوی با مقامات ایرانی آن زمان و کشتی جنگی که به سمت کلکته می‌رفت؛ که اینها جزو صدها سندی است که با تحلیل آنها می‌توان تصویر دقیقی از تعامل سیاسی ایران و کشورهای همسایه به دست آورد.

در پایان برنامه، نسخه خطی مسالک و ممالک اثر محمد بن سعد تخرجواتی و جغرافیای اقالیم با ۷۳ نقشه نسخه خطی اثر شیخ ابی‌عبدالله محمدبن محمدبن عبدالله که توسط مرکز میکروفیلم نور دهلی نو چاپ همانند شده، رونمایی شد.

وی گفت: توجه به نور و آتش در ایران باستان، نمادهای خداوند یکتا بود و ایرانیان به نور و آتش به‌عنوان مظهر پاکی و راستی نگاه می‌کردند و این نماد در شاهنامه آنجا که سیاوش باید پاکی خود را از راه عبور از آتش نشان دهد، آمده است. نمادهای عمودنوروز، تنه سرما، چهارشنبه‌سوری و شب یلدا از جمله میراث‌های کهن ایرانی است که با ورود به دیگر فرهنگ‌ها به تدریج به بابائوئل و بابا مارتا و شب کریسمس تبدیل شده است. از این رو باید گفت که باورهای ایرانی، باورهای جهانی است و میراث جهانی به‌شمار می‌رود.

رایزن فرهنگی کشورمان در ادامه گفت: تمدن ایرانی و تمدن بلغار با هم نزدیکی و پیوستگی تاریخی دارد. خان اسپاروخ، مؤسس بلغارستان بزرگ، ایرانی با نامی ایرانی است. بیش از هزار واژه فارسی در زبان امروز بلغاری هست

تعداد گردشگران ارائه کرد. پروفسور انیس‌الرحمن با اشاره به نقش رایزنی فرهنگی در فعال‌کردن گفتگوی بین‌فرهنگی‌ها، گفت: اطلاعات بیشتری درباره صنعت گردشگری ایران باید ارائه شود تا هندیان بیشتری بتوانند به ایران و منطقه خلیج فارس سفر کنند.

بهزادی نیز به‌صورت برخط با اشاره به اسناد تصویری از زبان فارسی که توسط میکروفیلم نور تهیه شده و در آرشیو ملی هند نگهداری می‌شود و کپی مکاتبات دوره مغول، دوره کمپانی هند شرقی و هند مستقل اظهار کرد: یکی از این اسناد مربوط به حضور کمپانی هند شرقی در

■ بیان ویژگی‌های تاریخ و تمدن ایران در بلغارستان

مسعود احمدی افزایش رایزن فرهنگی ج.ا.ا. در بلغارستان به دعوت رئیس دانشگاه سیریل و متدوئوس شهر تاریخی ولیکو ترنوا، در سمیناری علمی و تاریخی با حضور استادان و معاونان دانشگاه و رؤسای دانشکده‌ها و دانشجویان حضور یافت و به بیان ویژگی‌های تاریخ و تمدن ایران پیش از اسلام و نقش و تأثیر ایرانیان در تمدن جهانی و نیز جایگاه ایران و ایرانیان در ماندگاری و آزادی یهودیان در طول تاریخ پرداخت.

وی با اشاره به اینکه ایرانیان هیچ‌گاه در طول تاریخ بت‌پرست نبوده‌اند، دین ایران باستان و شخص زرتشت را به‌عنوان یکی از قدیمی‌ترین ادیان و پیامبران جهان در بسیاری زمینه‌ها پیشرو دانسته و شعار پندار نیک، گفتار نیک و کردار نیک در واقع شعار همه پیامبران از موسی^(ع) و عیسی^(ع) تا پیامبر اسلام^(ص) بوده است.

رایزن فرهنگی کشورمان گفت: از دیدگاه علمای ادیان، دین از ابتدا تا انتها خط سیر واحد، اما رو به رشد دارد و همه انبیا برای گفتن یک مطلب و یک موضوع، اما با بیان‌های متناسب با زمان خویش آمده‌اند. قرن‌ها پیش از آیین‌های بودایی و کنفوسیوسی و تائوئی و حتی قبل از آیین‌های هند، زرتشت پیام‌آور صلح، دوستی، محبت و آزادی بوده است. در زمانی که بسیاری از اقوام به خوتریزی‌ها افتخار می‌کردند، ایران مهد آزادی و گفتگو و افتخارشان آبادی و حفظ محیط زیست و هم‌نوع‌دوستی بوده است.

احمدی افزود: تاریخ گواه است که ایرانیان نقش بسیار ارزنده و مؤثری در آزادی و احترام برای همه ادیان و به‌ویژه یهودیان ایفا کرده‌اند. زمانی که یهودیان در بابل اسیر بودند، کوروش هخامنشی به آنها آزادی و اختیار داد تا به هرکجا می‌خواهند بروند. کتیبه تاریخی فرمان آزادی‌بخش کوروش امروز نشانه منحصر به فرد تمدن درخشان ایرانی در جهان است.

کردند و منابع مالی آن را به یغما بردند تا زمانی که جمهوری اسلامی ایران با نهضت بیداری ایجاد شد و با ریشه دواندن در کشورهای مسلمان، دیگر آنها نتوانستند به یغماگری ادامه دهند و چهره غاصبانه و نژادپرستان در فلسطین رو شد و ملت‌های جهان اسلام یک‌پارچه در برابر آن‌ها ایستاده و آنها این بیداری را از چشم ایران اسلامی می‌بینند.

که ریشه‌های انتقال آن به زبان‌های واسط عربی و با عثمانی بر نمی‌گردد، بلکه کاریست و شکل زبانی آن‌ها نشان می‌دهد که این واژگان مستقیماً در طول تاریخ باستان از سرزمین مادری ایران به بلغارستان آمده است. در پایان این برنامه دانشجویان درباره علت دشمنی رژیم صهیونیستی با ایران سؤال کردند و رایزن کشورمان بیان کرد: صهیونیست‌ها در طول تاریخ هر جا توانستند، نفوذ

هفته فرهنگی ایران در تایلند

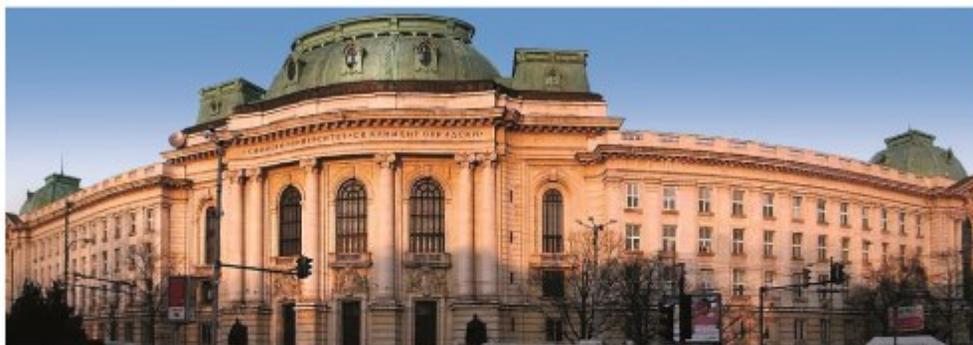
رایزن فرهنگی در این مراسم گفت: شب به یادماندنی هفته فرهنگی می‌تواند در تاریخ روابط و مناسبات دو کشور بسیار تأثیرگذار باشد و از این راه زمینه‌های صلح و دوستی را هموار سازد. حضور نماینده وزارت فرهنگ در این برنامه نشانگر اهمیت موضوع و احترام به ایرانیان است که می‌تواند در آینده تبادل برنامه‌های فرهنگی بیشتری را رقم بزند.

اجرای گروه موسیقی اصیل و سنتی ایرانی و برنامه‌های متنوع فرهنگی ایرانی، افزون بر برگزاری برنامه در مراسم افتتاحیه، در محل نمایشگاه بین‌المللی صلیب سرخ با حضور نزدیک به ۱۰۰ کشور، اتحادیه کشورهای بریکس، دو دانشگاه معتبر تایلند و شبکه‌های پرمخاطب اجرای برنامه خواهند داشت.

در راستای معرفی و گسترش فرهنگ و تمدن ایران، با هماهنگی از سوی رایزنی فرهنگی، موسیقی سنتی ایرانی توسط گروه موسیقی «فرآواز» در هتل میراث شهر بانکوک با حضور سفیر و اعضای سفارت و ایرانیان مقیم و خاتم هونگچارو نماینده وزارت فرهنگ تایلند اجرا شد.

اجلاس بین‌المللی ایران‌شناسی در دانشگاه صوفیه

گوناگون برای برگزاری این اجلاس و همراهی در مسیر این برنامه بزرگ علمی، قدردانی کرد و یادی از استادان درگذشته ایرانی ایران‌شناس دانشگاه صوفیه مانند پروفیسور مهرارز، پروفیسور آزادی و پروفیسور سیار کرد و از خاتم هاجر فیوضی به‌عنوان استاد پیشکسوت ایران‌شناس تقدیر کرد. احمدی‌افزادی، رایزن فرهنگی کشورمان نیز در سخنرانی خود در حوزه عرفان و تصوف اسلامی، با اشاره به جایگاه بالای تصوف خراسان در عرفان نظری در جهان اسلام، روابط فرهنگی عرفانی خراسان با مکاتب و آیین‌های

همزمان با گرامیداشت روز حکیم عمر خیام و سی‌امین سالگرد تأسیس رشته ایران‌شناسی و زبان فارسی در دانشگاه صوفیه اجلاس بین‌المللی ایران‌شناسی با حضور ایران‌شناسانی از ۱۲ کشور در دانشگاه صوفیه برگزار شد. پژوهشگرانی از کشورهای ایران، رومانی، آلمان، انگلستان، مکزیک، بلغارستان، ترکیه، افغانستان، پاکستان، هند، فرانسه و کانادا در این اجلاس شرکت کردند. در مراسم افتتاحیه این اجلاس پروفیسور ایوو پانف رئیس مؤسسه شرق‌شناسی دانشگاه صوفیه با تشکر از حمایت‌های

زبان و ادبیات فارسی و ایران‌شناسی

در حاشیه این اجلاس بین‌المللی، نمایشگاهی از تصاویر ایران فرهنگی و جلوه‌های تمدنی و تاریخی و نیز ایران امروز در تالار تاریخی و هنری دانشگاه صوفیه به‌مدت یک هفته برپا شد.

فلسفی و فکری هندویی و بودایی مهیانه را مورد بررسی قرار داد و بیان کرد؛ ایران فرهنگی در طول تاریخ گستره نفوذ بسیار زیادی از سوی چین در شرق، تا بلغارستان در غرب و از آسیای میانه و قفقاز در شمال، تا شمال آفریقا و مصر در جنوب داشته است و جهان فکری ایرانی از همه این مکاتب و فرهنگ‌ها برای رشد خویش استفاده کرده است.

وی افزود با وجود اینکه جریان‌های عرفانی خراسان از تمام گروه‌ها و صاحبان اندیشه خارج از ایران همچون بودا و آیین هندویی استفاده کرده، اما بزرگ‌ترین و اصلی‌ترین و جریان‌سازترین جهان‌معنویت، جهان‌معنوی قرآن و اسلام و مکتب اهل‌بیت^(ع) است و اصولاً هر آنچه از مکاتب دیگر گرفته، چیزهایی بوده که در توافق با مذهب اهل‌بیت علیهم‌السلام بوده است.

■ نمایشگاه خدمات آموزشی در دانشگاه تکنولوژی آلمانی در عمان

رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران نیز به‌دعوت این دانشگاه و به‌عنوان نماینده بنیاد سعدی در کشور عمان به برپایی غرفه جمهوری اسلامی ایران اقدام کرد. در این غرفه ضمن ارائه روش‌های آموزش زبان فارسی و ارائه کتاب‌های آموزشی بنیاد سعدی، صنایع دستی، قطعه‌فیلم‌هایی از جاذبه‌های گردشگری - طبیعی و پیشرفت‌های علمی را به نمایش گذاشت که مورد توجه بازدیدکنندگان قرار گرفت.

دانشگاه تکنولوژی آلمانی در شهر مسقط، برای معرفی زبان‌های خارجی و ایجاد انگیزه برای دانشجویان دانشگاه به‌منظور آموزش زبان‌های زنده دنیا و تبیین دوره‌های آموزشی این زبان‌ها، در ساختمان موزه دانشگاه، اقدام به برپایی نمایشگاهی با عنوان «راه‌اندازی بخش خدمات آموزشی» کرد. در این نمایشگاه نمایندگان سفارتخانه‌های ایران، انگلستان، کره جنوبی، فرانسه، چین، اسپانیا و آلمان و بخش عربی با برپایی غرفه، ضمن نمایش آثار فرهنگی و هنری کشور خود به ارائه اطلاعات در زمینه زبان کشور خود پرداختند.

اجرای گروه تواشیح آل یاسین در لاهور

دانشین خود اجرا و مورد تشویق حاضران قرار گرفتند. قرائت قرآن و همخوانی به زبان‌های عربی، فارسی و اردو در فضایی معنوی و با حضور دانشجویان، ریاست دانشگاه (خانم دکتر شگفته‌تاز) و استادان زبان و ادبیات فارسی برگزار شد.

گروه تواشیح آل یاسین در مراسم شب قدر به اهتمام انجمن حسینییه خواجه‌گان نارووالی حضور یافت. در این مراسم، کاظم علی قاضی، رئیس انجمن و جمعی زیادی از شیعیان مقیم لاهور حضور داشتند. هم‌چنین در جامعه عروه‌الوالتقی در حضور دانش‌آموزان و استادان به اجرای برنامه پرداختند. سیدجواد نقوی، رئیس جامعه عروه‌الوالتقی و جعفر روناس، مسئول خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران نیز در این مراسم حضور داشتند. این مراسم هم‌چنین در دانشکده فاطمه جناح با حضور رئیس دانشکده و استادان زبان و ادبیات فارسی برگزار شد. این دانشکده در یک ساختمان تاریخی با قدمت چندقرن تأسیس شده است.

لاهور شاهد استقبال شهروندان از گروه تواشیح آل یاسین اعزامی از ایران بود. این گروه در برنامه‌های گوناگون قرآنی که توسط خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در شهر لاهور تدارک دیده شده بود، به اجرای برنامه‌های متنوع قرآنی پرداختند.

گروه تواشیح آل یاسین در آیین‌های اعتکاف در نهادهای مذهبی و فرهنگی مانند دانشگاه باتوان لاهور، دانشگاه اقتصاد خانواده، دانشکده فاطمه جناح، مسجد کشمیریان، مراسم اعتکاف منهای القرآن، جامعه عروه‌الوالتقی و انجمن حسینییه خواجه‌گان حضور یافتند و مسلمانان روزه‌دار را به وجد آوردند. هم‌چنین با اجرای زنده در کانال‌های تلویزیونی سیتی ۴۲، لاهور نیوز و ۲۴ نیوز، با اجرای بسیار زیبا و روح‌بخش، صدها هزار بیننده تلویزیونی را مجذوب خود کردند.

تلاوت و همخوانی در مسجد کشمیریان به‌حدی زیبا و روح‌بخش بود که بیشتر حاضران اشک می‌ریختند و ندای الله‌اکبر، یار رسول‌الله و یا‌عالی سر می‌دادند. در رستوران تاریخی «حویلی» با قدمت سه‌قرن، اسماء‌الله را با صوت

تدریس تفسیر قرآن مقام معظم رهبری در لبنان

پس از رونمایی از مجموعه کتاب‌های تفسیر قرآن آیت‌الله خامنه‌ای با عنوان «سلسله بیان القرآن» در مجتمع امام مجتبی(ع) در حومه جنوبی بیروت با حضور سید هاشم صفی‌الدین، رئیس شورای اجرایی حزب‌الله، اولین جلسه برگزاری تدریس این کتاب با همکاری ریزتی فرهنگی ج.ا.ایران و جمعیه القرآن‌الکریم لبنان برگزار شد. در این مراسم که با حضور ۱۱۰ نفر از خواهران گروه‌های جمعیت باتوان لبنان و رایزن فرهنگی و شیخ طلال المسمار مدیر کل جمعیه القرآن‌الکریم در مجتمع امام حسن عسکری(ع) برگزار شد، باقرزاده به شرح و بیان بخشهایی از این کتاب با عنوان «قوت و اقتدار» پرداخت.

■ حضور مدیران قرآنی کشور در بغداد

اباذری ضمن تشریح وضعیت فرهنگی و اجتماعی کشور عراق و توفیقات این کشور پس از سقوط حزب بعث درباره نیازهای این کشور در حوزه قرآنی و ضرورت استفاده از ظرفیت‌های جمهوری اسلامی برای کمک به گسترش فرهنگ قرآنی در عراق نکاتی را خاطر نشان ساخت. ایشان اقدامات اعتبار مقدسه عراق به‌ویژه عثبه مقدس حسینی در زمینه قرآن را قابل ذکر خواند. وی همکاری نزدیک بخش قرآنی دیوان وقف شیعی و سنی با رایزنی فرهنگی ایران در عراق در زمینه شرکت قاریان و حافظان برتر عراقی به مسابقات بین‌المللی قرآن در ایران را ستود و به آمادگی رایزنی برای همکاری با استان‌های مرزی در زمینه همکاری قرآنی اشاره کرد.

هیئتی پنجاه نفره از مدیران قرآنی ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان‌های گوناگون کشور، ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۳ با حضور در رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در بغداد با غلامرضا اباذری رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در بغداد دیدار و گفتگو کردند. در این دیدار فدوی مدیر کل ارتباطات و هماهنگی امور قرآن و عسرت، معاونت قرآن و عسرت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در زمینه تقویت و گسترش فعالیت‌های قرآنی در استان‌ها و شهرستان‌های کشور، استفاده از توانمندی آحاد جامعه و بهره‌مندی از ظرفیت دستگاه‌ها و نهادها به‌منظور هم‌افزایی در سطح بین‌المللی توضیحاتی ارائه داد.

نشست تخصصی - تحلیلی «وعده صادق» در دمشق

خلفالمفتاح نیز واکنش وعده صادق را دفاع مشروع و تنبیه رژیم صهیونیستی، تجاوز صهیونیستی توصیف کرد و گفت: جمهوری اسلامی ایران با عملیات موفقیت‌آمیز و برنامه‌ریزی‌های دقیق سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و نادیده‌گرفتن قدرت رژیم اشغالگر توانست حمایت آزادگان و مردمان مظلوم جهان را علیه استکبار جهانی و رژیم صهیونیستی جلب کند و آزادگان جهان را غرق شادی کند. وی بیان کرد: جمهوری اسلامی ایران از ابتدای تأسیس هویت اسلامی خود را برگرفته از روح اسلام، رویارویی با دشمنان شیطانی، حمایت از آرمان مستضعفان جهان به‌ویژه مردم مظلوم و بی‌گناه فلسطین و حمایت از نیروهای مقاومت اعلام کرده است. ایران با اتکا به مردم، انقلاب، توانمندی‌ها و سرمایه‌های مادی و انسانی توانست گفتمان سیاسی خود را تقویت کند و به استقلال سیاسی، اقتصادی، شناختی و فنی دست یابد. اتفاقاتی که در سال‌های رویارویی و چالش رخ داد و آخرین آن وعده صادق است، درس فراموش‌نشده‌ی بزرگی به دشمن صهیونیستی داد و وحشت و ترس را در بین اسرائیلی‌ها گسترش داد.

المفتاح تأکید کرد، عبور موشک‌های ایران از قبه‌الصخره و مسجدالاقصی، امید آزادی سرزمین مبارک فلسطین را نزدیک‌تر کرد و به جهانیان ثابت شد رژیم صهیونیستی کودک‌کش ضعیف‌تر از تار عنکبوت است و همان‌طور که امام خامنه‌ای می‌فرمایند: اسرائیل «تومور سرطانی» منطقه است که باید ریشه‌کن و نابود شود.

خالدالعبود از ادعای گزاف حامیان رژیم جعلی که بر آن شسندت تا حمله قدرتمندانه ایران را نمایشنامه برنامه‌ریزی‌شده نشان دهند، انتقاد کرد و گفت: صهیونیست‌ها دیگر فرصتی برای ماجراجویی‌های احمقانه علیه ایران ندارند؛ زیرا ایران می‌تواند در عرض پنج‌تانبیه آسمان بالای سر آن‌ها یا حمایتش را با موشک و پهپاد بپوشاند و آنها را با خاک یکسان کند.

در پی عملیات شجاعانه و بی‌نظیر جمهوری اسلامی ایران علیه رژیم صهیونیستی، نشست تخصصی - تحلیلی «وعده صادق» با حضور حمیدرضا مختص‌آبادی رایزن فرهنگی، خالدالعبود نماینده مجلس سوریه و خلفالمفتاح رئیس مؤسسه بین‌المللی قدس و جمعی از نخبگان سیاسی، علما، ادیبان، استادان و ایرانیان مقیم دمشق در سالن امام خمینی (قدس‌سره) در دمشق برگزار شد. در این نشست مختص‌آبادی، خالدالعبود، خلفالمفتاح و رمضانی استاد دانشگاه دمشق و مسئول ایرانیان مقیم در سفارت جمهوری اسلامی ایران در سوریه به ایراد سخنرانی پرداختند.

مختص‌آبادی ضمن شرح مختصری درباره‌ی پاسخ نظامی ایران به تجاوز اخیر رژیم صهیونیستی بیان کرد: عملیات وعده صادق و حمله موشکی و پهپادی نیروهای مسلح ایران به اهداف مهم و حیاتی رژیم صهیونیستی در اراضی اشغالی باوجود پدافندهای هوایی پیشرفته رژیم اشغالگر و هم‌چنین کمک‌ها و حمایت‌های آمریکا، انگلیس، فرانسه و اردن برای رویارویی با موشک‌های ایران، عملیاتی موفقیت‌آمیز بود و توان دفاعی و قدرت نظامی جمهوری اسلامی را برای همگان آشکار کرد.

وی افزود: این حملات که از داخل کشور انجام شد، توانست به تأسیسات و پایگاه‌های نظامی در عمق سرزمین‌های اشغالی اصابت کند، نه اماکن مسکونی و جمعیتی و این نشانگر انتخاب هوشمندانه این اهداف است تا این رژیم جنایتکار نتواند از آن به‌عنوان دستاویزی برای مظلوم‌نمایی ساختگی خود بهره‌برداری کند. به‌طور طبیعی ایران حق دارد اقدام مستقیم نظامی انجام دهد، اما نیازمند آن بود که پیگیری‌های قانونی در مجامع بین‌المللی توسط وزارت امور خارجه انجام شود که این کار به‌گونه مطلوبی انجام شد و سپاه پاسداران آماده‌سازی لازم در بعد تسلیحاتی و طراحی عملیات را صورت داد و به دشمنان فهماند که هرگونه اقدام علیه جمهوری اسلامی پیامدها و هزینه‌های سنگینی به‌دنبال دارد.

انقلاب اسلامی و فرهنگ مقاومت

در سوریه اشتباه صهیونیست‌ها و حمله مضاعف به حاکمیت دو کشور بود و همین سبب شد جمهوری اسلامی برای نخستین بار از خاک خود به اسرائیل حمله کند.

العبود از مواضع شوم همیاری برخی کشورهای عربی با رژیم صهیونیستی و آمریکا در رویارویی و دفع حمله ایران به اسرائیل ابراز تاسف کرد و گفت: حمله به کنسولی ایران

■ کنفرانس ۴۵ سالگی جمهوری اسلامی ایران در روسیه

ضد امپریالیستی است، اما ویژگی‌های دیگری هم دارد و با راهبردهای حال و آینده شوروی متفاوت است. احمدوند به تبیین ویژگی‌های شاخص انقلاب اسلامی و ارائه گزارشی از روند مناسبات فرهنگی دوجانبه پرداخت و خاطرنشان کرد: انقلاب‌های قرن بیستم و پیش از آن مانند انقلاب روسیه و فرانسه با محوریت یک موضوع و براساس تقاضاهای سیاسی و اجتماعی شکل گرفت، اما انقلاب اسلامی ایران، مبتنی بر خواسته‌های فرهنگی است. وی افزود، ایران برای دستیابی به اهداف اقتصادی بنا نهاده شد، حتی اهداف سیاسی آن مانند استقلال و آزادی نیز بر مبنای خوانش فرهنگی و دینی از تمدن ایرانی اسلامی شکل گرفت.

رایزن فرهنگی کشورمان در ادامه گفت: می‌توان تعاملات فرهنگی ایران و روسیه در ۴۵ سال گذشته را در چند دوره ترسیم کرد، دوره نخست، دوره سکون است که از زمان پیروزی انقلاب اسلامی شروع و تا فروپاشی شوروی ادامه می‌یابد. دلایل گوناگونی از جمله جنگ تحمیلی عراق و روند فروپاشی شوروی سبب شد در این دوره، ارتباط فرهنگی قوی بین دو کشور ایجاد نشود. دوره بعدی مناسبات ایران و روسیه را می‌توان دوران پایه‌گذاری روابط

کنفرانسی با عنوان «۴۵ سالگی جمهوری اسلامی ایران» با حضور جمعی از ایران‌شناسان و شرق‌شناسان روسیه با طرح دیدگاه‌های صاحب‌نظران و دیپلمات‌های دو کشور، در انستیتو شرق‌شناسی آکادمی علوم این کشور برگزار شد. در این کنفرانس کاظم جلالی سفیر و مسعود احمدوند رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در فدراسیون روسیه حضور داشتند.

جلالی با اشاره به زمینه‌های شکل‌گیری و اهداف انقلاب اسلامی گفت: به دنبال پیروزی انقلاب اسلامی، لرزه عظیمی در دنیا ایجاد و موجب انجام اقداماتی برای رویارویی با ساختار قدرت‌های جهانی شد. به تعبیر دقیق‌تر آنچه در جهان اتفاق می‌افتد، مبنی بر تضعیف هژمونی قدرت مرکزی با محوریت آمریکا، نشأت گرفته از انقلاب اسلامی ایران است. کشورهای بسیاری، این مسیر را طی می‌کنند که دلیل آن ماهیت زشت هژمونی آمریکا در دنیا است.

علی اکبروف با اشاره به وقایع سال ۱۳۵۷ گفت: با پیروزی انقلاب اسلامی، در اتحاد جماهیر شوروی خوشحالی زیادی به وجود آمد که انقلاب ضد امپریالیستی دیگری شکل گرفته است. مدتی بعد، درک دیگری ایجاد شد و حکومت شوروی به این نتیجه رسید که انقلاب اسلامی به رغم اینکه

علمی - پژوهشی از جمله نقش عامل فرهنگی در روابط ایران و کشورهای آسیای مرکزی، سیاست ایران در قفقاز جنوبی پس از جنگ ۴۴ روزه، سیر تحول روابط ایران و روسیه در منطقه اوراسیا، ۴۵ سال دیپلماسی ایران در تحریم، بازنمایی فرهنگی به زبان سینمای جمهوری اسلامی ایران در شوروی و روسیه، روش‌های غیرنظامی جمهوری اسلامی ایران در دفاع و... بود.

نوین فرهنگی دو کشور نام نهاد، در این دوره تعاملات متعدد فرهنگی بین دو کشور شکل گرفت.

دیگر سخنرانان این کنفرانس، الکسی ددوف سفیر روسیه در ایران، النا دونایوا از ایران‌شناسان انستیتو شرق‌شناس آکادمی علوم روسیه و ماکسیم باراتف معاون رئیس اداره دوم آسیایی وزارت امور خارجه روسیه بودند. این کنفرانس طی دو روز، شاهد ارائه بیش از ۲۰ مقاله

نشست هم‌اندیشی «من طوفان الاقصی حتی عملیات الوعد الصادق» در سوریه

وی افزود: قدرت رسانه در دنیای امروز با هیچ چیز قابل مقایسه نیست، چراکه این نوع جنگ مهم‌ترین ابزار جنگ نرم و از جنگ نظامی خطرناک‌تر است؛ رژیم صهیونیستی و متحدان غربی و قارون‌های منطقه می‌خواهند فکر و اندیشه جامعه ما به‌ویژه جوانان را تسخیر و نقش مهمی در سست کردن حلقه‌های عقایدی، دینی و فرهنگی جوامع ایفا کنند و آنان را بنا به فرمایشات مقام معظم رهبری «به بن‌بست برسانند».

موسی عبدالنور، رئیس انجمن روزنامه‌نگاران سوریه نیز با اشاره به گسترش و ترویج مفاهیم و اصطلاحات جدیدی که در مدت‌زمان «از طوفان الاقصی تا عملیات الوعد الصادق» توسط رسانه‌های خارجی استفاده شد، گفت: کشورهای استکباری به این نتیجه رسیدند که استعمار باید در قالب استعمار نو وارد برخی از کشورها شود تا بتوانند موفقیت‌های مورد نظر خود را کسب کنند؛ بنابراین سعی می‌کنند با تمرکز بر مسائل فکری، ایدئولوژیک و فرهنگی و در واقع عملیات روانی به اهداف خود برسند و اذهان جوامع را با اصطلاحات و مفاهیم جدید رسانه‌ای از نقاط قوت و حقیقت پیروزی‌های پی‌درپی محور مقاومت تا عملیات موفق الوعد الصادق دور کنند.

وی اظهار داشت: بدون شک با ورود فناوری اطلاعات و ارتباطات و همه‌گیر شدن آن، کار رسانه‌ها و تولیدکنندگان محتوا در محور مقاومت دو چندان شده، چراکه آنان با سلاح قلم و خلق محتوایی قوی و تأثیرگذار همانند سربازان در میدان‌های جنگ همیشه در حالت آماده‌باش و مقابله هستند، تا بتوانند الگوریتم‌های متعدد و پیچیده صفحات، اکانت‌ها و شبکه‌های اجتماعی دروغین دشمن را خنثی کنند. این امر به افرادی نخبه و متخصص نیاز دارد تا تاریخ حقیقی را به شکلی مختصر بازنویسی کنند و به نسل آینده تحویل دهند.

نشست هم‌اندیشی «من طوفان الاقصی حتی عملیات الوعد الصادق» ویژه اصحاب رسانه، پژوهشگران، تحلیل‌گران سیاسی، نظامی و اقتصادی و جمعی از نخبگان سوریه در سالن امام خمینی (قدس سره) رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در دمشق با حضور حمیدرضا مختص‌آبادی رایزن فرهنگی، فیروزکوهی رایزن عملی جمهوری اسلامی ایران در سوریه و صادق رمضانی گل‌افزانی استاد دانشگاه دمشق و مسئول امور ایرانیان در سوریه برگزار شد.

مختص‌آبادی توجه به پوشش رسانه‌ای، تبلیغات و شیوه‌های خبری و بعضاً معاند، «از طوفان الاقصی تا عملیات موفق الوعد الصادق» را مهم تلقی کرد و گفت: باتوجه به اینکه در تاریخ اولین بار است رژیم صهیونیستی در معرض حمله مستقیم تهران قرار گرفت و حمله همراه با تاکتیک‌ها و ویژگی‌های متمایز و توانایی‌های نظامی عظیم ایران انجام شد و به اهداف شناسایی‌شده اصابت کرد؛ رسانه‌های صهیونیستی عبری و متحدان عربی و غربی از ترس ایجاد حالت هیستری بین مردم و ترک اسرائیل، سعی کردند اصابت‌هایی که بازدارندگی رژیم غاصب را نابود کرد و تمام روابردازی‌های صهیونیستی و موازنه قدرت در منطقه را از بین برد، تکذیب کنند و ناچیز جلوه دهند.

نشست علمی بررسی ابعاد عملیات «وعد الصادق» در بغداد

اعتراف یکی از رسانه‌های رژیم به دستورالعمل ممنوعیت گسترده برای انتشار تصاویر و فیلم‌های مربوط به این عملیات، نشان‌دهنده میزان تطبیق واقعیت روی زمین با ادعای صهیونیست‌ها است. نکته قابل توجه و مهم اینکه ایران در این عملیات، تنها بخش محدودی از توان آفندی خود بهره برد، اما رژیم صهیونیستی از تمام توان پدافندی خود استفاده کرد و دیگر اینکه موشک‌های فرودآمده بر اهداف نظامی از پیش تعیین شده در سرزمین‌های اشغالی از تلاش گسترده پدافندی آمریکا و دیگر متحدانش نیز گذشت.

محمدصادق الهاشمی رئیس مرکز مطالعات عراق در این نشست علمی گفت: به نظر من سه حادثه سبب تغییر نظام سیاسی بین‌المللی شده است: اول، اعلامیه دوقطبی پس از جنگ جهانی دوم. دوم، فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و ظهور یکجانبه‌گرایی آمریکا در سال ۱۹۹۱. سوم، و ظهور قطب اسلامی با محوریت ایران در نظام بین‌الملل پس از عملیات وعده صادق.

هم‌چنین راضی‌الحسینی استاد دانشگاه امام‌صادق^(ع) بیان کرد، ایران خواست این عملیات آشکار باشد تا به‌طور قطع توانایی موشک‌های بالستیک و مافوق صوت خود را در عبور از خط دفاعی آنها ثابت کند. حمیدالدوله‌کی تحلیل‌گر مسائل سیاسی در این نشست علمی گفت: عملیات وعده‌صادق امتداد طوفان الاقصی و مکمل آن است و حاوی این پیام به رژیم صهیونیستی، اعراب، مسلمانان ضعیف و منافقین بود که وعده و قول ایران صادق است و واقعیت رژیم صهیونیستی را مانند یک ببر کاغذی نشان داد.

نشست «بررسی حقوقی جنایات رژیم صهیونیستی در عرصه بین‌الملل» در لاهور

ارتباط با موضوع حقوق بشر و قوانین بین‌المللی مورد بحث قرار دادند.

در این نشست حضور میهمانان ویژه از جمله مهران موحدفر، سرکنسول جمهوری اسلامی ایران در لاهور؛ اسد

نشست علمی بررسی ابعاد عملیات وعده‌صادق با حضور آل صادق سفیر جمهوری اسلامی ایران در بغداد و با مشارکت اندیشمندان عراقی در سالن همایش‌های شهید ابومهدی المهندس رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در بغداد برگزار شد.

در این مراسم آل صادق بیان کرد: خداوند در قرآن کریم به حضرت موسی^(ع) دستور می‌دهد تا «ایام‌الله» را در ذهن مردم زنده نگه دارد و نگذارد به فراموشی سپرده شود. ایام‌الله روزی است که انسان در حوادث، قدرت دست خدا را مشاهده می‌کند، روزهایی که نقطه عطف تاریخ و روزهای تاریخ‌ساز است، روز ایمان ساحران، روز عبور پیروزمندانه از رود نیل و غرق شدن فرعونیان، از روزهایی است که دست قدرت خداوند آنها را به ارمغان آورده است. وی افزود: در دوران معاصر حادثه‌های مهمی جزو ایام‌الله است، یکی از این موارد حادثه درهم کوبیده شدن پایگاه آمریکایی پس از شهادت قاده‌النصر است. اینکه ملت‌های این نیرو و توان روحی را دارد که به قدرت متکبر زورگوی عالم این‌چور سیلی بزند، نشان‌دهنده قدرت دست الهی است؛ پس آن روز جزو ایام‌الله است. این حمله حادثه‌ای تاریخ‌ساز بود و توانست جدول سیاست‌های آمریکا را در این منطقه به‌هم بریزد. چراکه هرچند طوفان الاقصی علیه رژیم صهیونیستی است، اما شروع امریکازدایی از غرب آسیا است.

سفیر جمهوری اسلامی ایران گفت: اهداف تنبیه و مجازات متجاوز به‌صورت کامل محقق شد و افزون بر مخدوش کردن اصل اساسی بازدارندگی رژیم صهیونیستی، اقتدار نظامی و قدرت بازدارندگی ایران را به رخ کشید.

در نشست «بررسی حقوقی جنایات رژیم صهیونیستی در عرصه بین‌الملل» که به همت خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در لاهور برگزار شد، وکلای برجسته پاکستانی، جنایات رژیم صهیونیستی را از دید حقوقی و

انقلاب اسلامی و فرهنگ مقاومت

همه مردم فلسطین اصیل اعم از مسلمان، مسیحی و یهودی برای تعیین سرنوشت و نوع نظام سیاسی است. در ادامه اسد منظور بات؛ رئیس کانون وکلای دادگاه عالی لاهور بیان کرد: نقض کنوانسیون ژنو و ناکامی سازمان ملل در برقراری صلح، موضوعاتی است که باید به آن توجه شود. پلتفرم‌هایی همچون دیوان بین‌المللی کیفری و قضایی، برای مراجعه در صورت نقض این قوانین و قطعنامه‌ها فراهم است. باید پرونده‌ای از این جنایت جنگی در دیوان کیفری بین‌المللی مورد بررسی قرار گیرد. همچنین احمد اویس با تأکید بر اهمیت وضعیت فعلی اظهار داشت: در این شرایط، باید یک گام بزرگ و تصمیم‌گیری شجاعانه انجام شود. تمام کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی موظف هستند سازمان ملل را به لغو عضویت تهدید کنند؛ در صورتی که سازمان ملل اقدام مؤثری برای حل مسائل ما انجام ندهد، ما لغو عضویت خود را اعلام خواهیم کرد و برای این منظور، در جلسه اضطراری سازمان همکاری اسلامی، قطعنامه‌ای با این موضوع ارائه خواهیم داد.

اظهر صدیق هم تصریح کرد: اگرچه در مجامع بین‌المللی همچون مجمع عمومی سازمان ملل، شورای امنیت، شورای حقوق بشر و دیوان بین‌المللی کیفری و سازمان همکاری اسلامی، بسیاری از قطعنامه‌ها به تصویب رسیده است، اما هنوز به دنبال راه‌حلی جامع برای این بحران هستیم. مشکل اصلی در اجرائشدن قطعنامه‌های تصویب شده است که دلیل آن نبود اتحاد و همبستگی میان کشورهای اسلامی است. بدون اتحاد و همبستگی این کشورها، امکان پایان دادن به بحران انسانی در منطقه غزه وجود ندارد.

ملک سلمان اسلم نیز اظهار کرد: رژیم صهیونیستی به نقض ۲۸ قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل متهم شده است و به قوانین بین‌المللی اهمیتی نمی‌دهد. برای رویارویی با این رژیم، ما به برنامه دیپلماتیک مؤثر نیاز داریم. هم‌اکنون در دیوان بین‌المللی کیفری پرونده‌ای توسط کشور آفریقای جنوبی در مورد کشتار جمعی و جنایات جنگی رژیم صهیونیستی مطرح شده است، که حکم آن به تازگی صادر شده و اجرای آن حداقل یک‌سال طول خواهد کشید. پرونده دیگر توسط کشور آلمان به منظور ممنوعیت تهیه سلاح و حمایت مالی از رژیم صهیونیستی توسط برخی کشورها ایجاد شده است. این نشست ضمن تشکر از تلاشهای جمهوری اسلامی ایران، در بیاتیه‌ای مشترک این رویداد را به‌عنوان یکی از تلاش‌های مشترک برای رسیدن به عدالت بین‌المللی و حفظ حقوق بشر در منطقه و جهان، مورد تأکید قرار داد.

منظور بات، رئیس کانون وکلای دادگاه عالی لاهور؛ منیر حسین بهتی، رئیس اتحادیه وکلای لاهور و نیز وکلای برجسته پاکستانی از جمله احمد اویس، اظهر صدیق، نصیرالدین نیر، محمد اسلم‌زار، ملک سلمان اسلم، علی زین نقوی، عنبرین قریشی و سیده عظمی گیلانی افتخار آور بود.

جعفر روناس، مسئول خانه فرهنگ ایران در لاهور با اشاره به نامگذاری آخرین جمعه ماه رمضان به روز قدس گفت: مقامات صهیونیستی از تاکتیک مظلوم‌نمایی برای جلب حمایت افکار عمومی جهانی بهره می‌برند، اما پس از طوفان الاقصی چهره واقعی رژیم اشغالگر قدس آشکار شد و بمباران بیمارستان‌ها، مراکز درمانی، اردوگاه‌های آوارگان، منازل مسکونی، مدارس و حتی کارکنان سازمان ملل متحد از خشونت «نامحدود» صهیونیست‌ها در امان نماند. میهمانان ضمن ابراز تأسف نسبت به شهادت سردار زاهدی و همراهانش در حمله به ساختمان کنسولگری ایران در سوریه، با بیان اندیشه‌ها و نظرات خود، به تبیین موضوعاتی از قبیل ارائه قطعنامه در شورای امنیت سازمان ملل بر علیه رژیم صهیونیستی توسط پاکستان، ضرورت حمایت همه انسان‌ها از فلسطین، تأثیر نسل‌کشی فرهنگی و مردمی توسط رژیم صهیونیستی و وضع تحریم‌های اقتصادی علیه رژیم صهیونیستی توسط کشورهای اسلامی پرداختند.

موحدر نیز اظهار داشت: تداوم نسل‌کشی در غزه و ادامه جنایات رژیم قانون‌شکن، زنگ خطر وقوع بی‌سابقه‌ترین فاجعه قرن را به صدا درآورده است. داستان تلخ غزه و تلخ‌تر از آن بی‌کیفر ماندن اسرائیل و یک‌جانبه‌نگری غرب در حمایت چشم‌پوشته از این رژیم تمام دستاوردهای بشر در حوزه چندجانبه‌گرایی و حقوق بین‌المللی را به عقب برده است. ایران بر این باور است که تنها راه‌حل بحران فلسطین پایان دادن به اشغال، بازگشت آوارگان فلسطینی به سرزمین خود و برگزاری همه‌پرسی ملی با مشارکت

انتشار «گلستان سعدی» به زبان بوسنیایی

بهترین ترجمه‌های این کتاب است که دانش ادبی و تسلط این استاد دانشمند - که اینجانب از نزدیک به‌میزان تسلط ایشان بر زبان و ادب فارسی آشنایی دارم - صحت و درستی آن را تضمین می‌کند. گلستان و بوستان که دو اثر تعلیمی سعدی است، نه تنها بیش از ۷۰۰ سال است که در میان ایرانیان خوانده می‌شود، بلکه در جهان معاصر و در میان غیر ایرانیان نیز شهرت بسزایی دارد.

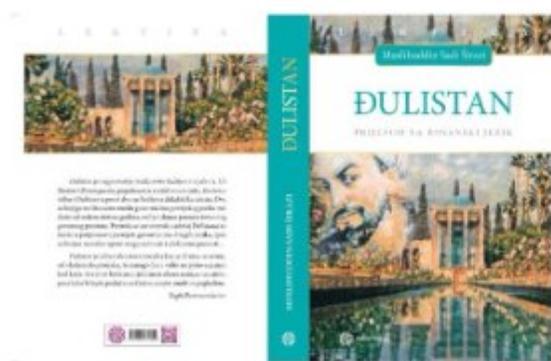

با همکاری رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در بوسنی و هرزگوین و انتشارات دوبراکنیگای این کشور و همزمان با روز بزرگداشت سعدی شیرازی، کتاب «گلستان سعدی» به زبان بوسنیایی ترجمه و در قالب طرح تاپ منتشر شد.

این اثر فاخر ادبیات کشورمان توسط منیر درکیچ ترجمه و با مقدمه تقی پورنامداریان آراسته شده است. منیر درکیچ، استادمتمام گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه سارایوو و از پژوهشگران و ایران‌شناسان شاخص بوسنی و هرزگوین است.

ترجمه اخیر دومین ترجمه کامل گلستان به بوسنیایی و اولین ترجمه‌ای است که مترجم سعی کرده ویژگی‌های شکلی اثر، مانند قافیه و وزن را حفظ کند. افزون بر این، این اولین ترجمه‌ای است که بر اساس تصحیح معتبر از متن اصیل فارسی ترجمه شده است. ترجمه پیشین حدود ۴۰ سال پیش توسط استاد صالح تراکو و به‌صورت نثر انجام شده بود. به‌عقیده برخی پژوهشگران، گلستان سعدی اولین متن فارسی ترجمه‌شده در اروپا است. این اثر در دوره عثمانی به‌مدت چهار قرن در بوسنی، کتاب درسی زبان فارسی و اخلاق بود.

پورنامداریان در مقدمه این اثر آورده است: کتاب گلستان سعدی که استاد فارسی‌دان و ارجمند دانشگاه سارایوو، دکتر منیر درکیچ ترجمه کرده است، بی‌گمان یکی از

ترجمه گلستان سعدی، ترجمه کاملی از این اثر به‌صورت نثر و نظم است و با همکاری مشترک رایزنی فرهنگی سفارت ج.ا.ایران در بوسنی و هرزگوین و انتشارات دوبراکنیگای این کشور، در قالب طرح تاپ و شمارگان ۵۰۰ نسخه منتشر شده است.

یادآور می‌شود ترجمه دیگر اثر شاخص شیخ سعدی یعنی «بوستان» نیز به پایان رسیده است و آخرین مراحل انتشار را طی می‌کند. افزون بر تلاش برای انتشار این آثار در قالب‌های نوین در فضای حقیقی و مجازی، پیگیری لازم برای قرارگرفتن این آثار در فهرست کتاب‌های درسی مدارس بوسنی و هرزگوین نیز در حال انجام است.

رونمایی از کتاب ترجمه بوسنیایی «بوستان» و «گلستان» در موستار

عزالدین شیکالو مجری برنامه و مدیر انتشارات دوبراکنیگای ناشر کتاب‌های بوستان و گلستان، ضمن اشاره به بازخورد بسیار مطلوب در این مدت کوتاه، انتشار این‌گونه آثار را سبب آشنایی دوباره مردم بوسنی و هرزگوین با بازار کتاب عنوان کرد. وی هم‌چنین از رایزنی فرهنگی کشورمان به‌دلیل همکاری در انتشار این آثار تشکر کرد.

از دو ترجمه «بوستان» و «گلستان» در مرکز فرهنگی موستار از شهرهای مهم بوسنی و هرزگوین توسط مفتی‌گری شهر، در قالب جشنواره «مولود و ذکر» رونمایی شد. این مراسم با حضور سالم افندی دودیچ مفتی موستار، انصاری رایزن فرهنگی سفارت کشورمان، مسئولان فرهنگی این شهر و جمع زیادی از علاقه‌مندان به فرهنگ و ادب فارسی در موستار برگزار شد.

معمّر کودریچ مترجم «بوستان» در این نشست به ایراد سخن پرداخت و گفت: ترجمه این کتاب برای من هم لذتبخش و هم مسئولیت بزرگی بود، تا اینکه این اثر مهم را که قرن‌ها در فرهنگ بوسنیایی به زبان اصلی خود وجود داشت، به وجه مطلوب به زبان بوسنیایی ترجمه کنم. کودریچ در ادامه گفت: «بوستان» شامل ده فصل موضوعی است که هر کدام به یک فضیلت اخلاقی می‌پردازد که سعدی معتقد بود برای ساختن فرد سالم ضروری است. باتوجه به جایگاه تاریخی شهر موستار در پرورش ادیبان فارسی‌دان و فارسی‌پژوهان نامی، بعد از مراسم رونمایی در ساریوو، معرفی و رونمایی ترجمه «گلستان» و «بوستان»، بلافاصله در موستار نیز سازماندهی شد. استقبال مسئولان مذهبی و فرهنگی و مردم این شهر از این برنامه، نشان از آن دارد که زبان و ادبیات فارسی هم‌چنان در طیف گسترده‌ای از مردم این شهر نفوذ و جایگاه ارزنده‌ای دارد.

احمد زلجیچ شرق‌شناس و استاد دانشکده فلسفه دانشگاه ساریوو در معرفی این دو اثر بیان کرد: باتوجه به اینکه بوستان و گلستان از شاهکارهای ادبیات کلاسیک جهانی است، ترجمه آن به‌زبان بوسنیایی، رویداد بزرگی برای فرهنگ ما است. این دو اثر بسیار فراتر از چیزی است که در نظر ما است و تجلیل از دستاورد مترجمانی که سخت روی این آثار کار کردند را لازم می‌دانم.

منیر درکیچ مترجم گلستان، این کتاب را یکی از پرخواننده‌ترین آثار ادبیات فارسی در طول تاریخ عنوان کرد. استادتمام گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه ساریوو افزود: «این اثر متعلق به ادبیات اخلاقی و تعلیمی است که هدف آن اصالت‌بخشیدن و پاک‌گردانیدن قلب انسان است. این کتاب به‌طور گسترده در سراسر جهان منتشر شده و در بیشتر مدارس از هند در شرق، تا بالکان در غرب منبع تدریس بوده است.

وی افزود: «بوسنی غربی‌ترین منطقه‌ای بود که گلستان‌خوانی در آن رواج داشت و «گلستان» بی‌نظیرترین اثر بین تحصیل‌کرده‌ها و نخبگان روشنفکر این منطقه بود.

رونمایی کتاب «الهیات شفا» به زبان روسی

کاظم جلالی سفیر کشورمان با اشاره به جایگاه رفیع ابن‌سینا در منظومه اندیشه اسلامی و ایرانی، انتشار ترجمه روسی الهیات شفا را اقدام مهمی برای آشنایی پژوهشگران روس زبان با یکی از سرچشمه‌های پویای فلسفه و حکمت اسلامی دانست و بر ضرورت آشنایی روس‌ها با فرهنگ و تمدن ایران اسلامی از منابع اصلی و اصیل تأکید کرد. وی شخصیت ابن‌سینا را بسیار اعجاب آور دانست که حدود ۴۵۰ اثر از خود برجای گذاشت و مکتب ویژه فلسفی خود را به جهانیان ارائه کرد.

نشست رونمایی از ترجمه روسی کتاب «الهیات شفا» اثر فیلسوف نامدار ایرانی ابوعلی سینا با حضور اندیشمندان، پژوهشگران، استادان و دانشجویان علاقه‌مند به فرهنگ و تمدن ایران و اسلام در انستیتو شرق‌شناسی آکادمی علوم روسیه برگزار شد.

این نشست با حضور کاظم جلالی سفیر جمهوری اسلامی ایران، مسعود احمدوند رایزن فرهنگی سفارت، ویتالی ناومکین مدیر علمی انستیتو شرق‌شناسی، علی‌اکبروف رئیس انستیتو شرق‌شناسی آکادمی علوم، توفیق ابراهیم مترجم کتاب الهیات شفا و جمعی از استادان و پژوهشگران اسلام‌شناس برپا شد. ویتالی ناومکین از ابعاد مهم آثار ابوعلی سینا در پیشبرد علم و دانش طی زمان سخن گفت.

علی‌اکبروف با یادآوری نامه بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران به دبیرکل حزب کمونیست شوروی گفت: ۲۵ سال پیش امام خمینی^(ره)، پیامی تاریخی به میخائیل گورباچف ارسال کرد و ضمن پیش‌بینی فروپاشی کمونیسم، به

رئیس فلاسفه‌الاسلام و الشیخ‌الرئیس نام می‌برد و تعبیری خاص او دارد و می‌فرماید: آن نابغه کبری و اعجوبه عظمی، همان که در تیزهوشی و خوش‌فکری همتایی نداشت.

توفیق ابراهیم مترجم کتاب الهیات شفا با بیان اینکه اوج فلسفه اسلامی را می‌توان در آثار ابن سینا مشاهده کرد افزود: فلسفه کلاسیک اسلامی در کتاب دو جلدی الهیات شفای ابن سینا به پختگی رسیده است. برای ترجمه این کتاب به روسی، مشقت زیادی کشیدیم و سال‌ها وقت گذاشتیم، اما ارزش آن را داشت، چراکه از این به بعد مخاطبان روسی می‌توانند بدون واسطه با فلسفه اسلامی آشنا شوند.

در این نشست حمید هادوی رئیس بنیاد ابن سینا و ناصر طبیبی مدیر انتشارات صدرا و تنی چند از پژوهشگران درباره ویژگی‌های این کتاب سخن گفتند.

این کتاب در دو جلد با حمایت بنیاد ابن سینا و همکاری انستیتو شرق‌شناسی آکادمی علوم روسیه و توسط انتشارات صدرا در مسکو منتشر شده است. این کتاب با یادداشت‌ها و پس‌گفتار توفیق ابراهیم به بازار عرضه شد.

گورباچف هشدار داد که به آمریکا و غرب اعتماد نکند و از ضدیت با خدا دست بردارد. علی‌اکبروف افزود: پیش‌بینی ایشان محقق شد، کمونیسم فرو پاشید. اسلام در حال گسترش است و اکنون رونمایی از کتابی درباره فلسفه اسلامی در این مکان بسیار معنا دار است.

جلالی با اشاره به نقش ابن سینا در تاریخ تفکر و تمدن اسلامی اظهار داشت: حال که از امام خمینی (ره) نام برده شد، مایلیم به تبیین شخصیت ابن سینا از نگاه ایشان اشاره کنم. امام در کتاب مصباح‌الهدایه از ابن سینا با عنوان

حضور ایران در نمایشگاه بین‌المللی کتاب ساریوو

مقدونیه، اسلوتوی، یونان، سوئد، دانمارک، تروژ، آلمان، آمریکا و انگلیس برگزار شد.

رایزنی فرهنگی سفارت ج.ا.ایران با ارائه جدیدترین آثار منتشرشده از جمله ترجمه «گلستان سعدی» و «ادوار شعر فارسی» و آثار ادبی، دینی، تاریخی، گردشگری، ادبیات داستانی و مشارکت در سمینار نمایشگاه، نمایش صنایع دستی و معرفی جاذبه‌های فرهنگی و گردشگری کشورمان، در این دوره حضور پررنگی داشت.

مهم‌ترین برنامه جانبی نمایشگاه برگزاری سمینار «ترجمه و نویسندگان» با موضوع ترجمه از زبان بوسنیایی به دیگر زبان‌ها و برعکس بود. در این نشست استادان دانشگاه و پژوهشگران، به مرور ترجمه از زبان بوسنیایی به فارسی، آلمانی، ترکی، انگلیسی و غیره پرداختند.

سی‌وینجمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب ساریوو با شعار «کلام من» از ۲۹ فروردین ۱۴۰۳ به‌مدت شش روز در محل مجموعه فرهنگی ورزشی اسکندریه برگزار شد. این نمایشگاه با حضور بیش از ۱۵۰ ناشر داخلی و بین‌المللی از ایران، ترکیه، عربستان، صربستان، کرواسی، مونته‌نگرو،

بوسنی و هرزگوین ضمن بازدید از غرفه رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران از خاتم سنکا بشلیچ برای ترجمه ۱۵ عنوان کتاب در حوزه کودک و نوجوان از فارسی به بوسنیایی و ۲۰ سال تلاش در این حوزه تقدیر کرد.

وی با معرفی و قصه‌گویی داستان‌های ایرانی در مدارس، مهدهای کودک و کتابخانه‌های شهرهای گوناگون بوسنی و هرزگوین نقش مهمی در معرفی ادبیات کودک و نوجوان کشورمان به کودکان بوسنیایی داشته است.

بخشی از غرفه ج.ا.ایران در این دوره به حوزه ادبیات کودک و نوجوان ایران با ارائه آثار ترجمه‌شده خاتم سنکا بشلیچ اختصاص داشت. ابوذر ابراهیمی سفیر کشورمان در

روز جهانی کتاب و برنامه تبیین آیین نوروز در کتابخانه ملی قزاقستان

محسن فغانی در سخنانی بر اهمیت حفظ میراث مشترک نوروز و آموزش زبان فارسی قزاقستان تأکید کرد و برای اعطای بورسیه تحصیلی به دانش‌آموزان قزاقی در رشته‌های گوناگون از جمله زبان فارسی و ایران‌شناسی اعلان آمادگی کرد. حسین آقازاده نیز در سخنانی ضمن تبریک روز جهانی کتاب، آیین باستانی نوروز و سفره هفت‌مسین را از لحاظ نمادها و معانی آن تشریح و تبیین کرد. خاتم غالیبه قمبریکوا دستاوردهای علمی خیام به‌عنوان یک ریاضیدان در ساخت تقویم جلالی و ارتباط آن با آیین نوروز را تشریح کرد. خاتم آیمان بوراتیایوا جشن نوروز و ویژگی‌های آن را در دو کشور ایران و قزاقستان به‌طور مقایسه‌ای برای دانش‌آموزان بیان کرد.

در پایان معاون کتابخانه ملی به‌دلیل همکاری‌های فرهنگی و علمی به محسن فغانی و حسین آقازاده و استادان قزاقی لوح تقدیر با امضای رئیس کتابخانه ملی اهدا کرد.

مراسم بزرگداشت روز جهانی کتاب و برنامه تبیین آیین نوروز با حضور شخصیت‌های علمی، دانشگاهی، ادبی، رسانه‌ای و دانش‌آموزان مدارس آلماتی در کتابخانه ملی قزاقستان برگزار شد. در افتتاحیه مراسم، مسئولان کتابخانه ملی، مسئولان اداره فرهنگ کلان‌شهر آلماتی، سرکنسول کشورمان، وابسته فرهنگی و رئیس خانه فرهنگ سرکنسولگری ایران در آلماتی، رئیس اتحادیه نویسندگان، شخصیت‌های نویسنده و ناشران حضور داشتند.

این برنامه در بخش ویژه ایران با حضور محسن فغانی سرکنسول کشورمان در آلماتی، حسین آقازاده، وابسته فرهنگی کشورمان در آلماتی، تورعلی قدر معاون انستیتو ادبیات و هنر قزاقستان، غالیبه قمبریکوا استاد ایران‌شناس دانشگاه فارابی، آیمان بوراتیایوا استاد زبان فارسی و مدیر کرسی زبان فارسی دانشگاه فارابی برگزار شد.

■ نمایشگاه بین‌المللی کتاب اوراسیا در قزاقستان ۲۰۲۴

مرتبط از کشورهای اروپایی و آسیایی برگزار می‌شود. اهداف اصلی برپایی این نمایشگاه عبارت است از: رشد و تقویت روابط فرهنگی و حرفه‌ای در سطح بین‌المللی، توسعه همکاری فعالانه ساختارهای دولتی، عمومی و کارآفرینی در حوزه آموزش و فرهنگ به‌لحاظ معنوی و اخلاقی، مبادله مؤثر اطلاعات مبتنی بر نیاز خوانندگان و شناسایی وظایف آینده‌نگرانه در چاپ و انتشار کتاب، ارائه بهترین‌های انواع کتاب‌های مدرن از ناشران برجسته با به‌روزترین فناوری در صنعت چاپ کتاب به خوانندگان و خریداران بالقوه، تقویت و توسعه همکاری خلاق و اطلاعاتی انتشارات، نویسندگان، کتابداران، تاجران کتاب و شرکت‌های چاپ و هم‌چنین کسب تجربه از صنعت چاپ جهانی و ایجاد راه‌های ارتباطی میان ناشران، توزیع‌کنندگان کتاب و تهیه‌کنندگان مواد و تجهیزات چاپ.

از پرفروش‌ترین و پرمخاطب‌ترین کتاب‌های ترجمه‌شده به زبان قزاقی می‌توان به شاهنامه فردوسی، قابوس‌نامه عنصرالمعالی، داستان‌های خوب برای بچه‌های خوب، روابط تاریخی معنوی ایرانیان و دشت قهچاق و فیه‌مافییه مولانا اشاره کرد.

در مراسم اختتامیه، از سوی دولت‌کری کاپ اولی، دبیر و نماینده اتحادیه نویسندگان قزاقستان در آستانه، به علی‌اکبر طالبی متین، رایزن فرهنگی کشورمان لوح سپاس حضور فعال در نمایشگاه اهدا شد.

هفتمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب اوراسیا قزاقستان در محل مرکز کنگره شهر آستانه پایتخت قزاقستان به‌مدت پنج روز برگزار شد. در این نمایشگاه افزون بر ناشران داخلی کشورهای ایران، ترکیه، اسپانیا، ازبکستان، روسیه، چین و مغولستان نیز شرکت کردند.

در غرفه ایران افزون بر نمایش و فروش کتاب، دو کارگاه هنری خوشنویسی و صنایع دستی نیز برپا بود. غرفه ایران مورد بازدید و تمجید بسیاری از مقامات ایرانی و قزاقستانی از جمله سفیر و سرکنسول ایران در آلماتی، دولت‌کری کاپ اولی، دبیر و رئیس شعبه آستانه اتحادیه نویسندگان قزاقستان، رستم علی، رئیس کمیته آرشیو اسناد و کتابداری وزارت فرهنگ و اطلاع‌رسانی جمهوری قزاقستان، غالی‌اصغر ساریبایف، معاون پارلمان سنای قزاقستان، دیخان حمزه بیک اولی، نماینده پارلمان و رئیس روزنامه یگمین، اصلی‌ترین روزنامه جمهوری قزاقستان، خاتم امیدخان مونالبایوا، رئیس انستیتوی قزاقی علمی پژوهشی فرهنگ وزارت فرهنگ و اطلاع‌رسانی قزاقستان، بائورژان عمروف، نویسنده و مشاور رئیس‌جمهور، ژاندوس بولدیکوف، رئیس مرکز ملی نسخ خطی و کتب نادر جمهوری قزاقستان، شبکه‌های تلویزیونی KZ ۲۴ قزاقستان و بسیاری دیگر قرار گرفت.

نمایشگاه بین‌المللی کتاب اوراسیا بزرگ‌ترین رویداد فرهنگی و آموزشی در قزاقستان است که با هدف همبستگی بیشتر بهترین‌های حوزه نشر و حرفه‌های

■ غرفه ایران در سی و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب دوحه

منسوجات ایرانی نیز برای معرفی دیگر جنبه‌های فرهنگی کشورمان بهره برده است.

معرفی جاذبه‌های گردشگری ایران، اطلاع‌رسانی دوره‌های آموزش زبان فارسی و ثبت‌نام از متقاضیان از دیگر برنامه‌های غرفه ایران است که با استقبال بازدیدکنندگان روبه‌رو شده است.

در مدت برگزاری نمایشگاه، شخصیت‌های سیاسی، فرهنگی و فعالان حوزه کتاب از جمله شیخ عبدالرحمان، وزیر فرهنگی قطر، علی صالح‌آبادی سفیر کشورمان در قطر، برخی سفرای کشورها و نویسندگان از غرفه ایران دیدار کردند.

امسال نیز همچون سال‌های گذشته، جمهوری اسلامی ایران، در نمایشگاه بین‌المللی کتاب دوحه حضور پیدا کرد. این نمایشگاه امسال با شعار *بالمعرفة تبنى الحضارة*، میزبان ۴۰ کشور خارجی است. افتتاحیه نمایشگاه با حضور نخست‌وزیر، وزیر فرهنگ و دیگر مسئولان فرهنگی مربوط و سفرای کشورهای خارجی برگزار شد و تا ۲۹ اردیبهشت ادامه داشت.

استفاده از ظرفیت هنرمندان ایرانی در غرفه ایران، یکی از نقاط قوت حضور در نمایشگاه است. غرفه ایران که به همت رایزنی فرهنگی ایران در قطر دایر شده است، افزون بر معرفی ظرفیت‌های چاپ و نشر کشورمان، از حضور دو نقاش و نگارگر و یک هنرمند و عرضه‌کننده قالی و

■ رونمایی «مصحف مشهد رضوی» در نمایشگاه بین‌المللی کتاب دوحه

کریمی‌نیا در مراسم رونمایی، این اثر را یکی از نسخه‌های بسیار ارزشمند متعلق به سده نخست هجری معرفی کرد که در مدینه یا کوفه کتابت شده و تمام مفردات و ویژگی‌های قدیمی‌ترین نسخه‌های جهان را دارد و از این دید در بین قرآن‌های به‌خط حجازی کامل‌ترین نسخه است و هم‌اکنون در کتابخانه آستان‌قدس رضوی در مشهد نگهداری می‌شود.

استاد صالح غریب، پژوهشگر و نویسنده سرشناس، در سخنانی از کار علمی بر روی این نسخه از قرآن تمجید کرد و با اشاره به بازدید از کتابخانه‌های گوناگون ایران، از اهتمام به قرآن، به‌ویژه نسخ خطی آن قدردانی کرد.

به‌همت رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و همکاری آستان‌قدس رضوی، نسخه قرآن خطی، به‌خط حجازی موسوم به «مصحف مشهد رضوی» در محل نمایشگاه بین‌المللی کتاب دوحه، رونمایی و معرفی شد.

در این مراسم که با حضور علی صالح‌آبادی؛ سفیر کشورمان در قطر، تعدادی از وزرا و نمایندگان سیاسی کشورها، دیپلمات‌ها، دانشگاهیان و فعالان فرهنگی انجام شد، مرتضی کریمی‌نیا؛ قرآن‌پژوه و پژوهشگر نسخ خطی، به معرفی این نسخه ارزشمند قرآن کریم پرداخت و پس از آن نسخه فاکسمیله، ارسالی از سوی آستان‌قدس رضوی در محل غرفه جمهوری اسلامی ایران در نمایشگاه در معرض دید عموم قرار گرفت.

جایزه بهترین فیلم خارجی جشنواره آتاروا بمبئی به فیلم ایرانی

خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران با همکاری اداره کل همکاری رسانه و فضای مجازی در جشنواره فیلم بین‌المللی آتاروا - ۲۰۲۴، با ارائه هفت فیلم کوتاه از سینماگران ایرانی شرکت کرد. جایزه بهترین فیلم خارجی در این جشنواره به فیلم کوتاه «بعد از نیمه‌شب» رسید که محمدرضا فاضل مسئول خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در اختتامیه جشنواره، تندیس و تقدیرنامه‌ای به این فیلم را دریافت کرد. این فیلم کوتاه ساخته محمد باقری و از تولیدات باشگاه سینمایی سوره است.

جشنواره فیلم‌های ایرانی در شهر چنای هندوستان

روزهای سینمای ایران با حضور میهمانان و شخصیت‌های بزرگ سینمایی و دانشجویان رشته هنر در مرکز فیلم تاگور واقع در شهر چنای با حضور شان موقام دبیر کل جشنواره، تنگرج دبیر کل سابق و فاضل مدیر خانه فرهنگ ایران در بمبئی آغاز شد.

شان موقام بر اهمیت تبادل فرهنگی در تقویت درک متقابل و همکاری بین ملت‌ها تأکید کرد؛ همچنین فاضل اهمیت برگزاری این‌گونه جشنواره‌ها را در ارتقای همکاری فرهنگی و گفت‌وگوها خاطرنشان کرد.

جشنواره با نمایش فیلم «بدون قرار قبلی» با روایت جذاب و درخشش هنری، مخاطبان را مجذوب خود کرد. جشنواره فیلم ایرانی به‌مدت سه‌روز، با نمایش آثاری سرشار از خلاقیت و داستان‌سرایی به مخاطبان در چنای، تجربه سینمایی غنی و پرباری را ارائه می‌دهد.

نمایش فیلم «یک حبه قند» در لاذقیه به مناسبت روز دختر

به مناسبت سالروز میلاد حضرت معصومه (س) و روز دختر، خانه فرهنگ کشورمان در لاذقیه میزبان علاقه‌مندان سینمای ایران از اقشار گوناگون و گروه‌های سنی متفاوت اهالی لاذقیه، به ویژه فارسی‌آموزان بود. فیلم سینمایی ایرانی «یک حبه قند»، محصول ۱۳۸۹، به کارگردانی رضا میر کریمی در سالن جدید خانه فرهنگ کشورمان در لاذقیه به نمایش درآمد. از جمله نکاتی که مورد توجه تماشاگران این فیلم قرار گرفت، نمایش زیبای فرهنگ و سنت‌های ایرانی از سبک معماری خانه‌های ایرانی (خانه‌های سنتی یزد) و آداب و رسوم مراسم ازدواج در شهرهای ایران بود.

■ اهدای آثار نفیس ایرانی به دانشگاه اسلامی مسکو

شیخ دمیر محی‌الدینف نیز ضمن تشکر از اهدای آثار نفیس به موزه دانشگاه اسلامی مسکو بیان کرد: افزودن بر اینکه روح فیض‌خانی از این اقدام ارزشمند خرسند خواهد بود، اثر این کار در ذهن و قلب ما و در راستای تحکیم برادری باقی خواهد ماند.

وی خواستار کمک به ترجمه آثار فارسی دانشمندان روس ملاحسین فیض‌خانی به زبان روسی شد و ادامه داد: بیستمین مجمع بین‌المللی مسلمانان روسیه در پاییز ۲۰۲۴ برگزار خواهد شد و خرسند خواهیم شد همانند سال‌های گذشته در برپایی این رویداد با رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران همکاری داشته باشیم. فیض‌خانی از علمای فقید تاتارستان، متکلم، مورخ و شرق‌شناس شهیر روس، نقش مهمی در توسعه فرهنگ معنوی جامعه مسلمانان در نیمه دوم قرن ۱۹ ایفا کرده است.

در دیدار مسعود احمدوند رایزن فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در روسیه با شیخ دمیر محی‌الدینف رئیس دانشگاه اسلامی مسکو و معاون شورای مقتیان این کشور آثار هنری نفیس ایرانی که به‌مناسبت گرامیداشت دوستمین سالگرد ملاحسین فیض‌خانی اندیشمند مسلمان روس از سوی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی تهیه شده است به موزه دانشگاه اسلامی مسکو اهدا شد.

در این دیدار مسعود احمدوند با اشاره به خدمات علمی ملاحسین فیض‌خانی گفت: ارج نهادن به مقام این اندیشمند مسلمان روس، پاسداشت خدمات بزرگاتی است که در طول تاریخ به احیای فرهنگ و تمدن اسلامی اهتمام داشته است. یکی از محورهای همکاری ما گرامیداشت حکما و دانشمندان مسلمانی است که سهم به‌سزایی در نزدیکی ایران و روسیه برعهده داشته‌اند.

■ آثار هنرمندان ایرانی در بزرگترین رخداد هنری جهان

«خارجی‌ها همه‌جا» با حضور ۹۵ کشور شروع شد. ایران همین حضور خود را با آثاری فاخر و باعنوان انتخابی پادیلیون «بنی‌آدم اعضای یک پیکرند» آغاز کرد.

دوسالانه ونیز نمایشگاهی از آثار هنری معاصر است که در ایتالیا برگزار می‌شود. این رویداد فرهنگی از سال ۱۸۹۵ با هدف حمایت هنرهای تجسمی معاصر در ایتالیا راه‌اندازی شد. شصتمین دوره بینال ونیز از ۲۱ آوریل با شعار

هنرمندان باتوجه به شرایط بین‌المللی بسیار مهم است و سبب می‌شود هنرمندان کشورمان حمایت از مردم ستمدیده غزه را در دستور کار خود قرار دهند.

دوسالته هنر ونیز بزرگ‌ترین رویداد هنری جهان است که هر دو سال یکبار به مدت شش‌ماه میزبان کشورهای جهان با هنرمندان منتخب در عرصه‌های هنرهای تجسمی است. آثار به نمایش گذاشته شده در پادلیون ایران بیاتگر رنج و آلام کودکان فلسطینی در حمله رژیم غاصب صهیونیستی به نوار غزه است. پنج اثر منتخب متعلق به هنرمندان بزرگ؛ کاظم چلیپا، غلامعلی طاهری، مرتضی اسدی، مصطفی گودرزی و عبدالحمید قدیریان است که در زمستان ۱۴۰۲ با موضوع کودکان شهید غزه شکل گرفته و آخرین اثر این هنرمندان است.

اداره کل هنرهای تجسمی و موزه هنرهای معاصر با همکاری رایزنی فرهنگی سفارت ایران با آثاری از عبدالحمید قدیریان، غلامعلی طاهری، کاظم چلیپا، مرتضی اسدی و مصطفی گودرزی و با حضور سفیر و رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در ایتالیا به صورت رسمی افتتاح کردند. در این مراسم امیر عبدالحسینی به عنوان کیوریتور و شعیب حسینی مقدم به عنوان کیوریتور ارشد پادلیون حضور داشتند.

صبوری در مراسم بیان کرد؛ نمایشگاه از نظر محتوایی و چیدمان بسیار فاخر است و عنوان نمایشگاه بسیار سنجیده و هوشمندانه انتخاب شده و باتوجه به شرایطی که در منطقه هست، انتخاب و برگزاری این نمایشگاه تسکین‌دهنده آلام مردم فلسطین است.

محمدتقی رایزن فرهنگی اظهار داشت؛ حضور ایران در جشنواره بینال هنری ونیز سبب سرافرازی است. حضور

روزهای فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در ساریوو

لیوو گرکوویچ رئیس انجمن آموزشی و فرهنگی صرب بوسنی و هرزگوین و معاون سابق وزیر امور خارجه این کشور و ملادن یانکوویچ رئیس مرکز فرهنگی شرق ساریوو و جمعی از اهالی سینما و علاقه‌مندان در سالن سینمای مرکز فرهنگی ایستوچنو برگزار شد. در این مراسم رایزن فرهنگی کشورمان، سینمای ایران را یکی از عرصه‌های پرافتخار معرف فرهنگ ایرانی عنوان کرد که بدون استفاده از ابزارهای مرسوم سینمایی همچون نمایش خشونت، به ترویج اصول اخلاقی و انسانی می‌پردازد.

یانکوویچ و گرکوویچ، ایران را سرزمینی صاحب تمدن، هنر و فرهنگ عنوان کرد که آشنایی هرچه بیشتر با آن برای مخاطبان سبب افتخار است. وی سینمای ایران را صنعتی پرافتخار عنوان کرد که بیش از سیصد جایزه بین‌المللی را در ۲۵ سال اخیر کسب کرده و در سال‌های اخیر پیشرفت‌های شگرفی در حوزه پویاتمایی داشته است. در این رویداد کودکان و نوجوانان بوسنیایی به تماشای بهترین پویاتمایی‌های سینمای کشورمان شامل «پسر دلفینی»، «لویتو» و «مبارک» نشستند؛ هم‌چنین سالن سینمای مرکز فرهنگی ایستوچنو، فیلم‌های «رماتیسیم عماد و طوبی»، «هناس»، «سارا و آیدا» و «حوض نقاشی» را طی چهار روز به روی پرده برد.

به‌همت رایزنی فرهنگی سفارت ج.ا.ایران در بوسنی و هرزگوین و با همکاری اداره کل همکاری‌های رسانه‌ای و فضای مجازی، اداره کل همکاری‌های فرهنگی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، مرکز فرهنگی ایستوچنو ساریوو شرقی، سازمان سینمایی سوره (وابسته به حوزه هنری)، استودیو پویاتمایی اسکای فریم، بنیاد سینمایی فارابی و آژانس عکس تهران، روزهای فرهنگی ج.ا.ایران در مرکز فرهنگی ایستوچنو ساریوو شرقی برگزار شد.

این رویداد از چهارم تا هفتم اردیبهشت در قالب برگزاری هفته فیلم‌های ایرانی، هفته فیلم‌های پویاتمایی کودک و نوجوان، نمایشگاه عکس و نمایشگاه صنایع دستی کشورمان برگزار شد. مراسم افتتاحیه روز چهارم اردیبهشت‌ماه با حضور انصاری رایزن فرهنگی سفارت،

دوره آموزش نقاشی رنگ روغن در مرکز فرهنگی ایران در قطر

رایزنی فرهنگی کشورمان در قطر است که با این دوره آغاز و در رشته‌ها و سطوح گوناگون ادامه خواهد یافت.

به‌همت رایزنی فرهنگی کشورمان دوره آموزش نقاشی رنگ روغن از اردیبهشت ۱۴۰۳ آغاز شد. هنرآموزان در مجموع ۲۶ ساعت زیر نظر استاد عبدالجلیل تیکویی از استادان ایرانی مقیم دوحه، با این سبک نقاشی تحت آموزش قرار می‌گیرند. این دوره با هدف حمایت از هنرمندان ایرانی، پاسخگویی به نیاز هنرمندان و هندوستان قطری و کمک به توسعه فرهنگی میان دو کشور طراحی شده است. برگزاری دوره‌های آموزش هنر ایرانی توسط استادان ایرانی، از برنامه‌های مورد اهتمام

آموزش خوشنویسی به خط فارسی در راولپندی

و ایران در حفظ و پویایی این هنر اصیل و قدیم نقش اساسی برعهده دارد.

وی افزود: ذات و سرشت انسان به زیبایی گرایش دارد و نمود بارز زیبایی در قالب هنر است. در واقع هنرمند زیبایی است. عنصر بنیادینی که در هنر، زیبایی خلق می‌کند وحدت و هماهنگی است. زیبایی هنر خطاطی، به دلیل برخورداری از هارمونی است که ما در آن می‌بینیم. مسئول خانه فرهنگ افزود: خانه فرهنگ ایران در راولپندی از همه فعالان هنری و فرهنگی حمایت و با آن‌ها همکاری خواهد کرد و درب خانه فرهنگ برای همه هنرمندان باز است.

محمدحسین خواجه، استاد کلاس آموزش خوشنویسی بیان داشت: خانه فرهنگ ایران در راولپندی از ابتدای تأسیس همواره نسبت به برگزاری کلاس‌های آموزش خوشنویسی اهتمام داشته و استادان زیادی هستند که خوشنویسی را از خانه فرهنگ ایران در راولپندی یاد گرفتند و اکنون در مؤسسه‌های گوناگون سرتاسر پاکستان در گسترش این هنر اصیل فعالیت دارند.

به‌همت خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در راولپندی، دوره آموزش خوشنویسی به خط فارسی در خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در راولپندی آغاز به کار کرد. مهدی طاهری، وابسته فرهنگی و مسئول خانه فرهنگ ایران در راولپندی، در سخنانی به علاقه‌مندان خطاطی گفت: هنر خوشنویسی بین مسلمانان از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است

دوره نگارش صحیح خط تحریری فارسی در خانه فرهنگ سلیمانیه

نظر به اعلام نیاز فارسی‌آموزان خانه فرهنگ سلیمانیه و ضرورت فراگیری اصول صحیح نگارش خط فارسی، نخستین دوره نگارش صحیح خط تحریری فارسی برای عموم علاقه‌مندان هنر خوشنویسی برقرار شد. مدرس این دوره خانم عظیمی با تجربه تدریس در مراکز فرهنگی کشورهای روسیه و هندوستان است. خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در سلیمانیه بیش از ۲۱ دوره آموزش زبان و ادبیات فارسی را با استفاده از منابع و کتاب‌های استاندارد بنیاد سعدی برگزار کرده است.

دوره آموزشی خوشنویسی نستعلیق در ساریوو

هنر خوشنویسی ایران، این سبک خوشنویسی را در بوسنی و هرزگوین ریشه‌دار عنوان کرد. وی با نمایش تصاویر برخی نسخ خطی موجود در کتابخانه غازی خسروبیگ ساریوو که به سبک نستعلیق و توسط خوشنویسان زبردست بوسنی و هرزگوین در گذشته نگارش شده است، این هنر را میراث مشترک دو کشور عنوان کرد.

منیب ابردانوویچ استاد این دوره، هنر خوشنویسی را در کشورهای مصر و کویت آموزش دیده و از معهود هنرمندان بوسنیایی است که به خط نستعلیق مسلط است. خوشنویسی برج ساعت مکه توسط این هنرمند بوسنیایی، نشان از چیرگی وی در این هنر دارد.

دور جدید کلاس‌های آموزش خوشنویسی با حضور ۲۲ هنرجو در مرکز فرهنگی فرهادیه رایزنی فرهنگی سفارت ج.ا.ایران در بوسنی و هرزگوین آغاز شد. در این دوره هنرجویان زیر نظر منیب ابردانوویچ، استاد برجسته خوشنویسی بوسنی و هرزگوین به یادگیری این هنر می‌پردازند.

ویژگی این دوره، آموزش خط نستعلیق توسط یکی از بهترین استادان این شیوه خوشنویسی در بوسنی و هرزگوین است که با تبلیغات مناسب انجام شده، تعداد ۲۲ هنرجو برای یادگیری این هنر ایرانی به‌عنوان یکی از میراث ناملموس کشورمان در فهرست یونسکو ثبت‌نام کردند.

انصاری رایزن فرهنگی سفارت کشورمان بابت استقبال از برگزاری دوره آموزش خط نستعلیق به‌عنوان جلوه‌اعلای

عرضه آثار هنری ایران در دانشگاه نیروی هوایی پاکستان

نهادهای بین‌المللی کشورهای دارای سفارتخانه در اسلام‌آباد و سازمان‌های بین‌المللی پاکستانی برگزار شد. در مراسم افتتاحیه جمعی از سفرا و دیپلمات‌های خارجی، شخصیت‌های سیاسی، فرهنگی و اجتماعی، دانشجویان، پژوهشگران و استادان این دانشگاه حضور داشتند.

افزون بر چینه‌ش منحصر به فرد اقلام فرهنگی، صنایع دستی و نمادهای فرهنگی ایرانی، تعامل و گفتگوی عوامل فرهنگی غرفه با مخاطبان در کنار توزیع بروشور و مجلات سیاحتی و گردشگری کشورمان مورد توجه بیشتر بازدیدکنندگان به‌ویژه دانشجویان و استادان قرار گرفت و به همین دلیل خاتم وسیمه شهزاد رئیس هیأت امنای دانشگاه و رئیس دپارتمان علوم اجتماعی از پویایی و زیبایی غرفه ایران قدردانی و تشکر به‌عمل آورد.

به‌همت رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در نمایشگاه اسلام‌آباد، غرفه فرهنگی ایران در دانشگاه نیروی هوایی پاکستان برپا شد. این رویداد فرهنگی در قالب کنفرانس وحدت در تنوع، به‌دعوت دانشگاه نیروی هوایی و مؤسسه سیاست‌گذاری صلح و توسعه اسلام‌آباد و با

دوره آموزش تذهیب و نگارگری در بوسنی و هرزگوین

دور جدید کلاس‌های آموزش تذهیب و نگارگری در گالری رایزنی فرهنگی سفارت کشورمان در سارایوو آغاز شد. در این دوره ۲۰ نفر هنرجو زیر نظر سلما پاندزیچ استاد هنر اصیل ایرانی آموزش می‌بینند. موضوع و محور هنری این دوره، نگاره‌های فلسطین است. هنرجویان این دوره با اجرای نگاره‌های مرتبط با فلسطین، همدردی و همبستگی خود را با مردم مظلوم فلسطین با کلام هنر ابراز کردند. در پایان، نمایشگاهی از آثار هنرجویان برگزار خواهد شد. هنرجویان در این دوره با نقوش اسلیمی، ختایی، چگونگی رنگ‌گذاری، اجرای نگاره‌ها و چاپ روی پارچه آشنا می‌شوند. خاتم سلما پاندزیچ باحضور چندساله در ایران، هنر تذهیب و نگارگری را فراگرفته است. تاکنون هشت دوره آموزش تذهیب و نگارگری ایرانی در رایزنی فرهنگی سفارت کشورمان در سارایوو برگزار شده و نمایشگاه‌هایی نیز از آثار هنرجویان برپا شده است.

رشد و توسعه زنان است. باید پیش از هر چیزی، برای تغییر تفکر جامعه سنتی و آموزش زنان و فراهم کردن امکانات آموزشی برای آن‌ها گام برداریم. زنان در ایران به‌طور کامل اجازه دارند در حوزه‌های گوناگون کار کنند و دولت از آن‌ها حمایت می‌کند. ما بسیار تحت تأثیر قرار گرفتیم و می‌خواهیم این الگو را به دولت پاکستان پیشنهاد دهیم.

در ادامه هما ایوب، استاد دانشگاه فاطمه جناح در راولپندی گفت: در جامعه نوین نیز زنان در مسیر توسعه با مشکلات گوناگونی روبه‌رو هستند و اگر زنان شجاعت در پیش‌نگیرند، نمی‌توانند راه‌های رشد و توسعه را طی کنند. اگر تاریخ اسلام را بررسی کنیم، در اوایل اسلام، زنان شجاعی همچون حضرت خدیجه کبری و حضرت فاطمه (س) بودند که نقش مهمی در رشد جامعه و راهنمایی زنان داشتند. نقش رسانه در توسعه زنان خیلی مهم است و از راه پلتفرم‌ها، زنان می‌توانند کسب و کار خود را حداقل در مقیاس کوچک راه‌اندازی کنند و از راه فضای مجازی کار و کسب خود را تبلیغ کنند.

هم‌چنین نیلوفر مقدمی، استاد دانشگاه الزهرا (س) در تهران که به‌صورت برخط سخنرانی کرد، در تبیین چالش‌های پیش روی زنان در آموزش گفت: اسلام برای تربیت ارزش‌والایی قائل است. قرآن کریم علم را نور و بینایی می‌داند و در مجموع، آیات و روایاتی که در مورد اهمیت و ضرورت علم و دانش بیان شده، کلی و شامل زن و مرد است.

فاطمه ابراهیمی ورکیاتی، استاد دانشگاه الزهرا (س) و رئیس اداره زنان سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی نیز گفت: زنان ایرانی در همه حوزه‌ها اعم از علمی، ورزشی، سیاسی، اقتصادی از زنان کشورهای توسعه‌یافته پیشرفته‌تر هستند و این به‌خاطر فضای برآمده از انقلاب اسلامی است. اکنون نرخ و شرح تحصیلات زنان ایران و شرح اشتغال به‌کار، میزان قابل توجهی افزایش یافته است.

همزمان با روز خانواده به‌همت خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در راولپندی، سمیناری با همکاری دانشگاه فاطمه جناح زنان راولپندی برگزار شد.

مجید مشکی، رایزن فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در پاکستان طی سخنانی گفت: جامعه مسلمان را می‌توان به دو بخش جامعه سنتی و جامعه جدید تقسیم کرد. زنان در مسیر توسعه، در جوامع گوناگون با مشکلات متفاوتی روبه‌رو هستند. در جامعه سنتی زن اجازه ندارد در مسیر توسعه حرکت کند و به‌خانه محدود می‌شود. جامعه جدید زن را از نقش مادرانه محروم ساخته است و به‌جای اینکه او را به‌عنوان مادر خانواده، مادر جامعه و مادر نسل آینده ببیند، او را به‌ابزاری اقتصادی تبدیل کرده است. آموزه‌های اسلامی مخالف پیشرفت زن نیست. باید تفکر جامعه سنتی و تفکر جامعه جدید را تغییر دهیم، چراکه پرورش نسل آینده کشور مسئولیت اصلی بانوان و نقشی است که خداوند به بانوان واگذار کرده است.

وی با تبیین اهمیت زن در جامعه ایران بعد از انقلاب گفت: پیش از انقلاب اسلامی، زنان اجازه رشد در جامعه ایران را نداشتند، حتی اگر برخی از زنان فرصت‌هایی برای توسعه پیدا می‌کردند جایگاه اصلی آن‌ها را تغییر می‌دادند. بعد از انقلاب اسلامی به‌دلیل تفکر والای رهبران ایران، جایگاه بسیار عالی برای بانوان در جامعه اسلامی فراهم شد و همین‌طور سطح تحصیلات دانشگاهی و عالی‌ه بانوان در جامعه اسلامی ایران نسبت به پیش از انقلاب اسلامی بیست‌برابر شده است.

سعدیه اشتیاقی، استاد دانشگاه فاطمه جناح زنان راولپندی هم گفت: مشکلاتی که امروزه زنان با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنند، اقتصادی است، زیرا در بیشتر کشورهای اسلامی سطح تحصیلات خیلی پایین است و زنان از حمایت کافی در مسیر توسعه برخوردار نیستند. در برخی جوامع اسلامی بانوان را از ارتح محروم می‌کنند؛ بنابراین در زمینه توسعه با مشکلات مالی روبه‌رو می‌شوند. بی‌سوادی مانع بزرگ

■ همایش «تأثیر جنگ غزه بر خانواده، زن و کودکان فلسطینی» در پاکستان

و آزادی کشورشان ریشه در ایثار و تربیت مادران و بنیان خانواده دارد. جهان باید با الگوپذیری از استقامت و ایثار مادران فلسطینی به وظیفه انسانی و اخلاقی خود برای حفاظت از خانواده در سرزمین‌های اشغالی فلسطین به‌ویژه زنان به‌عنوان محور خانواده عمل کنند. مقاومت فلسطینی‌ها در طول تاریخ به‌عنوان چراغ امید برای نابودی رژیم صهیونیستی و ایجاد کشور مستقل فلسطین با ایثار و فداکاری مادران فلسطینی که کودکان خود را در این راه قربانی کردند محقق خواهد شد.

حمیرا طیبه، رهبر پویش نجات غزه در پاکستان، صدیقه کائنات، رئیس بخش باتوان حزب مجلس وحدت مسلمین پاکستان، عایشه سید، دبیرکل بخش باتوان حزب جماعت اسلامی و خدیجه تقوی، رئیس بخش باتوان سازمان دانشجویان امامیه از دیگر سخنرانان این همایش بودند که طیف وسیعی از موضوعات مربوط به تحولات غزه را مورد بررسی قرار دادند.

باتوان پاکستانی با حضور در این همایش خواستار آتش‌بس فوری در غزه و جلوگیری جوامع بین‌المللی از عملیات نظامی در رفح شده و پیشنهادهایی در زمینه کمک به فلسطین از جمله تأسیس صندوق کمک به غزه توسط کشورهای اسلامی، تحریم کالاهای رژیم صهیونیستی و دیگر اقدامات را نیز ارائه کردند.

به همت رایزنی فرهنگی کشورمان در اسلام آباد همایشی با عنوان «تأثیر جنگ غزه بر خانواده، زن و کودکان فلسطینی» با هدف تبیین جایگاه باتوان در جبهه‌های مقاومت غزه برگزار شد. در این همایش جمع زیادی از باتوان فعال پاکستانی در حوزه‌های فرهنگی، مدنی و سیاسی با محکومیت جنایات ضد بشری رژیم صهیونیستی علیه مادران و کودکان فلسطینی و سکوت معنادار جامعه بین‌المللی به‌ویژه نهادهای مدعی حمایت از حقوق بشر، این جنایات را به‌شدت محکوم کردند.

مجید مشکی، رایزن فرهنگی کشورمان در پاکستان با تأکید بر نقش محوری خانواده در تقویت جبهه مقاومت اسلامی در فلسطین گفت: قدرت ملت‌ها در حفظ استقلال

■ جشن ولادت حضرت فاطمه معصومه (س) در بغداد

سخناتی گفت: روایات عجیبی در مدح حضرت معصومه (س) از سوی ائمه اطهار^(ع) نقل شده است، از جمله روایتی که امام جعفر صادق^(ع) می‌فرمایند: به شفاعت فاطمه معصومه همه شیعیانم به بهشت می‌روند و نیز از فضیلت زیارت بانوی قم از امام صادق^(ع) نقل شده که می‌فرمایند: کسی که آن حضرت را زیارت کند درحالی که آگاه و متوجه شأن و منزلت ایشان باشد، بهشت برین پاداش اوست. پایان بخش مراسم اکران فیلم سینمایی «اخت‌الرضا»^(س) محصول سازمان سینمایی سوریه بود که مورد توجه حاضران قرار گرفت. «اخت‌الرضا» به کارگردانی سید مجتبی طباطبایی، سفر بانوی کرامت حضرت معصومه (س) از مدینه به قم را روایت می‌کند. رایزنی فرهنگی بغداد هر سال در ایام دهه کرامت ویژه‌برنامه‌های فرهنگی گوناگونی را برای خواهران برگزار می‌کند.

مراسم جشن ولادت حضرت فاطمه معصومه (س) و روز دختر در سالن همایش‌های شهید ابومهدی المهندس رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در بغداد با حضور نزدیک به ۲۰۰ نفر از باتوان ایرانی برگزار شد. در این مراسم ساجده حائری از استادان حوزه و دانشگاه در

خزمالیان با اشاره به اینکه سفر هیأتی از موزه ماتناداران به ایران برای اولین بار اتفاق افتاد، گفت: این در حالی است که ما ایران‌شناسان بسیار برجسته و نسخ خطی بسیار ارزشمند داریم و یقین دارم که از این پس شرایط به‌گونه دیگری خواهد بود.

رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی کشورمان نیز با تأکید بر اینکه هدف سفر وی به ارمنستان زمینه‌سازی توسعه روابط فرهنگی بین دو کشور است، ادامه داد: با وزیر آموزش، علوم، فرهنگ و ورزش جمهوری ارمنستان تفاهم‌نامه‌ای امضا شد که بخش‌های گوناگونی از جمله نسخ خطی و مرمت آثار باستانی را شامل می‌شد. دکتر ایماتی‌پور ابراز امیدواری کرد که امضای این تفاهم‌نامه شروع اقدامات پرتحرک‌تر نسبت به گذشته باشد.

وی با تأکید بر اینکه سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی گروه خوبی برای توسعه روابط و همکاری‌ها در ابعاد گوناگون با ارمنستان در این کشور دارد گفت: اسدی موحد رابزن فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران در ارمنستان کمک خواهد کرد که ظرفیت‌هایی که وجود دارد فعال‌تر شود.

ایماتی‌پور با بیان اینکه امیدوار است رئیس موزه ماتناداران سفرهای با انگیزه بیشتر به ایران داشته باشد، ادامه داد: سفر به ارمنستان برای من ارمغان تازه‌ای داشت و براساس توصیه رئیس جمهور ایران در زمینه افزایش تعاملات با کشورهای همسایه با انگیزه بیشتری در این کشورها حاضر می‌شویم.

وی با اشاره به ظرفیت‌های بسیار زیاد ارمنستان برای توسعه همکاری‌ها افزود: امیدوارم بتوانیم این ظرفیت‌ها را فعال کنیم.

بازدید از مؤسسه پژوهشی نسخ خطی باستانی «ماتناداران» به مدیریت آقای آرائیک خزمالیان یکی دیگر از برنامه‌های سفر رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی کشورمان به ارمنستان بود.

مدیر مؤسسه پژوهشی نسخ خطی باستانی «ماتناداران» آرائیک خزمالیان ضمن خیر مقدم به دکتر ایماتی‌پور و همراهان به سفر اخیر هیأتی از موزه ماتناداران به ایران اشاره کرد و گفت: این هیأت ارمنی در سفر به ایران از مراکز و اماکن مذهبی و مراکز آموزشی، کتابخانه ملی و مراکز مذهبی قم بازدید کردند.

خزمالیان بیان کرد: اخیراً همایش علمی در ماتناداران برگزار شد و در حال برنامه‌ریزی برای سفر رؤسای مراکز مورد بازدید ایران به ارمنستان هستیم.

وی با اشاره به یک‌سری مطالعات مشترک با ایران افزود: انتشار برخی آثار را با ایران در دستور کار داریم که این برنامه‌ها را با مرکز میراث نسخ مکتوب ایران اجرا خواهیم کرد.

خزمالیان با تأکید بر اینکه رئیس موزه ماتناداران از ارامنه ایران و یکی از بهترین کارشناسان کرسی‌های شرق‌شناسی است، افزود: تورگردانان بسیاری در ارمنستان داریم که به زبان فارسی تسلط کافی دارند.

وی با تشکر ویژه از همکاری‌های مستمر سفیر جمهوری اسلامی ایران، بیان کرد: اخیراً با کمک سفارت ایران یک گروه موسیقی سنتی را به ارمنستان دعوت کردیم که در ماتناداران اجرای موسیقی داشتند.

وی ابراز امیدواری کرد تمام برنامه‌های پیش‌بینی‌شده جامه عمل بپوشد و در زمینه اجرایی‌شدن برنامه‌ها اعلام آمادگی کامل می‌کنیم.

بازدید از کارگاه نقاشی مسجد کبود در ایروان

حجت‌الاسلام والمسلمین ایمانی‌پور نیز با قرائت اشعاری از سعدی، بیان کرد: از اجرای هنرمندانه دانش‌آموزان بسیار مشعوف و خرسند شدم و این تسلط دانش‌آموزان و علاقه آنان به زبان فارسی مسئولیت من را در این جایگاه که وظیفه اجرای برنامه‌های فرهنگی ایران در سطح بین‌المللی را دارم دوچندان می‌کند.

وی افزود: مصمم شدیم که برای تقویت روابط فرهنگی به‌ویژه در بخش زبان فارسی و تبادلات دانش‌آموزی و دانشجویی و توسعه دوره‌های آموزشی و دانش‌افزایی تلاش کنیم.

اسدی موحد رایزن فرهنگی کشورمان نیز در این مراسم ضمن تشکر از حضور ایمانی‌پور افزود: معلمان، دانشجویان و دانش‌آموزان زبان فارسی، سفیران فرهنگی ایران هستند که برای تقویت روابط فرهنگی و علمی دو کشور تلاش می‌کنند.

هم‌زمان با سفر ریاست محترم سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی کشورمان به ارمنستان، به‌همت رایزنی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران و مؤسسه آموزشی هنرهای زیبای ارمنستان، کارگاه نقاشی در مسجد جامع کبود ایروان برپا شد.

ایمانی‌پور نیز با بیش از ۳۰ نفر از دانشجویان دانشکده هنرهای زیبای ایروان که در حال طراحی مسجد کبود (نماد تاریخی ایران و ارمنستان) بودند دیدار و با برخی از آنان گفتگو و به هنرجویان هدایایی به رسم یادبود اهدا کرد.

در ادامه، دانش‌آموزان پایه ششم مدرسه ۶۱ به اجرای برنامه فرهنگی در سالن اجتماعات مسجد کبود پرداختند. دانش‌آموزان ابتدا سرود ملی دو کشور ایران و ارمنستان را اجرا کردند؛ سپس اشعاری از فردوسی، سعدی، حافظ و عطار خواندند که با استقبال بسیار حضاران روبه‌رو شد. در این مراسم معلمان و دانشجویان زبان فارسی نیز حضور داشتند.

بازدید ایمانی‌پور از مدرسه آموزش زبان فارسی در ارمنستان

جمهوری اسلامی ایران در ارمنستان، دیوسالار مشاور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، هم‌چنین مصطفوی مدیر کل مبادلات و سازمان‌های بین‌المللی از مدرسه ۲۵ ارمنستان به‌عنوان یکی از مدارس فعال در بخش فارسی‌آموزی بازدید کرد.

این مدرسه در منطقه اریونی با ۱۵۰۰ دانش‌آموز یکی از مدارس فعال ارمنستان در حوزه آموزش زبان فارسی است که ۲۵۰ دانش‌آموز آن در مقاطع پنجم تا نهم زبان فارسی را به‌عنوان زبان رسمی فرا می‌گیرند.

آقای ایمانی‌پور ضمن تشکر از اجرای برنامه‌های درخور در این مدرسه، دانش‌آموزان فارسی‌آموز را سفیران فرهنگی دانست و گفت: گزارش و مشاهدات در زمینه دانش‌آموزان فارسی‌آموز این مدرسه حاکی است که مردم ارمنستان با مردم ایران روابط دیرینه فرهنگی دارند و به‌عنوان دوست و برادر در کنار یکدیگر هستند.

به‌منظور آشنایی با روند آموزش زبان فارسی در مدارس ارمنستان، حجت‌الاسلام والمسلمین محمدمهدی ایمانی‌پور رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی به‌همراه آقای آرتور مارتیروسیان معاون وزیر آموزش، علوم، فرهنگ و ورزش ارمنستان، اسدی موحد رایزن فرهنگی سفارت

دیدارها و یادداشت‌ها

از آموزش زبان فارسی مطرح کرد: کلاس آموزش زبان فارسی به‌همت سفارت جمهوری اسلامی ایران تجهیز شده و کتاب‌های آموزشی امسال برای دانش‌آموزان به‌دست مدارس رسیده است.

وی ابراز امیدواری کرد که در روند آموزش زبان فارسی در زمینه کمی و کیفی ارتقای چشمگیر ایجاد شود.

در ادامه این بازدید، معاون وزیر فرهنگ ارمنستان ضمن تشکر از رئیس دستگاه دیپلماسی فرهنگی کشور، به‌دلیل بازدید از مدرسه ۲۵ گفت: زبان فارسی از زبان‌های مورد علاقه مردم ارمنستان است و در وزارت علوم تلاش خواهیم کرد موانع موجود در زمینه فارسی‌آموزی برطرف شود و از هیچ تلاشی برای تقویت آموزش زبان فارسی فروگذار نمی‌کنیم.

اجرای نمایش آثار سعدی به‌ویژه حکایت‌های گلستان، توسط دو تن از دانش‌آموزان مدرسه ۲۵ از دیگر برنامه‌های این بازدید بود.

توماتیان یکی از نویسندگان ارمنستان نیز یکی از حکایت‌های گلستان سعدی را نمایش‌نامه‌خوانی کرد که شعرخوانی او مورد توجه بازدیدکنندگان قرار گرفت.

وی افزود: در زمینه تقویت آموزش زبان فارسی در ارمنستان تلاش خواهیم کرد.

ایمانی‌پور هم‌چنین از وزارت علوم و فرهنگ ارمنستان به‌دلیل ایجاد فضای مناسب آموزشی برای فارسی‌آموزان تقدیر کرد.

وی افزود: دستگاه‌های مسئول در ارمنستان زمینه آموزش زبان فارسی را به‌عنوان زبان رسمی ایجاد کرده‌اند که موجب افزایش گفتگوها می‌شود و همین امر زمینه تقویت تعاملات و روابط سیاسی، فرهنگی و اقتصادی دو کشور خواهد شد.

ایمانی‌پور ابراز امیدواری کرد: در پی فرصتی که برای فارسی‌آموزان ارمنستان ایجاد شده در آینده شاهد توسعه روابط دو کشور و گسترش فرهنگ ارمنستان و ایران باشیم. در ادامه مدیر مدرسه ۲۵ از حضور دکتر ایمانی‌پور و همراهان وی در این مدرسه ابراز خرسندی کرد و گفت: این دیدار قطعاً سبب تقویت روابط و ایجاد شوق و انگیزه در دانش‌آموزان فارسی‌آموز ارمنستان به‌ویژه این مدرسه می‌شود.

مدیر مدرسه ۲۵ با تشکر از جمهوری اسلامی ایران و سفارت و رایزنی فرهنگی ایران در ارمنستان برای حمایت

دیدار رئیس دستگاه دیپلماسی فرهنگی کشور و اسقف اجمیادزین در ارمنستان

وی با تأکید بر اینکه یکی از رویکردهای دیرینه سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی گفتگوی بین ادیان است، گفت: حدود ۲۵ سال است که گفتگوهای دینی را با دیگر ادیان فراهم می‌کنیم.

وی با اشاره به تجربه خوب ناشی از گفتگو با ادیان گوناگون از جمله مسیحیت و یهودیت، از اسقف اجمیادزین برای سفر به ایران دعوت کرد.

در ادامه سفر هیأت فرهنگی کشورمان به ارمنستان، حجت‌الاسلام محمدمهدی ایمانی‌پور رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و اسقف اجمیادزین دیدار و گفتگو کردند.

رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی نیز با ابراز خرسندی از این دیدار گفت: سند همکاری فرهنگی برای توسعه روابط دو کشور را امضا خواهیم کرد.

بازدید کردم و خوشبختانه تعداد زیادی از جوان‌ها مشغول آموزش زبان فارسی هستند.

وی تأکید کرد: این تعداد از فارسی‌آموزان در ارمنستان و ارمنی‌آموزان در ایران ضامن روابط حسنه در آینده هستند.

وی با تأکید بر اینکه ما باید بر سر همکاری‌های جهانی و منطقه‌ای با یکدیگر گفتگو کنیم، بیان کرد: تمدن غربی به‌ویژه در زمان همه‌گیری کرونا نشان داد که پاسخ‌گوی نیاز انسان معاصر نیست.

رئیس دستگاه دیپلماسی فرهنگی با بیان اینکه غرب در هر جا هراس ایجاد می‌کند، آنجا خاستگاه اتفاقات خوب خواهد بود گفت: وقتی بر سر ادیان هراس افکنی می‌کنند، یعنی ادیان سودمند و تأثیرگذار هستند.

ایمانی‌پور با بیان اینکه ما در یک پیچ تاریخی قرار داریم عنوان کرد: نگاه‌ها از غرب به سمت شرق معطوف می‌شود و از سکولاریزم و فرار از دین به سمت فطرت بشری برمی‌گردد. اسقف اچمیادزین نیز در ادامه گفت: طی اعصار گذشته ارمنستان بارها جمهوریت خود را از دست داده و این کلیسا بوده که بار سنگین هدایت سیاسی مردم را به‌دوش گرفته است و امروز نیز کلیسا در تدوین جمهوریت نقش مهمی دارد.

وی با اشاره به تأثیر کلیسا در برقراری روابط دوستانه با ایران افزود: حتی در عبادتگاه‌های ما تأثیر فرهنگ و هنر ایرانی را بر دیوارها خواهید دید.

اسقف اچمیادزین با اشاره به حضور نمایندگان ارمنی در مجلس شورای اسلامی، گفت: حفظ و مرمت کلیساها در ایران و ثبت ملی و جهانی آن‌ها یکی از جلوه‌های آشکار حفظ حقوق ارامنه در ایران و دوستی متقابل بین دو ملت است که به‌لطف مقامات جمهوری اسلامی ایران صورت می‌گیرد.

وی با تأکید بر احترام به همه ادیان گفت: با وجود تخریب‌هایی که علیه مسیحیت صورت گرفته ما حتی در دوران جنگ نیز تخریب و آسیب و توهین به‌هیچ یک از ادیان را مجاز ندانستیم.

سبحانی سفیر جمهوری اسلامی ایران در ارمنستان نیز ضمن تقدیر از روابط دوستانه اسقف اچمیادزین، گفت: در مناسبت‌های گوناگون ایران در ارمنستان، پدر مقدس مشارکت فعالی دارد و در مراسم روز قدس نیز سخنرانی دلنشینی داشتند.

در این دیدار، اسقف اچمیادزین ضمن خیر مقدم به ایمانی‌پور از کمک‌های ایران به ارمنستان تقدیر کرد و افزود: روند همکاری‌های بین دو ملت در زمینه‌های گوناگون به‌نوبه خود به رفاه دو طرف کمک می‌کند.

ایمانی‌پور با اشاره به گذر ایران از مرحله برقراری گفتگو برای آشنایی با ادیان، ادامه داد: هم‌اکنون با عبور از این مرحله، درباره چگونگی تعامل و همکاری با یکدیگر گفتگو می‌کنیم.

وی با تأکید بر اینکه شرایط منطقه ما را به‌سمت گفتگو هدایت می‌کند ادامه داد: گفتگوهای این روزهای ما درباره مسائل مهم جهانی است و خانواده هم‌اکنون یکی از ارکان مورد تهاجم غرب است. رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با اشاره به این جمله که ملت‌هایی که با هم گفتگو می‌کنند، با یکدیگر وارد جنگ نمی‌شوند، ابراز کرد: در برابر جنگ جهانی که علیه خانواده شکل گرفته، نیازمند تشکیل ائتلاف جهانی برای حفاظت از خانواده هستیم.

ایمانی‌پور با بیان اینکه آموزش جوانان از مسائل مهمی است که باید درباره آن گفتگو کنیم، با ابراز تاسف از نسل‌کشی در غزه، افزود: جنگ غزه نشان داد که نهادهای بین‌المللی ناکارآمد است و ما نیازمند نهادهای جدید برای برقراری صلح جهانی هستیم.

رئیس دستگاه دیپلماسی فرهنگی کشور با تأکید بر نقش جدی ادیان در حفظ صلح جهانی بیان کرد: ایران از صلح پایدار در منطقه حمایت می‌کند؛ هم‌چنین حامی گفتگویی هستیم که در منطقه صلح ایجاد کند.

وی با اشاره به اینکه ارامنه در ایران مردمان نجیبی شناخته می‌شوند، اظهار کرد: مقام معظم رهبری از ارمنستان به‌عنوان همسایه خوب تعبیر می‌کنند و بر حفظ حدود و تعور کشورها تأکید دارند.

ایمانی‌پور تأکید کرد: در کنار یکدیگر و با گفتگوی سازنده می‌توانیم به صلح پایدار در منطقه کمک کنیم.

وی با ابراز تشکر برای ایجاد فرصت این دیدار، به علاقه‌مندی سفارت و رایزنی فرهنگی ایران در ارمنستان برای توسعه روابط بین دو کشور با همکاری مجموعه کلیسا اشاره کرد و گفت: ریاست شورای سیاست‌گذاری گفتگوهای دینی در ایران برعهده سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی است که طی مکاتباتی که در زمینه‌ها و موضوعات گوناگون با اسقف اچمیادزین داشتیم پاسخ‌های مطلوبی دریافت کرده‌ام.

رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با اشاره به ایثارگری ارامنه در دوران هشت‌سال دفاع مقدس افزود: رهبر انقلاب به دیدار خانواده شهدای ارمنی می‌روند و آنان را تجمید می‌کنند.

ایمانی‌پور با این توضیح که جایگاه ایران در ارمنستان و متقابلاً جایگاه ارمنستان در ایران روشن است، افزود: در مدت کوتاهی که در ارمنستان هستم از مدارس و دانشگاه‌ها

دیدارها و یادداشت‌ها

وی با تأکید بر روابط گرم سفارت و رایزنی ایران در ارمنستان و کلیسای اچمیادزین، افزود: به لطف سفرا و نمایندگان فرهنگی برنامه‌هایی به شکل مشترک در زمینه گفت‌وگوهای بین ادیان اجرا می‌شود.

وی با اشاره به کنفرانس مطالعات بین ادیان در سال گذشته، گفت: مشابه همین کنفرانس در ایران نیز صورت خواهد گرفت.

وی با اشاره به برنامه‌هایی در چهارچوب آموزش زبان فارسی افزود: هدف این برنامه‌ها ایجاد فرصت برای آشنایی مقامات کلیسا با اسلام است.

اسقف اچمیادزین افزود: همواره لطف و مساعدت ایران شامل هم‌وطنان ارمنی ما در ایران شده است.

دیدار رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی ایران با وزیر فرهنگ ترکمنستان

آتاگلدی شامرادف، وزیر فرهنگ ترکمنستان دیدار و گفت‌وگو کرد.

در این دیدار، وزیر فرهنگ ترکمنستان از حضور ایمانی‌پور در این همایش تقدیر و تشکر کرد؛ همچنین دو طرف به بحث و تبادل نظر درباره همکاری‌های فرهنگی، اشتراکات و قرابت‌های تاریخی، فرهنگی و دینی دو کشور پرداختند و بر توسعه و تحکیم روابط فرهنگی تأکید کردند.

در پایان این دیدار، دیوان نفیس دو جلدی مختوم‌قلی که توسط رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به چاپ رسیده است، به وزیر فرهنگ ترکمنستان اهدا شد.

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدمهدی ایمانی‌پور، رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در حاشیه همایش بین‌المللی سیدصمدین سالگرد میلاد مختوم‌قلی فراغی با

رونمایی دیوان کامل مختوم‌قلی در عشق آباد

ترکمن، یکی از این مشترکات است که رسالتی بزرگ بر دوش پژوهشگران دو کشور گذاشته است.

ایمانی‌پور با تأکید بر اهمیت شناخت و معرفی مفاخر فرهنگی به یکدیگر، افزود: کتاب «دیوان مختوم‌قلی فراغی نسخه تطبیقی» که توسط رایزنی فرهنگی سفارت ج.ا.ایران در ۱۴۰۰ صفحه تهیه و چاپ شده، در همین راستا است.

رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با بیان اینکه این دیوان کامل با بررسی هشت دیوان و با استفاده از پژوهش‌های پیشین و ظرفیت‌های ایران و ترکمنستان تدوین شده است، اظهار داشت: مسلماً این دیوان هم صد درصد بدون کاستی نیست، اما می‌تواند رضایت نسبی را در بین صاحب‌نظران ایران و ترکمنستان، به‌ویژه در ۲۰۰ امین سالگرد تولد مختوم‌قلی در سال ۲۰۲۴، در پی داشته باشد.

بنابر اعلام این خبر، در این همایش نمایندگانی از کشورهای هند، مالزی، روسیه و ترکمنستان نیز سخنرانی کردند. همچنین رئیس دستگاه دیپلماسی فرهنگی کشور در حاشیه دومین روز همایش از موزه دولتی ترکمنستان بازدید کرد.

همایش بین‌المللی مختوم‌قلی به‌مناسبت سیدصمدین سالگرد تولد وی در عشق‌آباد پایتخت ترکمنستان برگزار شد.

حجت‌الاسلام محمدمهدی ایمانی‌پور، رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، در دومین روز همایش بین‌المللی مختوم‌قلی به‌مناسبت سیدصمدین سالگرد تولد وی که در عشق‌آباد پایتخت ترکمنستان برگزار شد، از رونمایی «دیوان کامل مختوم‌قلی فراغی با کمترین خطا» خبر داد.

وی در این سخنرانی با اشاره به اشتراکات فرهنگی و تمدنی ایران و ترکمنستان، گفت: «مختوم‌قلی فراغی، شاعر نامدار

یک خیزش و ده پیام

نسل جدید و دانشجویان امریکایی - اروپایی، روایت‌سازی غرب و رژیم صهیونیستی در برابر جنگ غزه را آشکارا پس زده و به‌جای القابات دروغین، روی واقعیات متمرکز شده‌اند.

گسترش دامنه و وسعت اعتراضات دانشجویان امریکایی و اروپایی علیه جنایات بی حد و حصر رژیم نامشروع صهیونیستی در نوار غزه، نقش به‌سزایی در خلق و استمرار تراز جدیدی از «بیداری جهانی» ایفا کرده است. این جنبش، به‌لحاظ ماهوی و عملیاتی ده پیام آشکار برای افکار عمومی دنیا داد:

۱. جوانان و دانشجویان امریکایی - اروپایی، روایت‌سازی غرب و رژیم صهیونیستی در برابر جنگ غزه را آشکارا پس زده و به‌جای القابات دروغین، بر روی واقعیات متمرکز شده‌اند.

۲. حمایت دو حزب دموکراتها و جمهوریخواهان امریکا و حتی احزاب پرادعای اروپایی از سرکوب اعتراضات دانشجویی، بیانگر تشدید شکاف دولت‌ها و ملت‌های غربی در جریان جنگ غزه و ترمیم‌ناپذیر بودن این فاصله است.

۳. تأثیرات جهانی مقاومت مردم غزه بیش از حد انتظار بوده و خیزش دانشجویی کنونی در غرب، بخشی از نتایج این مقاومت است، اما شجره طیبه مقاومت تا «بیداری جهانی» استمرار خواهد داشت.

۴. کلیت تن‌دادن مقامات دانشگاه کلمبیا به رایزنی با دانشجویان معترض، آن هم پس از تهدید و قراردادن ضرب‌الاجل برای پایان اعتراضات ضد صهیونیستی آن‌ها، بیانگر قدرت جدیدی است که جنبش‌های دانشجویی

ضدسلطه و ظلم در امریکا پیدا کرده‌اند.
۵. پیش‌تر، کنترول فضاهاى ضدصهیونیستی در دانشگاه‌های غربی، از راه شاخه‌های جوانان و دانشجویی احزاب سنتی و جدید در امریکا و اروپا صورت می‌گرفت؛ وقایع اخیر نشان می‌دهد این احزاب و لابی‌های صهیونیستی مسلط بر آنها، قدرت پیشین خود را از دست داده‌اند.

۶. بیشتر رسانه‌های امریکایی و اروپایی روایت‌گری واحدی از اعتراضات ضدصهیونیستی در دانشگاه‌ها داشته و در صدد ساده‌سازی و طبیعی جلوه‌دادن برخورد وحشیانه پلیس با دانشجویان برآمده‌اند. شیوه انعکاس رسانه‌ای اعتراضات ضدصهیونیستی در غرب، نبود استقلال حرفه‌ای و اخلاقی آن‌ها را به اثبات می‌رساند.

۷. اعتراضات ضدصهیونیستی اخیر را نمی‌توان به‌مانند پدیده‌ای زودگذر در بطن بستر زمانی خاص مورد تفسیر قرار داد. بی‌تردید این اعتراضات «بستر ساز» حوادث بزرگتری خواهد بود.

۸. امتناع مقامات ارشد غربی از اقصاع دانشجویان و معترضان جنگ غزه طی ماه‌های اخیر و نوع رویارویی با دانشجویان معترض در برهه کنونی، بیانگر آن است که در ساختار حکمرانی غرب «قدرت تنبیهی» بر «قدرت اقناعی»، برتری دارد.

۹. امریکا و اتحادیه اروپا طی سال‌های اخیر سرمایه‌گذاری بسیار کلانی در حوزه دیپلماسی عمومی کرده و سعی در دستکاری افکار عمومی دنیا بر اساس الگوواره‌های تصنعی و مذبوم داشته‌اند. شکل‌گیری اعتراضات آگاهانه و گسترده دانشجویی در غرب (آن هم با چاشنی محکومیت صهیونیست‌ها)، بسیاری از سرمایه‌گذاری‌های غرب در حوزه دیپلماسی عمومی را بر باد داده و خواهد داد.

۱۰. آگاهی دانشجویان امریکایی - اروپایی نسبت به ظلم مستمری که به فلسطینیان در طول تاریخ شده است، بار دیگر اهمیت فزاینده مقوله «جهاد تبیین» را در برابر وقایع گذشته، حال و آینده جهان مشخص می‌سازد. پدیده کنونی نشان می‌دهد که آگاهی ملت‌ها و جوانان در سرتاسر دنیا، حتی نسبت به وقایعی که فرسنگ‌ها دورتر از کشورشان رخ می‌دهد، چه نقش بزرگی در خیزش آن‌ها علیه ظلم و ستم حکمرانانشان خواهد داشت.

اشغالگران صهیونیستی و کفار را بر مسلمانان نمی‌دهد، بلکه تضمین‌کننده روند و نتیجهٔ رویارویی‌های مقدس و خداپسندانه با مستکبران و دیگر نمادهای جریان سلطه است. جبهه مقاومت در هر دو بعد گفتامی و عملیاتی، بر مبنای همین اعتقادات صریح و وعده‌های مسجل خداوند متعال در قرآن کریم شکل گرفته است. بدون شک یکی از اصلی‌ترین دلایل تشدید حساسیت صهیونیست‌ها نسبت به قرآن کریم، مشاهده عینی و تأویل آیات این کتاب مقدس در عرصه عمل است. استیصال صهیونیست‌ها پس از عملیات طوفان الاقصی به نقطه اوج خود رسیده و در برابر، رزمندگان مقاومت با اتکا به قرآن کریم در مسیر ظفر و فتح مبین هستند.

نکته دوم اینکه رژیم اشغالگر صهیونیستی به‌صورت ویژه طی سال‌های اخیر، اقدامات وقیحانه زیادی را در هم‌افزایی با دستگاه‌های اطلاعاتی و رسمی غرب در راستای قرآن‌ستیزی صورت داده است. نقش لابی‌های سوسیال - صهیونیست و محافظه‌کار - صهیونیست در خاک اروپا در صیانت سامانند از هتاکان به کتاب مقدس مسلمانان غیرقابل انکار است. وقایع تلخی که چندین بار در کشورهای حوزه نوردیک و اسکاندیناوی مانند سوئد و دانمارک و حتی برخی نقاط دیگر اروپا رخ داده، شاهد مثالی دال بر این قرآن‌ستیزی هدفمند و برنامه‌ریزی شده است. با این حال، بازی وقیحانه دولت‌های غربی در زمین صهیونیست‌ها بی‌گمان نتیجه معکوس دارد و به تمرکز بیشتر افکار عمومی جهان بر تعالیم این کتاب انسان‌ساز منجر خواهد شد.

نکته سوم، معطوف به تحقق ابرمفهوم و الگوی کلان امت واحده اسلامی حول تعالیم ناب قرآن کریم است. به‌راستی زمانی که دشمن صهیونیستی در بحبوحه جنگ غزه، تا این اندازه روی قرآن‌ستیزی در جهان متمرکز شده، چرا پیروان بی‌شمار دین مبین اسلام در سرتاسر جهان ارزش و قدر این کتاب مقدس و بی‌همتا را نمی‌دانند؟ صورت مسئله این است که صهیونیست‌ها اکنون قرآن کریم و آیات نورانی آن را بزرگ‌ترین تهدید و نقطه ضعف خود در برابر جریان حق می‌دانند. آیا زمان آن نرسیده است که این نقطه‌ضعف صهیونیست‌ها را به نقطه قوت عینی جهان اسلام تبدیل ساخته و وحدت امت اسلامی را حول این گنجینه وحیاتی شکل دهیم؟ علما، دانشمندان، دولت‌ها و ملت‌های مسلمان نباید این فرصت تاریخی را از دست بدهند.

صورت مسئله این است که صهیونیست‌ها اکنون قرآن کریم و آیات نورانی آن را بزرگ‌ترین تهدید و نقطه ضعف خود در برابر جریان حق می‌دانند.

به‌تازگی رسانه صهیونیستی یذیعوت آحارانوت سند محرمانه‌ای را منتشر کرد که براساس آن، اگر ساکنان عرب‌زبان اراضی اشغالی در پست‌های خود در شبکه‌های اجتماعی از واژه «شهید» یا «آیات قرآن» استفاده کنند، با مجازات‌هایی روبه‌رو خواهند شد. این سند، حتی عطف به‌مابسیب شده و دادستانی این رژیم تحقیقات و ارائه کیفرخواست علیه کسانی را کلید زده است که در حساب‌های اجتماعی خود پست‌های حاوی آیات قرآن کریم و حتی دعا یا مناجات منتشر کرده‌اند.

مذاکرات مخفیانه مربوط به تدوین این سند، در چندین جلسه کمیته قانون اساسی در کنست (پارلمان رژیم اشغالگر صهیونیستی) صورت گرفته است. در این زمینه، سه نکته مهم و اساسی هست که لازم است مورد توجه قرار گیرد.

نخست اینکه حساسیت خاص رژیم اشغالگر نسبت به آخرین و کامل‌ترین کتاب آسمانی، برخاسته از وعده‌های قطعی این سند الهی مبنی بر پیروزی نهایی حق بر باطل است. تعالیم و فرامین قرآن کریم نه‌فقط اجازه تسلط

عیار تسلیم‌ناپذیری در برابر ظلم

می‌دانند، از این‌رو مقهور قدرت‌های ساختگی نشده و آن را مغایر با آزادی خدادادی خود قلمداد می‌کنند. از آنجا که فرهنگ، نقش زیربنایی در جوامع گوناگون دارد، بیگانگی از فرهنگ خودی، به‌مراتب نسبت به ازخودبیگانگی اجتماعی (که توسط هگل و دیگران مطرح شده) آثار و پیامدهای سوء بیشتری دارد و به سرکوب ارزش‌ها و هنجارها و تبدیل آنها به ضد ارزش منتج می‌شود و زمینه پذیرش فشار و زور را فراهم می‌سازد.

نکته دوم، مربوط به نگاه امامین انقلاب به آسیب ازخودبیگانگی و تأثیر سوء آن بر عزت و استقلال کشور است. حضرت امام خمینی(ره)، ریشه‌های آسیب به استقلال را، فکری - فرهنگی دانسته و وابستگی درونی و ذهنی به دشمنان را منشأ دیگر وابستگی‌های تحقیرآمیز قلمداد می‌فرمایند. در نگاه کلان رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز بزرگ‌ترین فاجعه برای ملت ما، وابستگی فکری به دشمنان و غافل‌ماندن از ارزش‌های درونزای ملت ایران است.

معظم‌له در اولین روز از سال ۱۳۹۲ و درحرم مطهر حضرت امام رضا(علیه‌السلام) روی همین مسأله، تأکید ویژه‌ای فرمودند: «نادیده‌گرفتن خطوط انقلاب اسلامی و هویت اصلی ملت ایران، تحقیر اخلاق ایرانی و فرهنگ اسلامی و مقایسه‌ای احساسی و توأم با لاپالی‌گری، زمینه سست‌شدن عزم راسخ ملی و توسعه بیماری سرطانی تردید را در میان مردم به‌وجود خواهد آورد.» قاعده قرآنی محکم و مبنایی نفی‌سبیل، ناظر بر آن است که خداوند متعال راهی برای تسلط کفار بر مسلمین قرار نداده و وابستگی انسان‌ها به کفار، معلول نادیده‌گرفتن ارزش‌های ذاتی و انسانی و حرکت در مسیری غیرخداپسندانه است.

نکته سوم، به رصد و تحلیل ابزارهای نوین دشمن (به‌ویژه در پیچ تاریخی کنونی) در راستای تحقیر و تسلیم‌ملت‌های مسلمان و محو مؤلفه‌های استقلال و عزت از حیات آن‌ها معطوف است. دشمن در این مسیر، مصداق‌های سلطه‌پذیری و سازش جوامع اسلامی را در بسته‌های تزیین‌شده ارائه کرده و تمرکززدایی از ذات و ماهیت این بسته‌های ضدفرهنگی را در دستور کار خود قرار داده است. در مقابل، نقطه قوت گفتمان انقلاب اسلامی، قدرت اقتناع و تبیین‌گری آن در رویارویی تمام‌عیار با دشمن در عرصه جهاد تبیین است. تکیه بر کنشگری فرهنگی در برابر نگاه واکنشی و انفعالی و بازخوانی دقیق مؤلفه‌های تسلیم‌ناپذیری و استقلال‌طلبی در تمدن اسلامی - ایرانی، چارچوب و پیش‌شرط اصلی تحقق قدرت و استقلال همه‌جانبه ما و متعاقباً، ناکامی و شکست نهایی دشمنان خواهد بود.

پذیرش زور و تسلیم در برابر زیاده‌خواهی‌ها، ریشه فرهنگی و فکری دارد.

رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار هزاران نفر از کارگران، هدف واقعی آمریکا و غرب از تحریم و فشار بر ایران را، تسلیم و پیروی محض ملت و نظام اسلامی خواندند و تأکید فرمودند: «ملت بزرگ و ریشه‌دار ایران و جمهوری اسلامی، در مقابل زورگویی و زیاده‌خواهی‌ها تسلیم نمی‌شود و با تبدیل تحریم‌ها به فرصت‌های پیشرفت و شکوفایی، به افق روشن آینده دست خواهد یافت.»

در زمینه ماهیت تسلیم‌ناپذیری در برابر دشمنان و توضیح یافتن آن در حوزه سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، نکاتی هست که لازم است مورد توجه قرار گیرد:

تخت اینک، پذیرش زور و تسلیم در برابر زیاده‌خواهی‌ها، ریشه فرهنگی و فکری دارد. سلطه‌پذیری، در واقع به‌معنای پذیرش هنجارهای ساختگی و الگوواره‌های مغایر با فطرت و ارزش‌های انسانی توسط افراد و جوامع سلطه‌گراست. پسر واضح است که سازش و کرنش در برابر بیگانه، به‌نوعی که استقلال فکری و فرهنگی را از بین ببرد، ارمغانی جز بی‌هویتی و نابودی ساختارهای فرهنگی جوامع در پی نخواهد داشت. در نقطه مقابل، تسلیم‌ناپذیری در برابر زیاده‌خواهی‌ها و متعاقباً ایستادگی و مقاومت افراد و جوامع در برابر فشار بیگانگان، هویت‌آفرین بوده و نشان از پایداری به ارزش‌های فطری و آموزه‌های معنوی و دینی دارد. انسان‌ها و جوامع موحد، قدرت را منحصر در ذات باری تعالی

دین مبین اسلام، مناسک حج را بستری برای نمایش اتحاد عمیق پیروان دین مبین اسلام و هم‌صدایی آنها در برابر جریان کفر و الحاد قلمداد می‌کند.

تکته دوم، به وقایع تلخ و دهشتناکی معطوف است که طی ماه‌ها، هفته‌ها و روزهای اخیر در نوار غزه رخ می‌دهد. در حالی که ماشین کشتار و نسل‌کشی صهیونیست‌ها و حامیان غربی آنها لحظه‌ای متوقف نمی‌شود، مسئولیت و رسالت مسلمانان بیش از هر زمانی بر دوش‌شان سنگینی می‌کند. مناسک حج امسال، فرصتی برای تجمیع دغدغه‌ها و تبدیل آنها به جریان کارآمد و تأثیرگذار در مهار دشمنان انسانیت، عدالت و آزادی خواهد بود. در شرایطی که خیزش‌های ضد صهیونیستی و ضد امریکایی (از جمله جنبش‌های دانشجویی در جهان) که برخاسته از فطرت ظلم‌ستیز انسان‌ها و بازگشت آنان به فطرت و درونمایه الهی خویش است، هر روز چهره‌ای جدید به خود می‌گیرد، مسلمانان مسئولیت مضاعفی در این آوردگاه احساس می‌کنند؛ اول، مسئولیتی ذاتی که ناظر بر دستورات و احکام دین اسلام بوده و دوم، مسئولیتی مضاعف که جهاد تبیین در سطح جهانی نام دارد.

تکته سوم به جایگاه برائت از دشمنان در این مناسک مقدس مربوط می‌شود. مصداق کامل دشمن متجاوز و شیطان مجسم در برهه کنونی، رژیم اشغالگر صهیونیستی و حامیان آن است و طبیعی است که آنان از حج برائت بینناک باشند، زیرا نه فقط این برائت گسترده مسلمانان سبب آگاهی بیشتر و مسئولیت‌پذیری آنان خواهد شد، بلکه مولد خیزش‌های جدیدی در سراسر دنیا علیه این رژیم جعلی و نامشروع خواهد بود. میلیون‌ها زائر بیت‌الله‌الحرام امسال در حالی راهی سرزمین وحی می‌شوند که نقاب تزویر از چهره رسانه‌ها و ابزار تبلیغاتی رژیم منحوس صهیونیستی فرو افتاده و کارکرد و کارویژه همیشگی خود را از دست داده و تصویرهای وارونه و کاذبی که در طول دهه‌های اخیر در برابر بحران فلسطین خلق کرده بودند، رنگ باخته است. امسال به مدد الهی، حج برائت، نقطه عطف بیداری اسلامی و جهانی در روبرویی با رژیم تبدیل خواهد شد که روزبه‌روز به مرگ و زوال نهایی خود نزدیک‌تر و حامیان آن هر لحظه نسبت به قبل رسواتر می‌شوند. این مسئولیت تاریخی و خیزش مقدس، فقط به‌عهده حجاج بیت‌الله‌الحرام نیست و شامل همه مسلمانان آزاده و حق‌طلب دنیا خواهد بود.

در منظومه فکری امامین انقلاب اسلامی، حج صرفاً یک آیین نیست، بلکه دارای روح و فلسفه‌ای عظیم است. رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار مسئولان و کارگزاران حج و جمعی از زائران بیت‌الله‌الحرام کشورمان به نکات کلیدی و ارزنده‌ای در زمینه ماهیت و جایگاه مراسم حج امسال اشاره فرمودند.

معظم‌له در این زمینه تأکید کرده‌اند: «حج امسال، حج برائت است. آنچه امروز در غزه اتفاق می‌افتد، شاخص عظیمی است که در تاریخ می‌ماند و راه را نشان خواهد داد.» به‌راستی مراد از حج برائت چیست؟ و چگونه این واژه در فرامتن حوادث و رخدادهای تلخی که امروز در نوار غزه رخ می‌دهد، تبلور و تجلی می‌یابد؟ در این زمینه مواردی هست که لازم است مورد توجه قرار گیرد:

نخست اینکه در منظومه فکری امامین انقلاب اسلامی، حج به‌تنهایی یک آیین نیست، بلکه دارای روح و فلسفه‌ای عظیم است. خمیرمایه حج ابراهیمی چیزی جز تبیین، آگاهی و هم‌افزایی بندگان خدا در مسیر حل مشکلات جوامع اسلامی نیست. یکی از اصلی‌ترین مصائب ضدفرهنگی در جریان حج، جلوگیری از تبدیل خروش جمعی مسلمانان در مکه مکرمه و مدینه منوره به حرکت جمعی در برابر جریان ظلم است. این در حالی است که

رویکردانی از لیبرال دموکراسی

باسابقه‌ترین استادان دانشگاه‌های اروپا و آمریکا را به اتهام محکوم کردن نسل‌کشی تمام‌عیار و آشکار در نوار غزه از ادامه پژوهش محروم می‌کند.

دوم اینکه تارزایی از لیبرال دموکراسی، لزوماً معطوف به ناکارآمدی دولت‌ها و احزاب یا عدم کفایت اصلاحات درون‌ساختاری در غرب نیست! آنچه به رویکردانی شهروندان اروپایی از دموکراسی غربی منجر شده، ریشه در سه خصلت «فریبکاری»، «تفسیرپذیری» و «چندگانگی» آن دارد. شهروندان اروپایی با مقایسه نوع رویارویی نهادهای وابسته به اتحادیه اروپا در برابر وقایع و حوادث گذشته و جاری در نظام بین‌الملل، بیش از پیش نسبت به نگاه ابزارگرایانه باتیان، ایده‌پردازان و مجریان حکمرانی لیبرال دموکرات بر خود آگاه شده‌اند.

شهروندان آمریکایی و اروپایی آشکارا دریافته‌اند که لیبرال دموکراسی نه تنها برخلاف آنچه امثال فرانسویس فوکویاما مدعی بوده‌اند، انتخاب اجباری بشریت نیست، بلکه چارچوبی برای دورشدن انسان از خویش و هضم آن در بازی صاحبان سلطه و تزویر است.

نکته سوم به بی‌تناسبی مقدمه و نتیجه در گزارش اخیر نهادهای اروپایی در زمینه رویکردانی شهروندان‌شان از دموکراسی مربوط است. این منابع خبری و رسانه‌ای مدعی هستند که برآورده‌نشدن انتظارات دموکراتیک شهروندان، به رویکردانی آن‌ها از دموکراسی منتج شده است! به‌عبارت بهتر، در اینجا نیز رسانه‌های غربی «ساختار» را خط قرمز خود دانسته و بار شکست حکمرانی مبتنی بر لیبرال دموکراسی را بر دوش «بازیرگان» (احزاب و سیاستمداران) می‌اندازند.

بدون شک در اینجا مقدمه ماجرا، یعنی رویکردانی شهروندان از دموکراسی ادعایی غرب با نتیجه آن، یعنی ناکارآمدی دولت‌ها در تحقق دموکراسی همخوانی ندارد! مسأله اصلی این است که رویکردانی شهروندان اروپایی و آمریکایی از دموکراسی غربی، معطوف به ماهیت بازدارنده و ابزارگرایانه آن و قائل‌نشدن اهمیت واقعی برای انسان است. پیش از این نیز لیبرال دموکراسی غربی در دوران کرونا و جنگ غزه، خود را به بوته آزمایش و نقد جهانیان، از جمله شهروندان آمریکا و کشورهای اروپایی گذاشت و البته در این آزمون، با بدترین نمره ممکن مردود شد.

در چنین شرایطی، جایی برای کاهش بحران زیربنایی و اساسی در غرب به بحران محدود وجود ندارد. نشانی و نشانه غلطی که در این زمینه از سوی رسانه‌ها و منابع تبلیغاتی غرب مخبر و پمپاژ می‌شود، دیگر قدرت اغفال و انحراف افکار عمومی از واقعیات جاری در جهان را ندارد.

آنچه به رویکردانی شهروندان اروپایی از دموکراسی غربی منجر شده است، ریشه در سه خصلت «فریبکاری»، «تفسیرپذیری» و «چندگانگی» آن دارد.

به‌تازگی منابع اروپایی گزارش قابل تأملی در زمینه نگاه شهروندان غربی نسبت به مردم‌سالاری و مشتقات آن منتشر کرده‌اند. شبکه یورونیوز با استناد به یک پژوهش گسترده در جامعه هدف (۱۵ کشور اروپایی) می‌گوید: «تارزایی از دموکراسی غربی در برخی از بخش‌های اروپا که حکومت‌ها از برآورده‌کردن انتظارات دموکراتیک شهروندان بازمانده‌اند، در حال افزایش است».

این گزارش در حالی منتشر می‌شود که خیزش دانشجویان اروپایی در دفاع غیرتمندانه از مردم غزه، از فرانسه و آلمان تا هلند و اسپانیا توسط دولت‌ها و پلیس سرکوب شده و سازمان‌های به‌ظاهر مستقل حقوق بشری در غرب و محافظی از جمله پارلمان اروپا در برابر این حجم از دستگیری و خشونت سکوت کرده‌اند. در این زمینه سه نکته اساسی هست که لازم است مورد توجه قرار گیرد:

نخست اینکه طی دهه‌های اخیر، لیبرال دموکراسی غربی نه تنها به‌عنوان یک الگوی حکمرانی، بلکه به‌مثابه ایدئولوژی و الگوی فکری، فردی و اجتماعی مورد توجه و استناد صاحبان قدرت در غرب قرار گرفته است. از احزاب سوسیال دموکرات و محافظه‌کار در اروپا گرفته تا احزاب دموکرات و جمهوری‌خواه در آمریکا، لیبرال دموکراسی را ساختار تضمین‌کننده بقای خود دانسته و هر اندیشه یا تفکری که مبانی یا حتی خروجی آن را به چالش بکشد، هدف حمله‌های گوناگون خود قرار می‌دهند. در این نگاه، باوجود شعارهای اومانیتیستی، ساختار بر بازنگر تسلط دارد و بر همین اساس، ساختار لیبرال دموکراسی غربی حتی

دوره آموزش تذهیب و نگارگری در بوسنی و هرزگوین

تقدیر از مترجمان «بوستان» و «گلستان» سعدی به زبان بوسنیایی

نشانی:

تهران، بزرگراه شهید قاسم سلیمانی، روبروی درب شمالی مصلی تهران، مجتمع امام خمینی (ره)

icro.ir